Matica

broj
no.
4

travanj
april
2018.

MJESEČNA REVIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA *MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION*

ISSN 1330-2140

Predsjednica Republike posjetila Hrvate u Argentini, Čileu i Brazilu

Matica

Mjesečna revija Hrvatske matice iseljenika / *Monthly magazine of the Croatian Heritage Foundation*

Godište / *Volume* **LXVIII**
Broj / No. 4/2018

Nakladnik / *Publisher*
Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / *For Publisher*
Mijo Marić

Rukovoditeljica Odjela nakladništva / *Head of Publishing Department*
Vesna Kukavica

Glavni urednik / *Chief Editor*
Hrvoje Salopek

Izvršni urednik / *Executive Editor*
Željko Rupić

Novinarka / *Journalist*
Naida Šehović

Tajnica / *Secretary*
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / *Layout & Design*
Krunoslav Vilček

Tisak / *Print*
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr

Naslovnica:
Predsjednica s Hrvatima u Buenos Airesu (foto: Ured Predsjednice)

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- **BANERI**
- **SPONZORIRANI ČLANAK**
- **SPONZORIRANE RUBRIKE**

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

SADRŽAJ

Kolumne

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

42
Klikni – Idem doma
(Dražen Klinčić)

44
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić)

46
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec)

56
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

58
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

60
Priče iz knjige "Pod starim hrastom"
(Ivan - Ivek Milčec)

62
Ljepote Hrvatske okom fotografa
(HTZ)

4 Konferencija Mreže hrvatskih žena
6 Večernjakova domovnica
12 Knjiga o iseljenim Žumberčanima
16 Četrdeset godina Žive zajednice
18 Izložba fra Perice Vidića
20 CroFest u Detroitu
23 Projekt Baština koja priča priče
24 Knjiga o bačkim Hrvatima
26 Izložba Emanuela Vidovića
28 Razgovor s Ikom Pericom
30 Iseljenički muzeji u Zagrebu i Splitu
33 Predsjednica u Južnoj Americi
36 Hrvatsko-talijanska udruga iz Rima
38 Zašto su Danci sretniji od Hrvata?
41 Glazbena nagrada Porin
51 Australski dnevnik Grge Gecana
59 Matičin vremeplov

8 Izložba Tri umjetnice

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ***ANNUAL SUBSCRIPTION***
Običnom poštom / *regular mail:*
Hrvatska / *Croatia* 100 kn
ostale europske države /
other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / *airmail:*
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države /
other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju **Maticu** jer **Matica** je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / *Name and surname*

Adresa / *Address*

Grad / *City*

Država / *State* Pošt. broj / *Zip Code*

Tel. Fax.

E-mail

Datum / *Date*

'Žene, budite poticaj drugim ženama'

Mreža hrvatskih žena uručila je 22 priznanja "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" Hrvaticama i ženama hrvatskog podrijetla iz Hrvatske, BiH, Italije, Austrije, Njemačke, Kanade, SAD-a, Južne Amerike i Australije

Caroline Spivak, osnivačica Mreže hrvatskih žena

Dobitnice nagrada Utjecajne hrvatske žene i Buduće liderice

Tekst: **Mreža hrvatskih žena**
Foto: **Mihaela Ban**

"Učimo jedni od drugih! Podržimo jedna drugu!" geslo je treće međunarodne konferencije "Napredak žena, napredak ekonomije - Ostvari potencijal!" u organizaciji *Croatian Women's Network* /Mreže hrvatskih žena (MHŽ), održane 8. ožujka u povodu Međunarodnoga dana žena u Zagrebu. MHŽ istoga je dana uručila dvadeset dvjema ženama priznanja "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" Hrvaticama i ženama hrvatskog podrijetla iz Hrvatske, BiH, Italije, Austrije, Njemačke, Kanade, SAD-a, Južne Amerike i Australije.

Središnja tema treće međunarodne konferencije "Napredak žena, napredak ekonomije. Ostvari potencijal!" održane pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović i Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH bila je položaj i utjecaj žena u Hrvatskoj i svijetu u politici, poduzetništvu, menadžmentu, znanosti, kulturi i filantropiji. Konferencijom se žele istaknuti postignuća žena diljem svijeta u poslovnome svijetu te istaknuti njihov doprinos, a umrežavanjem i stvaranjem novih poslovnih partnerstva želi se pomoći razvoju hrvatskog društva.

Mreža hrvatskih žena osnovana je prije tri godine u Torontu i ima više od pet stotina članova. Prepoznata je kao platforma koja povezuje ugledne Hrvatice u domovini i inozemstvu.

BEZ OGRANIČENJA

Osnivačica MHŽ-a Caroline Spivak na otvaranju konferencije istaknula je kako žene treba poticati u svim područjima rada, bilo da je riječ o ekonomiji i poduzetništvu, medicini i znanosti, tehnologiji i gospodarstvu ili kulturi i umjetnosti, a posebice u Hrvatskoj i BiH, zemljama s dubokom demografskom krizom. "Žene, budite poticaj drugim ženama jer ćete time ojačati i svoj položaj", istaknula je i dodala kako su ženska prava i muška prava, odnosno ljudska prava.

Treću godinu MHŽ u fokus je smjestila dobitnice nagrada "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" i predstavila žene koje pozitivno utječu na sva područja života. "No, i danas postoji velik raskorak, s jedne strane žene imaju mogućnost uspjeha bez ograničenja, a s

Konferencija "Napredak žena, napredak ekonomije - Ostvari potencijal!"

Dr. Vesna Bosanac

druge u mnogim zemljama žene se čak i ne smatraju osobama. Nisu ravnopravne u obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, nemaju pravo glasa niti imaju pravo na nasljedstvo, a o predstavništvu u državnim, sudskim i sličnim tijelima da i ne govorimo", rekla je Spivak.

"Ne samo da se muškarci boje žena, nego se i žene boje žena", ustvrdila je Ivana Perkušić, zamjenica državnoga tajnika u Središnjem državnom uredu. "Podsjetila bih na riječi Madeleine Albright koja je rekla: 'Željela bih da me podrže sve žene, a drugo mi nije bitno'", rekla je Ivana Perkušić. Dr. Tomislav Markić, ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, podsjetio je na blaženu Mariju od Propetog Isusa Petković, koja bi danas zaslužila priznanje "Utjecajna hrvatska žena". Poručio je svim ženama da imaju talent ili, biblijski rečeno, potencijal zato što su žene. "Uložite talent u poboljšanje društva i ne bojte se žena u politici, poduzetništvu, znanosti, sportu, pa ni u Crkvi", upozorio je. "Neke žene u svijetu ne mogu voziti ni automobil, a ja upravljam avionom", rekla je Antonija Trupinić, satnica Hrvatskih oružanih snaga koja je pritom zahvalila svojim roditeljima što su joj omogućili, unatoč odrastanju u teškim uvjetima Domovinskoga rata, da izraste u neustrašivu ženu.

HRABRA ŽENA

Glavna govornica konferencije, dobitnica nagrade "Utjecajne hrvatske žene", ravnateljica Opće županijske bolnice Vukovar i bolnice hrvatskih veterana bila je doktorica Vesna Bosanac, heroina koja se u najstrašnijim ratnim uvjetima brinula za sve ranjenike bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost. U vrijeme kada su mnogi muškarci odbili preuzeti dužnosti u ratnim bolnicama u Hrvatskoj, a osobito Vukovaru, ta je hrabra žena to učinila i vodila bolnicu neposredno prije i za vrijeme bitke za Vukovar, organizirajući rad bolnice u teškim ratnim uvjetima. Kao ravnateljica ratne bolnice u Vukovaru Vesna Bosanac postala je u hrvatskoj i svjetskoj javnosti simbol herojstva, građanske hrabrosti i humanosti. Dirljivim govorom rasplakala je sve, pa i pripadnike 'snažnijeg' spola.

Zrinka Bačić, dopredsjednica Udruge Hrvatsko-talijanski mozaik Rim i dobitnica nagrade "Utjecajne hrvatske žene" podsjetila je koliko je u vrijeme Domovinskoga rata bilo važno pomagati prognanicama koje su pristizale u Italiju. "Stizale su trbuhom za kruhom, a ja sam im pomagala u pronalaženju posla", rekla je Bačić, koja je 11 godina radila u Veleposlanstvu RH pri Svetoj Stolici, a danas je zaposlena u Veleposlanstvu RH u Italiji. "Mi žene ne čekamo na promjene, mi ih stvaramo", rekla je direktorica televizije Laudato, utjecajna hrvatska žena Ksenija Abramović, pokretačica prve hrvatske katoličke televizije.

U posjeti Hrvatskoj matici iseljenika

Glavna govornica konferencije, dobitnica nagrade "Utjecajne hrvatske žene", ravnateljica Opće županijske bolnice Vukovar i bolnice hrvatskih veterana bila je doktorica Vesna Bosanac.

Među dobitnicama nagrada su i Carolina Borojević, Antonella D'Antuono, Suzana Flanz, Gloria Jurešić, Zorka Kinda-Berlakovic, Sara Kolak, Đurđica Orepić, Anita Martinac, Josipa Petrunić, Marija Perić, Marija Selak, Nikolina Sesar, Branka Salopek Sondi, Ivana Tkalčić, Kathryn Tešija, Ana Tomašković, Ana Jurinjak Tušek, Tea Žakula, Tatjana Mustač, Iva Buljan i Maja Grujić.

Međunarodna konferencija završila je panelom "Poremećaj i budućnost energetske revolucije" na kojemu su govorile Josipa Petrunić, glavna izvršna direktorica konzorcija *Canadian Urban Transit research and Innovation* i Tea Žakula, voditeljica Laboratorija za energetsku učinkovitost na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.

PLATFORMA KOJA POVEZUJE

Dobitnice nagrada posjetile su i Energetski centar Bračak, objekt koji bi trebao postati centar izvrsnosti za energetsku učinkovitost cijele jugoistočne Europe, Hrvatsku kuću, u kojoj su se okušale u pletenju cekera od komušine pod budnim okom hrvatske etno dizajnerice Mine Petre te Hrvatsku maticu iseljenika u kojoj je upriličena izložba "Tri umjetnice u mreži hrvatskih žena".

Mreža hrvatskih žena osnovana je prije tri godine u Torontu i ima više od pet stotina članova. Prepoznata je kao platforma koja povezuje ugledne Hrvatice u domovini i inozemstvu. ■

ENG ***Zagreb was the venue for the 3rd international Croatian Women's Network conference and the presentation of 22 awards to Croatian woman and women of Croatian background from Croatia, Bosnia-Herzegovina, Italy, Austria, Germany, Canada, the United States of America, South America and Australia.***

Sabor hrvatskog iseljeništva

Po izboru Večernjakovih čitatelja osoba godine u iseljeništvu je Vinko Sabljo, organizator Hrvatskih svjetskih igara, a nagradu mu je uručila predsjednica Grabar-Kitarović čiji je dolazak izazvao veliku pozornost

Dobitnici "Večernjakove domovnice" s predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović

Tekst: **Ivana Rora**

Bad Homburg, gradić pokraj Frankfurta, bio je 24. ožujka najveće okupljalište Hrvata u iseljeništvu. Velika dvorana Kongresnoga centra Kurhteater bila je pretijesna za sve iseljenike koji su željeli biti prisutni na Večernjakovoj domovnici, tradicionalnom, 12. po redu, izboru najpopularnijih Hrvata izvan domovine u kategorijama sporta, glazbe, glume i spektakla. Za velikim ovalnim stolovima smjestilo se više od 500 uzvanika, predstavnika hrvatskih iseljeničkih udruga, klubova i zajednica iz cijele Europe te njihovih njemačkih gostiju, kao i uzvanika iz Hrvatske i BiH.

Dodjeli Hrvatskog Oskara, kako njemački lokalni mediji nazivaju Večernjakovu domovnicu, nazočila je i predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, ministrica vanjskih poslova i potpredsjednica Vlade Marija Pejčinović Burić, predsjednik saborskog Odbora za vanjsku politiku Miro Kovač, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić, SPD-ov zastupnik u Bundestagu Josip Juratović, glavni tajnik CDU-a Hessena Manfred Pentz, gradonačelnik Bad Homburga Alexander Hetjers, a među mnoštvom poznatih uzvanika bio je i Miroslav Ćiro

"Svi ste vi krenuli iz Hrvatske i BiH u svijet u nadi da ćete negdje drugdje naći bolji život. Jeste li ga našli, to vi najbolje znate", rekla je u svome obraćanju predsjednica Grabar-Kitarović.

Prepuna dvorana Kongresnoga centra Kurhteater u Bad Homburgu dokaz je velikog truda i interesa za ovaj događaj

Majka prijateljstva i počasna građanka Dubrovnika i Bad Homburga Olga Stoss iz Bad Homburga na dodjeli nagrade Večernjakova domovnica primila je "Medalju za zasluge za međunarodnu suradnju Njemačke vatrogasne službe".

Nagradu za osobu godine i događaj godine HSI 2017. dobio je Vinko Sabljo, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa

Blažević te gradonačelnici Dubrovnika, Mostara, Vukovara i Raba - Mato Franković, Ljubo Bešlić, Ivan Penava i Nikola Grgurić, predsjednik zagrebačke Skupštine Andrija Mikulić i mnogobrojni drugi uzvanici.

SLUŽBENO PRIMANJE

Svečanoj večeri prethodilo je službeno primanje koje je za uzvanike organizirala ministrica vanjskih poslova i potpredsjednica Vlade Marija Pejčinović Burić. Bila je to prigoda da se u Bad Homburgu na jednome mjestu nađu predstavnici svih hrvatskih diplomatskih tijela u Njemačkoj te predstavnici Vladinih i državnih institucija koje u RH imaju temeljnu zadaću – rad s Hrvatima izvan RH. Dobra suradnja temelj je učinkovitoga rada i pokretanja novih projekata, ali i rješavanja mnogih problema s kojima se susreću Hrvati koji žive izvan RH. Moderna društvena kretanja i dugogodišnji život izvan domovine zahtijevaju drukčiji pristup i novi način suradnje uz, prije svega, očuvanje hrvatskoga jezika, istaknuto je tom prigodom.

Po izboru Večernjakovih čitatelja osoba godine u iseljeništvu je Vinko Sabljo, organizator Hrvatskih svjetskih igara, a nagradu mu je uručila predsjednica Grabar-Kitarović čiji je dolazak na najveće okupljanje iseljenih Hrvata izazvao veliku pozornost ne samo u naših sunarodnjaka, već i njemačkih medija. Predsjednica se pola sata prije početka programa s iseljenicima neformalno družila u velikom predvorju Kongresnoga centra, što je oduševilo mnoge iseljenike koji su joj stisnuli ruku i poželjeli za uspomenu fotografiju s njom. Prije ulaska u dvoranu gdje

Nagrade:

Čitatelji inozemnog izdanja Večernjeg lista za osobu i uspjeh godine izabrali su Vinka Sablju, organizatora Hrvatskih svjetskih sportskih igara. Antu Rebića, nogometaša Eintrachta, čitatelji su proglasili najboljim sportašem, a prema izboru žirija ta nagrada pripala je Marinu Mariću, rukometašu TS Melsungena. Posebno priznanje dobila je Ena Ćorić, mlada taekwondo-sportašica iz Münchena. Za najbolje amaterske sportske momčadi u dijaspori proglašeni su SV Croatia Reutlingen i FC Croatia iz Frankfurta. Najbolji glumci u dijaspori su: Valentina Pahde, glumica iz Münchena i Ante Luburić, glumac iz Solingena. Za najznačajniji događaj godine u iseljeništvu proglašene su Hrvatske svjetske igre u Zagrebu, a za najuspješniju udrugu Hrvatski centar iz Beča dok je u kategoriji spektakla glavna nagrada pripala Ivi Batistić, street-art fotografkinji iz Frankfurta. Inače, ove godine u izboru najpopularnijih osoba u iseljeništvu bilo je nominirano 79 kandidata, a njih 29 ušlo je u finalni izbor.

Nagradu Hrvatskom centru u Beču uručio je ravnatelj HMI-ja Mijo Marić

Ivana Rora, Ivana Perkušić, Vinko Sabljo, Lana Šaš i Mijo Marić

Službeno primanje koje je za uzvanike "Večernjakove domovnice" organizirala ministrica vanjskih poslova i potpredsjednica Vlade Marija Pejčinović Burić

su je uzvanici dočekali velikim pljeskom, predsjednica se upisala u Zlatnu knjigu Bad Homburga susrevši se s njihovim gradonačelnikom koji je razvio neraskidive veze s Dubrovnikom, ali i iseljenim Hrvatima u Njemačkoj tako da je Večernjakovu domovnicu uvrstio u službeni popis događaja značajnih za taj grad.

MALI SABOR

Obraćajući se iseljenicima u Bad Homburgu Kolinda Grabar-Kitarović naglasila je kako joj je čast biti među hrvatskim iseljenicima koji su se na Domovnici okupili iz svih europskih zemalja gdje su otišli raditi. - Stoga Domovnicu slobodno možemo nazvati malim saborom hrvatskog iseljeništva. Znam da je Hrvatska živa u svim vašim srcima. Svi ste vi krenuli iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine u svijet u nadi da ćete negdje drugdje naći bolji život. Jeste li ga našli, to vi najbolje znate. Hrvatska je pošla vašim stopama u svijet. Svijet je upoznaje najprije po vama, dragi moji Hrvati - naglasila je predsjednica.

Glavni urednik Večernjeg lista Dražen Klarić predsjednici je predao skulpturu zahvalnicu, autorsko djelo zagrebačke likovne umjetnice Dunje Cossetto, koja se dodjeljuje zaslužnim pojedincima za potporu održavanju Domovnice. Nakon dodjele priznanja najpopularnijim Hrvatima u iseljeništvu predsjednica se vratila u Zagreb, a zabava iseljenika u Bad Homburgu potrajala je do ranih jutarnjih sati uz glazbenu pratnju Miroslava Škore, Tamburaškoga sastava Bisernice iz Wuppertala i još nekoliko mladih glazbenika iz iseljeništva.

SVE VEĆI ZNAČAJ

Ovogodišnja Domovnica, prema mišljenju mnogih, najbolje je organizirana do sada. Poseban je to susret domovinske i iseljene Hrvatske. Njezin je značaj sve veći, što pokazuje činjenica da je dvorana bila dupke puna. No, posebne čestitke zaslužuje domaćin i dobri "duh" Domovnice, glavni organizator Stipe Puđa, bez kojeg ovog događaja zasigurno ne bi bilo. Glavna značajka svakog uspješnog događaja izvan domovine je čovjek s velikim srcem i ljubavlju za domovinu, koji je uz to i izrazito uporan pa je svih ovih godina Domovnica izvrsno organizirana. ■

ENG *The small German town of Bad Homburg near Frankfurt was the venue on the 24th of March for the 12th annual Večernji List newspaper's Domovnica Award ceremony for top Croatian society figures in the diaspora communities in the sports, music, acting and event categories.*

Otvorenje izložbe u Hrvatskoj matici iseljenika

Tekst: **Naida Šehović i Ljerka Galic** Foto: **Mihaela Ban**

U sklopu dodjele nagrada Mreže hrvatskih žena za utjecajne žene hrvatskog podrijetla i istaknute liderice, u Hrvatskoj matici iseljenika 9. ožujka otvorena je izložba TRI UMJETNICE u mreži hrvatskih žena. Tim povodom Matica je organizirala prijem za dobitnice nagrada i organizatorice, a dobrodošlicu je uputio ravnatelj Matice Mijo Marić i Nives Antoljak, voditeljica projekta Odjela za kulturu HMI-ja. Otvorenju izložbe nazočili su Ivana Perkušić, zamjenica državnoga tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH sa suradnicima, Milan Kovač, predsjednik Upravnoga odbora HMI-ja i Arne Sven Hartig, kulturni ataše Veleposlanstva Savezne Republike Njemačke u RH.

VIZIJA I DOŽIVLJAJ SVIJETA

Uvodnim riječima obratila se Nives Antoljak i prilikom predstavljanja umjetnica dodala je kako izložba povezuje tri umjetnice čije je kulturno stvaralaštvo i rad vezan uz hrvatsku kul-

Suradnja i umrežavanje hrvatskih umjetnica iz iseljeništva

Izložbu je otvorila Caroline Spivak, osnivačica Mreže hrvatskih žena, a svoje vrijedne radove predstavile su umjetnice Iva Batistić, Ivana Tkalčić (dobitnica nagrade Utjecajne hrvatske žene 2018.) i Nada Franka Čakar

turnu scenu, ali i svjetsku. Kako je već istaknuto ranije, izložba predstavljanjem triju vizija i doživljaja svijeta s jedne strane promiče inovativne umjetničke prakse i nove formate suvremenoga umjetničkog izričaja, a s druge potiče suradnju hrvatskih umjetnica iz iseljeništva uz umrežavanje i povezivanje s utjecajnim Hrvaticama iz cijeloga svijeta. Izložbu je otvorila Caroline Spivak, osnivačica Mreže hrvatskih žena, a svoje vrijedne radove predstavile su umjetnice Iva Batistić, Ivana Tkalčić (dobitnica nagrade Utjecajne hrvatske žene 2018.) i Nada Franka Čakar. Pozitivna energija koja je zračila iz profinjenoga opusa triju umjetnica ispunila je ženskim rukopisom prostor HMI-ja i obogatila spoznaju o vlastitom poimanju individualno doživljene stvarnosti.

Milan Kovač, Caroline Spivak, Nada Franka Čakar i Mijo Marić

DIGITALIZIRANO OKRUŽENJE

Izjavom da "živimo u svijetu gdje je sve više informacija, a sve manje značenja" zorno bismo mogli opisati svoje sve agresivnije digitalizirano okruženje opterećeno preobiljem skoro trenutno i u svakom trenutku dostupnim pristupom podacima, koji se gomilaju preoblikujući ljudsku svijest i promjenom percepcije manipuliranjem osobnim pojmovnim osjetom – o tome uz svoje videoprojekcije "progovorila" je Ivana Tkalčić na otvorenju u prostoru prvoga kata zgrade HMI-ja i u Školi primijenjenih umjetnosti u Zagrebu.

Poigravanje otpadnim materijalima (automobilska guma) Nade Franke Čakar u svrhu očuvanja okoline nosi puno dublje poruke od puke ekološke osviještenosti.

Poigravanje otpadnim materijalima (automobilska guma) Nade Franke Čakar u svrhu očuvanja okoline nosi puno

Nada Franka Čakar rođena je u Zagrebu, živjela u četiri europske zemlje, najdulje u Austriji. Magistrirala je ekonomiju u Beču i diplomirala teološke i duhovne kulture u Rimu. Umjetničkim stvaralačkim radom započela je prije osam godina nakon zaokreta u karijeri. Prvih nekoliko godina stvarala je isključivo instalacije i skulpture. U međuvremenu se počela izražavati i dvodimenzionalnom vizualnom umjetnošću u obliku fotografija i crteža. U najnovije vrijeme svemu tome je pridodala i spisateljski angažman u vidu pisanja jednoga političkoga znanstveno-fantastičnog romana na njemačkome jeziku, na kojem se najbolje izražava. Do sada je izlagala dva puta na Međunarodnom bijenalu suvremene umjetnosti u Pekingu, Bijenalu suvremene umjetnosti u Firenci te je imala samostalnu izložbu u Pagu.

Ivana Tkalčić je Hrvatica s puno adresa, ali uvijek se vraća u Hrvatsku. Diplomirala je Slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i magistrirala ekonomiju na Ekonomskome fakultetu u Zagrebu. Akad. god. 2015./2014. boravi na Akademiji likovnih umjetnosti u Münchenu. Finalistica je *Erste fragmenata*, dobitnica nagrade *Red Carpet Art* i Rektorove nagrade za samostalni umjetnički rad Sveučilišta u Zagrebu. Ima realizirane mnogobrojne samostalne i grupne izložbe od kojih su neke u Beču, Zagrebu, Vijetnamu, Ukrajini, Osijeku. Svoje umjetničko djelovanje te promociju hrvatskoga umjetničkog kruga realizirala je na mnogim projektima u umjetničkim rezidencijama u Austriji, Belgiji, Grčkoj, Norveškoj i Poljskoj. Svojim umjetničkim radom potiče jačanje hrvatske umjetničke i kulturne scene izvan Hrvatske.

Iva Batistić, street art fotografkinja iz Frankfurta, umjetnica je hrvatskih korijena s iskustvom u prevoditeljstvu i konferencijskom tumačenju. Njezine fotografije stigle su iz Dubrovnika gdje je prošlo ljeto izlagala u prostoru HMI-ja. Šetajući se ulicama bilježi svoje trenutke i trenutke drugih, poigravajući se sjenama i odrazima, pristupajući im minimalistički. Njezin portfelj ispunjavaju ulice Frankfurta, Berlina, Zagreba, Dubrovnika, Pariza, New Yorka i drugih gradova. Od svoje petnaeste godine velika je zaljubljenica fotografije, radi i serijske fotografije. Radovi su joj objavljeni u raznim katalozima od Hrvatske do Indije, a serije uličnih fotografija predstavljene su u Frankfurtu i u Hrvatskoj. Ove godine dobitnica je nagrade Večernjakova domovnica u kategoriji Showbizza za najuspješnije Hrvate u iseljeništvu.

dublje poruke od puke ekološke osviještenosti: četiri izložene instalacije i jedna slika povećeg formata (ne)svjesno nas uvlače u svoje priče intrigantnih naslova potičući nas da se zamislimo nad ovozemaljskom prolaznošću... U ovoj šetnji uz atraktivne izloške koje možemo opipati, razgledati sa svih strana, snimiti "selfie", osjetit ćemo i svojevrsnu dobrohotnu patetiku prema predmetima koji postupno izlaze iz svakodnevne uporabe (poštanske marke), a karakterno su obilježili prošle generacije od kojih baštinimo snažni tehnološki uzlet našeg tisućljeća.

BEZVREMENSKI UGOĐAJ

Mahom crno-bijele fotografije Ive Batistić, tek s ponekim detaljem u boji (slike otisnute na akrilnom staklu), svojim bezvremenskim ugođajem i preciznom kompozicijom zabilježile su mnoge likove u neponovljivom trenutku vremena i prostora hrvatskih gradova u kojima bi se i sami posjetitelji mogli prepoznati. Naizgledna mirnoća i statičnost tek su privid koji nas postupno privlači fokusiranjem na detalje, koji se čine na prvi mah skriveni u pozadini. U izražavanju vlastite unutarnje svijesti fotografskim medijem kojem u naše vrijeme pribjegava sve više stanovnika našeg planeta, bilo profesionalno, bilo tek zbog stvaralačke znatiželje, mogli su istinski uživati posjetitelji ove izložbe.

Hrvatska matica iseljenika kao jedan od pokrovitelja Mreže hrvatskih žena još jednom čestita svim dobitnicama nagrada *Utjecajne hrvatske žene* i *Buduće liderice* u 2018. godini. ■

ENG ***The Three Artists exhibition opened on the 9th of March, hosted by the CHF as part of the Croatian Women's Network awards for influential women and leaders among women of Croatian extraction, featuring Iva Batistić, Ivana Tkalčić (winner of the 2018 Croatian Women of Influence Award) and Nada Franka Čakar.***

Hrvatsko predsjedanje Odborom ministara Vijeća Europe

Hamletov dvorac pokraj Kopenhagena i ministarska konferencija sredinom svibnja mjesto su i vrijeme kada će Hrvatska od Danske preuzeti šestomjesečno rotirajuće predsjedanje Vijećem Europe, najstarijom europskom institucijom

Piše: **Vesna Kukavica**

Vijeće Europe već gotovo sedam desetljeća, točnije od 5. svibnja 1949., djeluje kao stožerna europska institucija i opće mjerilo za prihvaćanje najviših demokratskih vrijednosti. Djelovanje Vijeća Europe (VE) sa sjedištem u Strasbourgu pozicioniralo se posljednjih pola stoljeća u svojevrsni sinonim za najviše demokratske standarde na europskom kontinentu, napose u području poštovanja ljudskih prava, višestranačke demokracije i vladavine prava. Članstvo 47 država najšireg prostora Starog kontinenta čini Vijeće Europe jednom od ne samo sadržajno, nego i geografski širih međudržavnih organizacija koje danas povezuje više od 800 milijuna građana. Glavni su ciljevi Vijeća ostvariti što čvršću suradnju među svojim državama-članicama, a posebno promicati individualne i političke slobode te ina načela koja čine temelj istinske demokracije. Posljednje države koje su primljene u članstvo Vijeća Europe su Bosna i Hercegovina te Srbija i Crna Gora. Status promatrača u VE imaju Kanada, SAD i Meksiko. Podsjetimo, RH je ratificirala temeljne dokumente VE kao što su *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (u RH stupila na snagu 1997. g.) i *Europska socijalna povelja* iz 1961. godine (stupila na snagu 2002. g.). Sažeto, aktivnosti VE temelje se na četiri ključna načela: demokracija i prava čovjeka, socijalna kohezija i sigurnost građana, obrazovanje za demokraciju te kulturna raznolikost. Na tim je načelima izrađen plan djelovanja VE u novom tisućljeću, koji sada realiziraju njegova tijela. Savjetodavni status pri Vijeću ima više od 400 nevladinih organizacija. To svjedoči da je VE razvilo snažno partnerstvo s organizacijama civilnog društva, koje sve više postaju oslonac razvoja i socijalne kohezije. VE zapošljava oko 1.300 osoba, koje čine njegovu stalnu administraciju. Financiraju ga države-članice, ovisno o broju stanovnika i visini nacionalnoga dohotka (primjerice, proračun VE iznosi oko 160 milijuna eura). Glavno tijelo VE čini Odbor ministara, koji je ključna instanca odlučivanja, a čine ga ministri vanjskih poslova država-članica. VE ima i Parlamentarnu skupštinu sastavljenu od predstavnika nacionalnih parlamenata. Nadalje, u sklopu njega djeluje i Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, koji ima savjetodavni karakter. Glavni tajnik VE trenutno je Norvežanin Thorbjørn Jagland.

Predsjednik naše Vlade Andrej Plenković ističe kako je Hrvatska svojim članstvom u Vijeću Europe od 7. studenoga 1996. godine potvrdila istinsku privrženost svim vrijednosnim paradigmama Vijeća, svrstavši se uz bok razvijenijih članica koje prepoznaju važnost promicanja svijesti o zajedničkom europskom kulturnom identitetu uz najviše standarde zaštite ljudskih prava. Usto, mi smo pune 22 godine dionici zajedničke platforme na ekonomskom, socijalnom, kulturnom, znanstvenom, pravnom i administrativnom polju. Riječju, nakon stjecanja međunarodnog priznanja pod vodstvom prvog predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana i očuvanja njezine neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti u Domovinskome ratu, članstvo u Vijeću Europe, uz primanje u Ujedinjene narode i OESS, bilo je među prvim većim vanjskopolitičkim uspjesima. S ponosom se svi zajedno u domovini i dijaspori prisjećamo trenutka kada se hrvatska zastava zavijorila pred sjedištem Vijeća Europe u Strasbourgu.

Kada u Hamletovu dvorcu u Helsingøru, smještenom pedesetak kilometara od glavnoga grada aktualne predsjedateljice Danske - Kopenhagena, 17. i 18. svibnja ove godine Hrvatskoj bude predano predsjedanje, svakako će vrlo važna za imidž Lijepe Naše biti i predstojeća (ne)ratifikacija Istanbulske konvencije. Srećom, počeli smo rješavati probleme sa susjedima, što može relaksirati odnose u regiji koji su za Vijeće uvijek bili u središtu pažnje – objašnjavaju nam diplomati iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, usredotočivši se na četiri ključne točke hrvatskog predsjedanja. To su borba protiv korupcije, izazovi decentralizacije i zaštita manjina te promicanje kulture. Upravo je te prioritete hrvatskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe najavio ovih dana i sam premijer Plenković nakon sastanka u Strasbourgu s glavnim tajnikom te organizacije Jaglandom.

Predsjedanje Vijećem Europe važno je za Hrvatsku, ali u tehničkom smislu puno manje zahtjevno od dolazećeg predsjedanja Europskom unijom, što Hrvatsku očekuje 2020. godine. Vijeće Europe (*Council of Europe*) treba razlikovati od Vijeća Europske unije (*Council of the European Union*) koje je tijelo Europske unije. Od prvih demokratskih izbora 1990. do prvog predsjedanja EU-om u prvome semestru 2020. proteći će točno 30 godina. To su tri četvrtine radnoga vijeka svakoga našega građanina, koji se izborio za suvremeno zajedništvo moderne hrvatske nacije, čiji pomladak danas ima prostora za znatno čvršću vjeru u bolju budućnost Lijepe Naše. Hrvatsko predsjedanje bit će povezano s Rijekom, odnosno činjenicom da je upravo te 2020. godine Rijeka Europska prijestolnica kulture. ■

ENG ***Hamlet's castle in Helsingør near Copenhagen and the ministerial conference slated for the 17th and 18th of May are the venue and date of the handover from Denmark to Croatia of the six-month rotating chairmanship of the Council of Europe, Europe's oldest common institution. The Council of Europe was established 69 years ago with its seat in Strasbourg, and now represents over 800 million people in 47 counties.***

Iseljenička iskustva Žumberčana

Knjiga je nastala na temelju terenskoga istraživanja provedenoga među žumberačkim iseljenicima i povratnicima. U njoj autorica daje sociolingvističku sliku, dobivenu analizom jezičnih biografija ispitanika, uklopljenu u širi povijesno-geografski kontekst

Predstavljači knjige "Priča iz zaboravljenoga kraja" u Hrvatskoj matici iseljenika

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**
Foto: **Snježana Radoš**

Hrvatska matica iseljenika i nakladnik Srednja Europa predstavili su 20. ožujka knjigu Aleksandre Ščukanec *Priče iz zaboravljenoga kraja - Jezične biografije transmigranata iz Žumberka*. Knjigu su, uz prigodne pozdravne riječi ravnatelja Hrvatske matice iseljenika Mije Marića, predstavili profesori s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uz autoricu doc. dr. sc. Aleksandru Ščukanec, recenzent prof. dr. sc. Velimir Piškorec, doc. dr. sc. Anita Skelin Horvat i urednik prof. dr. sc. Damir Agičić.

Najnovija knjiga Aleksandre Ščukanec nastala je na temelju terenskoga istraživanja provedenoga među žumberačkim iseljenicima i povratnicima. U pet poglavlja i zaključku autorica daje sociolingvističku sliku, dobivenu analizom jezičnih biografija ispitanika, uklopljenu u širi povijesno-geografski kontekst. Zahvaljujući izvrsnome znanstvenom aparatu, internetskim izvorima i odabranoj literaturi, jezičnobiografski iskazi sudionika istraživanja ilustriraju situaciju u Žumberku nekad i danas otkrivajući iseljenička iskustva ispitanika. Žumberački transmigranti suočeni su s problemima koje nalazimo i na drugim prostorima aktualnog iseljavanja iz RH, ali njihove priče u mnogobrojnim aspektima otkrivaju i posebnosti kraja.

Ne zaboravimo kako je Žumberčanin bio i ekonomist John Badovinac, koji je od 1967. do 1978. jedan od najuspješnijih predsjednika Hrvatske bratske zajednice u Sjevernoj Americi.

Aleksandra Ščukanec

Žumberak je administrativno podijeljen između Zagrebačke i Karlovačke županije, a prije 19 godina gotovo je cijela žumberačka regija proglašena Parkom prirode.

Autorica predstavljene knjige docentica je na Odsjeku za germanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koja se bavi sociolingvističkim istraživanjima. Njezina prva knjiga "Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću" pruža detaljni uvid u problematiku utjecaja njemačkoga jezika na gradišćanskohrvatski iz sistemskolingvističke, sociolingvističke i jezičnobiografske perspektive te je osvojila 2012. Nagradu 'Ljudevit Jonke' Matice hrvatske. Ovu jezikoslovnu monografiju objavila je Hrvatska matica iseljenika u suradnji sa Znanstvenim institutom gradišćanskih Hrvata. Ščukanec je doktorirala 2011., a nagrađena knjiga nastala je kao rezultat istraživanja provedenih tijekom pisanja disertacije.

O iseljavanju iz žumberačkoga kraja i njegovim velikanima, uz ostalo, govorio je urednik knjige Damir Agičić, ugledni povjesničar i komparatist. Promociju je, kao i uvijek, znalački moderirala Vesna Kukavica, rukovoditeljica Nakladničkoga odjela Matice.

ISELJENIČKI VAL

Iseljavanje Žumberčana počelo je već u prvom desetljeću 20. stoljeća, kada stanovništvo odlazi u prekomorske zemlje SAD-a i Kanadu. Drugi, snažniji iseljenički val 1920-ih išao je u razne zapadnoeuropske zemlje od Atlantika do Baltika, dodao je urednik knjige Agičić. Ne zaboravimo kako je Žumberčanin bio i ekonomist John Badovinac, koji je od 1967. do 1978. jedan od najuspješnijih predsjednika Hrvatske bratske zajednice u Sjevernoj Americi. Danas Žumberčani najviše odlaze u zemlje njemačkoga govornog područja - Njemačku, Austriju i Švicarsku.

RIMOKATOLICI I GRKOKATOLICI

Žumberak je administrativno podijeljen između Zagrebačke i Karlovačke županije, a prije 19 godina gotovo je cijela žumberačka regija, zajedno sa Samoborskim gorjem, proglašena Parkom prirode. Žumberak se prostire u središnjoj Hrvatskoj na tromeđi između alpskog, panonskog i mediteranskog područja. Stanovništvo čine katolici istočnoga i zapadnoga obreda, odnosno rimokatolici i grkokatolici.

Iz Žumberka potječu, navodi autorica Ščukanec na temelju korištenih historiografskih izvora, mnoge istaknute osobe iz svjetovnoga i duhovnoga života poput kardinala Alojzija Stepinca, Franje Kuharića, biskupa Jurja Jezerinca, biskupa Josipa Mrzljaka. U Žumberku su kao župnici djelovali novinari, pokretači i urednici Glasa Koncila Vladimir Pavlinić i Živko Kustić. Žumberčanin je, podsjetila je filologinja Anita Skelin Horvat, i veliki hrvatski jezikoslovac i onomastičar Petar Skok (1881. - 1956.), kao i povjesničar iz Reštova Žumberačkog Tadija Smičiklas (1843. - 1914.), autor *Poviesti Hrvatske* - prve kritičke sinteze hrvatske povijesti. Iz žumberačke obitelj Herak dolaze kemičari Janko i Marko, geolog i paleontolog akademik Milan Herak, fizičar Janko i kemijski inženjer Jure, geolog i paleontolog akademik Milan Herak, fizičar Janko i kemijski inženjer Jure. Spomenut je i Žumberčanin Nikola Badovinac iz Badovinaca koji je od 1885. do 1889. godine bio zagrebački gradonačelnik.

OKUPLJANJE UZ 'MIZU'

Podsjetimo, svoju zagrebačku premijeru knjiga je imala u siječnju ove godine u velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu. Uz druga izdanja koja se odnose na žumberački kraj i prigodom predstavljanja jubilarnoga godišnjaka Žumberački krijes, predstavljena je i ova zanimljiva knjiga mlade znanstvenice.

Na kraju predstavljanja u Matici autorica je zahvalila domaćinima, kolegama predstavljačima i svima onima koji su zaslužni za izdavanje knjige. Okupljene je zatim stihovima o žumberačkoj lampi dugovječna Žumberčanka Dragica podsjetila na obiteljska okupljanja uz *mizu* u nekad napučenim selima, u siromašna i teška, ali mnogima sretnija vremena. ■

Na predstavljanju knjige okupio se veliki broj uzvanika i gostiju

ENG ***Aleksandra Ščukanec's Narratives from a Forgotten Region: The Language Biographies of the Transmigrants of Žumberak was presented at the CHF. The book emerged from field research among Žumberak region emigrants and returnees.***

Odluka o nabavi izraelskih zrakoplova F-16

ZAGREB - Vlada je 29. ožujka jednoglasno donijela odluku o nabavi 12 zrakoplova F-16 C/D Barak, koji će Hrvatsku u deset godina stajati 2,9 milijardi kuna, pri čemu je potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević ocijenio kako je to jedna od najvećih odluka u obrambenome resoru nakon završetka Domovinskoga rata. "Ovo je povijesni dan za Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Ova odluka je investiranje u sigurnost Republike Hrvatske, ona je priuštiva i najbolja za nas", rekao je Krstičević.

U izraelskoj ponudi predviđena je isporuka 12 aviona (deset jednosjeda i dva dvosjeda) s NATO kompatibilnom opremom i naprednim avionskim sustavima, osobnom opremom pilota, F-16 simulator letenja, obuka pilota i tehničkog osoblja u Izraelu po načelu "obuka obučavatelja", inicijalni paket pričuvnih dijelova, paket opreme za zemaljsku potporu letenju, inicijalni paket naoružanja, izgradnja i prilagodba infrastrukture te tri godine cjelokupne logističke potpore.

To uključuje nazočnost instruktora ponuditelja u Hrvatskoj radi pomoći u održavanju i osposobljavanju osoblja, također po načelu "obuka obučavatelja" te transport dijelova i opreme prema definiranome rasporedu, navode iz MORH-a. Predloženi koncept za potporu i održivost zrakoplova F-16 podrazumijeva, uz ugovornu logističku potporu u Hrvatskoj, i inženjersku potporu u Izraelu.

Na ponuđenim zrakoplovima provedene su višestruke nadogradnje i modernizacija sustava i strukture, što osigurava da su zrakoplovi na visokoj tehnološkoj razini. Ponuđeni zrakoplovi bit će isporučeni s resursom od 3.000 efektivnih sati naleta što je, prema stručnim projekcijama korištenja u Hrvatskome ratnom zrakoplovstvu, dostatno za idućih 25 godina. *(Hina)*

Gala event "Hrvatska kroz povijest" u Londonu

Velika Britanija - U ponedjeljak, 5. ožujka, u Londonu je održan iščekivani gala event "Hrvatska kroz povijest – Kontesa Nera", koji se održao u *Caledonian Clubu,* u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK). Događaj je okupio mnogobrojne Hrvate iz dijaspore, ali i Britance, ugledne poduzetnike i zaljubljenike u Hrvatsku, te također i mnogobrojne predstavnike diplomatskoga zbora.

Svečanost je predvodila Mira Prakatur, predsjednica HSK Ujedinjenog Kraljevstva i Republike Irske te Zlatko Šešet iz Odbora za kulturu i sport HSK, a na događaju je bila prisutna i dogradonačelnica Grada Zagreba Olivera Majić, veleposlanik RH u Ujedinjenom Kraljevstvu Igor Pokaz, Ivana Shiell iz Hrvatske turističke zajednice u Londonu, Željka Krhač iz Agencije za investicije i konkuretnost te mnogobrojni drugi gosti koji su uz središnju temu promoviranja bogatog povijesnog i kulturnog naslijeđa Hrvatske također razmatrali i poduzetničke ideje koje povezuju dijasporu i domovinu.

Organizaciju događaja podržala je i Turistička zajednica Grada Zagreba, a Zagreb je posebno predstavljen i sudjelovanjem Počasne satnije Kravat pukovnije, povijesne postrojbe koja uživa iznimnu popularnost diljem Hrvatske i aktualizira povijesne početke kravate. Na gala eventu bio je prisutan i sam zapovjednik Kravat pukovnije, Željko Matejčić. U sklopu programa prikazan je i film "350 godina od preustroja Royal Cravates", kojim se uzvanike dodatno informiralo da je Hrvatska domovina kravate. Priči o kravati pridružio se i Rohan Moorthy, iz uprave grada Londona, koji je govorio o povijesti ulaska kravate u britansku visoku modu. Posebnu modnu poslasticu u sklopu eventa priredila je Mihaela Marković, mlada modna dizajnerica iz Zagreba koja u svojim unikatnim modnim komadima spaja hrvatsku tradiciju pletenja s urbanim i modernim kreacijama.

Susret predsjednice s Hrvatima u Bugarskoj

BUGARSKA - Predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović boravila je 4. travnja u službenome jednodnevnom posjetu Bugarskoj gdje se susrela s predsjednikom Rumenom Radevim, premijerom Bojkom Borisovim i predsjednicom Narodnog sobranja Cvetom Karajančevom. U poslijepodnevnim satima u Veleposlanstvu RH u Sofiji susrela se s predstavnicima hrvatske manjine, što je učinila i tijekom svoga prošlog posjeta toj zemlji 2016. Hrvatska i Bugarska dijele sličnu nedavnu povijest tranzicije te se suočavaju s istim problemima koje potiče i njihovo okruženje, rekla je predsjednica tijekom susreta s predstavnicima hrvatske manjine u Bugarskoj.

U Bugarskoj živi malobrojna hrvatska etnička skupina koja podrijetlo uglavnom vuče od janjevačkih Hrvata s Kosova. Prema raspoloživim informacijama, u Bugarskoj živi oko 300 obitelji hrvatskog podrijetla, a neki podaci govore o između nekoliko stotina do nekoliko tisuća ljudi, otkrio je ured predsjednice. U posljednjem desetljeću bilježi se dolazak mlađih generacija Hrvata u toj državi zbog zaposlenja, školovanja i sklapanja braka, a Veleposlanstvo RH ima popis od oko trideset takvih osoba.

Hrvati u Bugarskoj nemaju priznat status nacionalne manjine jer Sofija zastupa ustavni princip jedinstvene nacije i ne priznaje svojim građanima nikakvo drugo etničko podrijetlo, što je posljedica povijesnih okolnosti vezanih uz tursku manjinu. S druge strane, u Hrvatskoj je popisano 350 pripadnika bugarske nacionalne manjine koji imaju i svog predstavnika u Saboru.

"Iznimno bitan dio svakog mojeg posjeta inozemstvu jest i susret s hrvatskom zajednicom pa mi je drago da se susrećem s vama Hrvaticama i Hrvatima i svim našim prijateljima ovdje u Bugarskoj", poručila je Grabar-Kitarović okupljenim pripadnicima hrvatske manjine. *(Hina)*

Janjevački Hrvat don Petar Palić novi hvarski biskup

VATIKAN - Papa Franjo prihvatio je odreknuće mons. Slobodana Štambuka na pastoralnom služenju u Hvarskoj biskupiji te novim biskupom imenovao don Petra Palića, svećenika Dubrovačke biskupije i generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije (HBK). Dosadašnji hvarski biskup Slobodan Štambuk navršio je kanonsku dob za umirovljenje te je prema kanonu 401 Zakonika kanonskog prava podnio ostavku koju je Sveti otac prihvatio.

Don Petar Palić podrijetlom je iz Janjeva, najstarije hrvatske dijaspore na Kosovu. Rođen je 3. srpnja 1972. godine u Prištini, tadašnjoj Skopsko-prizrenskoj biskupiji. Nakon osnovne škole pohađao je Klasičnu gimnaziju u Skoplju i Subotici te od 1990. do 1995. godine Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U listopadu 2005. godine upisao je poslijediplomski studij na Teološkom fakultetu Karl-Franzens Sveučilišta u Grazu, na kojem je postigao doktorat iz teologije 2009. godine. Za svećenika Dubrovačke biskupije zaređen je 1. lipnja 1996. godine. U Dubrovačkoj biskupiji obnašao je razne službe: predstojnika Katehetskog ureda, osobnog tajnika dubrovačkog biskupa, ravnatelja Ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika, biskupskog vikara za pastoral te generalnog vikara Dubrovačke biskupije, a za vrijeme poslijediplomskog studija upravljao je župom Dobl u biskupiji Graz-Seckau u Austriji.

Godine 2003. bio je predsjednik Središnjeg odbora za pripremu posjeta pape Ivana Pavla II. Dubrovniku te predsjednik Organizacijskog odbora Susreta hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku 2014. godine. Predstojnik je Stolnog kaptola Svete Marije u Dubrovniku, a bio je i član Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. Na izvanrednom zasjedanju HBK 25. siječnja 2017. izabran je za generalnog tajnika HBK. *(Hina)*

Od tiskanog do mrežnog izdanja

Od početka izlaženja urednici "Žive zajednice" bili su fra Bernard Dukić, fra Ignacije Vugdelija, don Ante Živko Kustić, fra Anto Batinić te od prosinca 2002. do danas dr. Adolf Polegubić

© 40 godina Žive zajednice govorili su dr. sc. Adolf Polegubić, prof. dr. sc. Danijel Labaš , vlč. Ivica Komadina i dr. Tomislav Markić , a predstavljanje je vodila Vesna Kukavica, prof

Tekst: **Marija Belošević**
Foto: **Snježana Radoš**

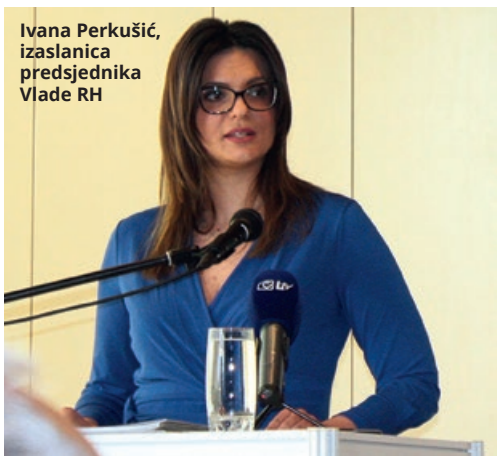
Tribina u povodu 40. obljetnice izlaženja mjesečnika hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj "Žive zajednice" (1978. - 2018.) održana je u četvrtak, 5. travnja, u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu u organizaciji HMI-ja i izdavača Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni.

Moderatorica tribine Vesna Kukavica istaknula je kako je "Živa zajednica" iznimno vrijedan i čitan časopis, a ravnatelj HMI-ja Mijo Marić istaknuo je da "osmišljenom koncepcijom, atraktivnim likovnim izgledom i inovativnim suradničkim prilozima 'Živa zajednica' puna četiri desetljeća donosi obilje priloga iz vjerskog, društvenog i kulturnog života Hrvata u Njemačkoj". Bilježila je "Živa zajednica" sve ono bitno što se događalo u hrvatskim zajednicama koje su bile ne samo duhovne oaze, nego se u njima i oko njih događao svekoliki život Hrvata katolika u Njemačkoj i svijetu, rekao je Marić.

Izv. prof. dr. Danijel Labaš s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu posebno se osvrnuo na važnost prisutnosti "Žive zajednice" u virtualnome prostoru.

CRKVA KAO MAJKA

Izaslanica predsjednika Vlade RH, zamjenica državnoga tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH mr. Ivana Perkušić rekla je da ta visoka obljetnica svjedoči o još većem uspjehu - o stvaranju i čuvanju hrvatskih zajednica ne samo u vjerskom, nego i kulturnom i društvenom smislu. "U svim iseljeničkim hodočašćima hrvatskoga naroda Crkva se kao majka skrbila ne samo nad njegovom vjerom, već i nad identitetom, jezikom i nad budućnošću hrvatskoga naroda", rekla je mr. Perkušić. Ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić naglasio je kako dušobrižništvo postoji već više od sto godina, a sam ured 52 godine. U Njemačkoj ne bi naša pastoralna djelatnost bila toliko dobra i kvalitetna bez ovih 40 godina plodnog djelovanja "Žive zajednice", rekao je dr. Markić. Izv. prof. dr. Danijel Labaš s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu posebno se osvrnuo na važnost prisutnosti "Žive zajednice" u virtualnom prostoru. Naglasio je kako je ta odluka ne samo u skladu s evangelizacijskim poslanjem Crkve, nego i sa suvremenim razvojem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, a mrežna stranica i izgledom i sadržajem odgovara na nove komunikacijske izazove s kojima se u suvremeno digitalno doba suočava i mora suočiti i Crkva u svome pastoralnom djelovanju. Prema njegovim riječima, mrežno

Ivana Perkušić, izaslanica predsjednika Vlade RH

izdanje može pridonijeti bržem širenju istinitih vijesti o djelovanju hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj, koje su u posljednje vrijeme izložene napadima u pojedinim njemačkim medijima u kojima ih se lažno predstavlja i optužuje za poticanje netrpeljivosti i govora mržnje.

HRVATSKI DUŠOBRIŽNIČKI URED

Delegat HIP-a za Njemačku i ravnatelj Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Frankfurtu na Majni vlč. Ivica Komadina kratko je predstavio hrvatsku pastvu u Njemačkoj u kojoj su u početku od sredine 60-ih djelovali članovi Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, a kasnije su im se pridružili članovi drugih redovničkih zajednica te biskupijski svećenici. U pastvi trenutačno djeluje 2/3 redovničkih te 1/3 biskupijskih svećenika. Na području Njemačke ima 97 hrvatskih katoličkih misija, hrvatskih katoličkih zajednica i hrvatskih katoličkih župa, a podijeljene su u šest pastoralnih područja. U pastoralu djeluje 90 svećenika, 3 trajna đakona, 52 pastoralnih suradnica i suradnika, pastoralnih referenata i referenata zajednica, od čega su 20 redovnice, 20 laika i 12 laikinja te 45 tajnica.

Komadina je istaknuo da se dolaskom novoga vala hrvatskih iseljenika hrvatska pastva u Njemačkoj nalazi pred novim izazovima djelovanja u novim okolnostima s više naraštaja Hrvata katolika. Stoga je došlo vrijeme drukčijega pastoralnog djelovanja i pitamo se je li dovoljno odgovaralo znakovima vremena, jesmo li u stanju

dr. sc. Adolf Polegubić, glavni urednik Žive zajednice

Cjelokupno hrvatsko vjersko i kulturno-prosvjetno djelovanje održavalo se u sklopu katoličkih misija u Njemačkoj, a "Živa zajednica" pri tome je odigrala nezaobilaznu ulogu.

preustrojiti i naš način pastoriziranja, rekao je Komadina. Osvrnuvši se na migrante, istaknuo je kako prema Njemačkome statističkom uredu u toj državi živi 332.605 Hrvata, od kojih je njih 259.038 prijavljeno kao katolici. To znači da 77,9% Hrvata u Njemačkoj plaća crkveni porez, što je puno veći prosjek nego što je prosjek njemačkih katolika. Od početka izlaženja urednici "Žive zajednice" bili su fra Bernard Dukić (1978. - 1979.), fra Ignacije Vugdelija i fra Bernard Dukić (1979. - 1983.), fra Ignacije Vugdelija (1983. - 1991.), don Ante Živko Kustić (1991. - 1993.), fra Anto Batinić (1994. - 2002.) te od prosinca 2002. do danas dr. Adolf Polegubić, koji se na kraju obratio okupljenima. Podsjetio je kako je prvi broj "Žive zajednice" objavljen u rujnu 1978., a dobio je naziv po živoj vjerskoj zajednici Hrvata katolika u dijaspori. "List je u početku bio biltenskog karaktera, u njemu su objavljivani važniji crkveni dokumenti te vijesti iz Crkve u domovini i svijetu, događaji u HKZ i HKM u Njemačkoj, imena krštenih, vjenčanih, umrlih. Objavljivani su članci o hrvatskoj povijesti i kulturnoj baštini. Taj trend list je slijedio i kasnije, ali su iz godine u godinu uvođene i nove rubrike te se nastojao poboljšati grafički izgled lista. Od 15. siječnja 'Živa zajednica' prisutna je u virtualnome prostoru na adresi www.zivazajednica.de", rekao je dr. Polegubić. Spomenuo je i prilog na njemačkome jeziku koji je uveo delegat fra Josip Klarić.

ZBORNICI, MOLITVENICI, ADRESARI...

Dr. Polegubić predstavio je i druge aktivnosti Hrvatskoga dušobrižničkog ureda koji od 1999. objavljuje zbornike radova s pastoralnih skupova hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Zapadne Europe. Za mjesec dana izaći će 19. zbornik. Ured je do sada objavio sedam izdanja hrvatskoga katoličkog molitvenika i pjesmaricu "Slavimo Boga", a redovito objavljuje vodič - adresar HKM te kalendar. Istaknuo je kako se cjelokupno hrvatsko vjersko i kulturno-prosvjetno djelovanje održavalo u sklopu hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, a "Živa zajednica" pri tome je odigrala nezaobilaznu ulogu. U publici su bili predstavnici kulturnoga i znanstvenoga života te života Crkve, među kojima i izaslanik zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića moderator Nadbiskupskoga duhovnog stola preč. Tomislav Subotičanec, kao i svećenici koji su pastoralno djelovali u Njemačkoj.

Nazočni su mogli razgledati izložbu svih dosadašnjih brojeva "Žive zajednice" u tiskanome obliku te na ekranu pretraživati trenutačne vijesti i nove fotografske zapise. ■

ENG ***A round table was staged at the Croatian Heritage Foundation to mark the 40th anniversary of Živa Zajednica (Living Community), the monthly magazine of our Catholic missions in Germany. The event was co-hosted by the CHF and the Croatian Pastoral Office in Frankfurt.***

Fra Peričin sklad prirode i boja

Moderatorica Ljerka Galic, predstavljajući autora, rekla je kako fra Petar u žaru kolorita i dalje neumorno slika, sve pršti životnom radošću pa je čak i snijeg na njegovim slikama šaren

Fra Petar Perica Vidić

Tekst: **Naida Šehović**
Foto: S**nježana Radoš**

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu u suradnji s Matičinom podružnicom u Vukovaru otvorena je 27. ožujka izložba slika akademika i hrvatskoga umjetnika fra Petra Perice Vidića u povodu njegova 80. rođendana.

Uvod u izložbu otvorenu u Velikom tjednu dao je etno sastav 'Zorja', Marjana Kremer i Maja Ivanković u janjevačkim nošnjama s Kosova, izvodeći Gospin plač. Predstavljajući lik i djelo umjetnika, prisutnima su se obratili Ljerka Galic, rukovoditeljica Odsjeka iseljeničke baštine i Silvio Jergović, voditelj podružnice HMI-ja Vukovar. Moderatorica Ljerka Galic, predstavljajući autora, rekla je kako fra Petar u žaru kolorita i dalje neumorno slika, sve pršti životnom radošću pa je čak i snijeg na njegovim slikama šaren. Galic je citirala akademkinju Veru Horvat Pintarić naglašavajući kako piše samo o djelima koje je uživo vidjela jer "samo izravni uvod u djelo omogućuje opažajne doživljaje i proces uosjećavanja, što je nužno za razumijevanje umjetničkog djela".

Silvio Jergović osvrnuo se na petnaestogodišnji rad vukovarske podružnice HMI-ja, kao primjer dobre suradnje s lokalnim institucijama i Ogrankom Matice hrvatske Vukovar, preko koje je i uspostavljena suradnja s fra Petrom Vidićem.

Fra Petar Vidić emotivno je govorio o svome životnom putu, istaknuvši svoje tri ljubavi – prema Bogu i molitvi, prema čovjeku i prema umjetnosti. U samostanu svetoga Ante u starome dijelu Sarajeva, u tehnici pastela i ulja na platnu, vedrim bojama i dalje slika prirodu koja je, kako kaže, "most između neba i zemlje". Kao akademik u

Silvio Jergović, Mijo Marić, fra Perica Vidić i Ljerka Galic

Marjana Kremer i Maja Ivanković u janjevačkim nošnjama izvode Gospin plač

ANU BiH fra Petar Vidić odricao se honorara u korist siromašnih, a i svaka prodana slika ide u dobrotvorne svrhe.

Izložbu je zatim otvorio ravnatelj Matice Mijo Marić prisjećajući se vremena kada je fra ujak Petar bio kapelan, a on mladi župljanin njegove župe.

Fra Petar Perica Vidić rođen je 1938. godine u Sarajevu. Osnovnu školu završio je u Sarajevu, a u Visokom Franjevačku klasičnu gimnaziju. Studij filozofije i teologije završava na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Od 1962. godine radi u ateljeu akademskog slikara Gabrijela Jurkića, a 1965. i 1966. godine radi u ateljeu akademskog slikara prof. Stane Kregara u Ljubljani. U ljeto 1966. godine odlazi u Beč gdje pohađa Akademiju likovnih umjetnosti, grafički odsjek, u klasi profesora Maxa Melchera. Vidić je od 1970. predavao likovnu umjetnost, a kasnije i povijest umjetnosti na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Obavljao je mnoge dužnosti u franjevačkoj zajednici Bosne Srebrene. Godine 2000. postaje predsjednik ogranka Matice hrvatske u Sarajevu, a 1995. godine član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Predsjednik je Ogranka Matice hrvatske u Sarajevu. Izlagao je više puta na zajedničkim izložbama i imao je više od 70 samostalnih izložbi u BiH i inozemstvu. Gvardijan je Franjevačkoga samostana sv. Ante na Bistriku. Vidiću je papa Benedikt XVI. dodijelio 2011. godine odlikovanje *Križ za Crkvu i Papu*. Umjetnik danas živi i radi u Sarajevu. ■

Fra Petar Vidić emotivno je govorio o svome životnom putu, istaknuvši svoje tri ljubavi – prema Bogu i molitvi, prema čovjeku i prema umjetnosti.

ENG ***An exhibition opened at the Zagreb headquarters of the CHF featuring the paintings of Croatian artist and Sarajevo native Friar Petar Perica Vidić. The event, marking his 80th birthday, is co-organised with our Vukovar branch office.***

IN MEMORIAM

Preminuo general Petar Stipetić

ZAGREB - Bivši načelnik Glavnoga stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, stožerni general Petar Stipetić preminuo je u srijedu u Zagrebu, potvrđeno je iz Ministarstva obrane.

Stožerni general Petar Stipetić rođen je 24. listopada 1937. godine u Ogulinu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Završio je Vojnu akademiju Kopnene vojske JNA.

Na poziv predsjednika Franje Tuđmana u rujnu 1991. godine general Stipetić prelazi u Hrvatsku vojsku, gdje je obnašao najviše zapovjedne dužnosti - zamjenik načelnika Zapovjedništva zbora narodne garde, zamjenik načelnika Glavnoga stožera Oružanih snaga RH, zapovjednik Sektora Zapovjedništva slavonskog bojišta Đakovo, zapovjednik Zbornog područja Zagreb. Bio je i zapovjednik Hrvatskoga vojnog učilišta te pomoćnik načelnika Glavnoga stožera Hrvatske vojske za borbeni sektor. General Stipetić bio je načelnik Glavnoga stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske od 2000. do 2002. godine, a s te dužnosti umirovljen je u činu stožernoga generala.

Za aktivno sudjelovanje u Domovinskome ratu i doprinos u stvaranju Hrvatske vojske dobio je mnogobrojna odlikovanja - Spomenicu Domovinskoga rata, Red Nikole Šubića Zrinskog, Red bana Josipa Jelačića, Red hrvatskoga pletera, Red kneza Domagoja s ogrlicom i Velered kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom. Također, dobio je medalje Oluja i Bljesak te pohvalu i nagradu ministra obrane i načelnika Glavnoga stožera.

Komemoracija za preminuloga stožernoga generala Hrvatske vojske Petra Stipetića održana je 20. ožujka u Ministarstvu obrane u nazočnosti članova obitelji, prijatelja, suboraca, suradnika i uglednika iz političkoga i javnoga života na kojoj je istaknuto kako je otišao izniman čovjek koji je dao nemjerljiv doprinos u stvaranju Hrvatske vojske te obrani i uspostavi samostalne i slobodne Republike Hrvatske.

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, prisjećajući se početka 90-ih godina kada izgledi za stvaranje Hrvatske vojske i obranu zemlje nisu bili baš veliki, rekao je kako general Stipetić u tim ključnim vremenima nije ni u jednom trenutku dvojio, već se vođen domoljubljem stavio na raspolaganje domovini i zajedno sa svojim suborcima ispisao povijest Hrvatske vojske. General Stipetić bio je stvarni autoritet, vojnik i zapovjednik, ljudska i moralna vertikala, častan i pošten čovjek, primjer svim časnicima, istaknuo je Krstičević dodavši kako njegovom odlukom središnja vojarna Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu i mjesto operativnog zapovjedništva od danas nosi ime generala Petra Stipetića.

General Petar Stipetić pokopan je na zagrebačkome Gradskom groblju Mirogoju. *(Hina)*

KUD 'Kardinal A. Stepinac' iz Windsora, Ontario (Kanada)

Čuvari hrvatske baštine u Detroitu

'Nova Nada' i štand s hrvatskim suvenirima

Veći i organiziraniji početak bio je osnivanjem ogranka Hrvatske bratske zajednice, odsjeka 351 "Zora" (1907.), koji još i danas uspješno posluje. Utemeljiše ga 19 rodoljuba. Prvi hrvatski dom podignut je 1913. po istoimenom odsjeku HBZ-a

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Grad Detroit udomljuje nekoliko tisuća Hrvata koji se naseliše ovdje još početkom prošlog stoljeća, ali nekolicina i nešto kasnije. Ovaj grad automobilske industrije drugi je po veličini, odmah iza Chicaga, u srednjozapadnoj Americi.

Smjestio se na samoj granici s Kanadom, a povezuje ga poznati most "Ambassador Bridge" i tunel sa susjednim gradom Windsorom u Ontariju. Dertoit rijeka je prirodna granica između ove dvije sjeveroameričke države i poveznica Velikih jezera koja kroz Saint Lawrence Seaway kanal osigurava prolaz do Atlantskog oceana, na istočnoj strani Kanade i Amerike.

Detroit je središte američke i svjetske automobilske industrije. Ovdje su niknule poznate tvornice Ford, General Motors, Chrysler i druge uslužne tvrtke kao što su prve benzinske stanice, servisi za popravak i održavanje automobila. Pioniri autoindustrije Henry Ford, Walter Chrysler, braća Dodge i William D. Packard na samom početku 20. stoljeća zacrtali su pravac proizvodnje i razvoja automobila. Nakon izuma pokretne proizvodne trake, utjecali su na druge industrijske grane i tvorničku proizvodnju drugih proizvoda u Americi i svijetu.

Najveći rast u ovoj industrijskoj grani zabilježen je tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća. To je pogodovalo mnogima, pa i Hrvatima, da u potrazi za poslom prihvate pruženu ruku i izazov u Detroitu.

Najveći rast u autoindustriji zabilježen je tijekom 1950-ih. To je pogodovalo mnogima, pa i Hrvatima, da u potrazi za poslom prihvate pruženu ruku i izazov u Detroitu.

Veći i organiziraniji početak bio je osnivanjem ogranka Hrvatske bratske zajednice u Americi, odsjeka 351 "Zora" (19. lipnja 1907.), koji još i danas uspješno posluje. Utemeljiše ga 19 rodoljuba. Prvi hrvatski dom podignut je 1913. po istoimenom odsjeku HBZ-a. Odsječni plodonosan rad pridonio je i osnivanju nekoliko uglednih kulturno-umjetničkih društava, kao što su bila Hrvatsko pjevačko društvo "Slavuj", Detroit tamburica Symphony, Detroit Star Jr. Tamburitza i Detroit Tamburitza Orchestra (DTO).

POVIJESNE CRTICE

Ali okupljanja našega hrvatskog naroda bila su i na drugim mjestima u gradu radi društvenog rada i njihove vjere. Čvršći zaokret nastaje 1923. g. dolaskom svećenika Oskara Šustera. Pod njegovim vodstvom izgrađena je prva hrvatska crkva 1925. godine pod imenom *St. Jerome Croatian Catholic Church*. Zbog razvoja grada i drugih okolnosti, 1950. Hrvati sagradiše novu crkvu pod vodstvom vlč. Viktora Štefanca, do tada pomoćnika vlč. Šustera. Ova crkva bila je u službi Hrvata do 1996., kad je crkvena zgrada prodana i nova izgrađena u Troyu, nešto sjevernije od jezgre grada Detroita. Ponovno dobrovoljnim prilozima vjernika te uz velikodušnu pomoć Lucille Drazick Prepolec izgradiše ovu crkvu 1995./96. Crkva sv. Lucije u Troyu danas spada u jednu od najljepših u Americi, s pomoćnim prostorijama kao što su stan i ured za župnika, velika i prekrasna dvorana za priredbe i okupljanja te prostrano parkiralište i

Koreograf i dirigent Steve Talan govori prigodom otvaranja CroFesta 2018.

Već na samom početku svog rada *Nada* je utemeljila hrvatski festival pod imenom "CroFest" na kojem nastupa nekoliko kulturno-umjetničkih društava iz Amerike i Kanade.

KUD 'Selo' Columbus, Ohio (SAD)

okućnica za ljetne zabave. Tijekom tog povijesnog vremena spominju se i ova udruženja, koja su djelovala u Detroitu: Dalmatinski prosvjetni klub "Jadran", Hrvatska žena "Katarina Zrinska", Kolo hrvatskih sinova i sestara, Hrvatska katolička zajednica, Pjevačko društvo "Zvonimir" i Hrvatsko društvo "Sokol".

FOLKLORNI ANSAMBL "NOVA NADA"

Uz tako dobro posložen povijesni temelj u Detroitu se i danas održavaju mnoge društvene i kulturne aktivnosti našega hrvatskog roda. Danas u gradu, i pod odsjekom 351, djeluju ove organizacije: Detroit tamburica orkestar (DTO), *Detroit Star Junior Tamburitza* i *Croatian Folklore Ensemble* "Nova nada". FA "Nova nada" organizirana je prije 23 godine pa unatoč tome što je 'mlada', potječe i utječe na druge organizacije u gradu da održavaju slavlje hrvatske kulturne baštine i prenose je na nove generacije. "Nova nada" osmišljena je da bi doista potaknula nove generacije rođene u Americi da ne zaborave kulturu i pučke običaje svojih djedova i pradjedova. Već na samom početku svog rada "Nada" je utemeljila hrvatski festival pod imenom "CroFest" na kojem nastupa nekoliko kulturno-umjetničkih društava iz Amerike i Kanade te okupe i razvesele pritom oko 500 uzvanika. Gotovo uvijek se traži karta više za CroFest. "Nova nada", pod stručnim vodstvom svog vođe i koreografa Stevea Talana, neumorno radi i na podučavanju novih generacija Hrvata u državi Michagan o hrvatskoj tamburici, folkloru i pučkim običajima Hrvata u domovini te drugim zemljama gdje se naseliše. Na svojim turnejama proučavaju običaje, narodne nošnje i glazbu te tako stvaraju nove repertoare. Često putuju i nastupaju na raznim priredbama, a ove godine ponovno dolaze u Hrvatsku, Mađarsku, Slovačku i Austriju.

Na ovogodišnjem CroFestu, održanom 3. ožujka, nastupili su uz "Novu nadu": Detroit tamburaški orkestar (DTO), Detroit Star Jr. tamburica, Carpathia Club Judgendgruppe iz Detroita, Kardinal A. Stepinac folklorni ansambl iz Windsora i Kulturno-umjetničko društvo "Selo" iz Columbusa u državi Ohio. Okupljeni su na festivalskoj pozornici uživali u izvođenju programa "Pokupska berba", "Zvuci Hrvatske", "Sloviček se ženil", "Weinlesefest – berba grožđa u Baranji", "Pjesme i plesovi iz Moslavine", "Kronen Tanz", "Slavonska fešta" i "Plesovi slovačkih Hrvata".

Tamburaški orkestar 'Detroit Tamburitza' (SAD)

STEVE TALAN

Roditelji Stevea Talana doselili su se iz Hrvatskog zagorja, a kako kazaše počeo je plesati i voljeti glazbu odmah nakon rođenja. Svira nekoliko glazbenih instrumenata, a na sveučilištu (*Oakland University*) bio je direktor Slavenskoga folklornog ansambla te je stekao priliku da se druži s folklorašima iz drugih etničkih skupina i upozna njihovu baštinu, kao što su Nijemci, Ukrajinci, Austrijanci, Slovaci i podunavski Švabe. Koreografije priprema i za druga društva koja djeluju u gradu i jugoistočnom djelu Michigana. ■

ENG ***This year's CroFest, staged in Detroit on the 3rd of March, featured Nova Nada, the Detroit Tamburitza Orchestra, Detroit Star Jr. Tamburitza, the Carpathia Club, the Cardinal A. Stepinac folklore ensemble out of Windsor and the Selo Culture and Arts Society of Columbus.***

Izložba hrvatskih molitvenika iz Mađarske i Gradišća

ZAGREB – Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić otvorio je 23. ožujka u Knjižnici HAZU-a izložbu hrvatskih molitvenika iz Mađarske i Gradišća *Novi vinac anđeoski,* organiziranu u sklopu 27. svečanosti Pasionske bašine.

Na izložbi je izložen izbor starih molitvenika iz 19. st. iz Zbirke gradišćanskohrvatske književne baštine koja se čuva u Knjižnici HAZU-a. Tijekom 2001. i 2002. dopisni član HAZU-a prof. dr. Nikola Benčić, jedan od najboljih poznavatelja gradišćanskohrvatske književnosti, darovao je Akademiji vrlo vrijednu zbirku hrvatske literature iz Gradišća. Eksponate iz fonda Knjižnice HAZU-a za izložbu odabrala je i bibliografske jedinice izradila Tamara Runjak, viša knjižničarka, voditeljica Zbirke starih i rijetkih knjiga Knjižnice HAZU-a. Na izložbi su prikazani i hrvatski molitvenici tiskani u Mađarskoj, većinom u prvoj polovici 20. stoljeća. Velik dio ih potječe iz privatnih zbirki, a najveći broj od Milice Klaics Tarađije, koja je i priredila ovaj dio izložbe.

U svom govoru akademik Kusić podsjetio je na važnost zbirke koju je Akademiji donirao prof. dr. Nikola Benčić. "Misija Hrvatske akadmije je čuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta i baštine, što uključuje i baštinu Hrvata izvan matice domovine", rekao je akademik Kusić. Podsjetio je i da je 2016. u HAZU promovirana Biblija na jeziku gradišćanskih Hrvata u prijevodu Štefana Geošića, u pet tomova na 3.800 stranica. O važnosti molitvenika u svakodnevnom životu ljudi u prošlosti govorio je akademik Josip Bratulić, istaknuvši da nije bilo kuće koja nije imala molitvenika. No, vrlo malo molitvenika je sačuvano jer su se stavljali u ruke mrtvima, "kao knjige koje otvaraju nebeska vrata", a kao pučko štivo nisu bili zanimljivi niti knjižnicama. Izložba je otvorena do 15. svibnja 2018.

Posebne upisne kvote za pripadnike manjine i iseljeništva

ZAGREB – Na inicijativu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, a sukladno zaključku s III. plenarne sjednice Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH, održane 10. prosinca 2016. u Vukovaru, Senat Sveučilišta u Zagrebu donio je na 9. redovitoj sjednici u 349. akademskoj godini (2017./2018.), održanoj 13. ožujka 2018., u sklopu Odluke o upisnim kvotama za upis studenata u I. godinu preddiplomskih i integriranih preddiplomskih i diplomskih studija na Sveučilištu u Zagrebu u ak. god. 2018./2019. posebnu upisnu kvotu za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Posebna kvota (217 mjesta) odnosi se na dvije kategorije definirane člankom 2. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH: na pripadnike hrvatske manjine u europskim državama (u Republici Austriji, Republici Srbiji, Republici Sloveniji, Slovačkoj Republici, Rumunjskoj, Republici Makedoniji, Mađarskoj, Talijanskoj Republici, Crnoj Gori, Češkoj Republici, Republici Kosovo i Republici Bugarskoj) i na Hrvate iseljenike u prekomorskim i europskim državama te njihove potomke.

Donošenjem posebnih upisnih kvota za Hrvate izvan RH ispunjen je jedan od glavnih ciljeva Sporazuma o suradnji u području obrazovanja i znanosti između Središnjega državnog ureda i Sveučilišta u Zagrebu kojim se dugoročno jača demografski, gospodarski i opći napredak hrvatskog društva. Tablicu upisnih mjesta i više o uvjetima upisa možete pronaći na sljedećoj poveznici: www.unizg.hr *(hrvatiizvanrh).*

Utkane poruke – simboli i izričaji dviju kultura

TahNibaa Naataanii, inozemna mentorica pete generacije Navajo tradicijskog rukotvorstva iz SAD-a, nizom predavanja u Zagrebu i Konavlima privukla je izniman broj motiviranih polaznika radionice

Tekst: **Uredništvo**

Projekt *Baština koja priča priče* usporedio je fantastičan svijet dvaju značajnih izričaja tekstilnog rukotvorstva. Jedan, iz Hrvatske, iskazao je umijeće konavoskoga veza, dok su iz SAD-a prenesena umijeća u izradi i holističkom očuvanju živopisnih tapiserija Navajo – sjevernoameričkih Indijanaca.

Hrvatsko-američko društvo već niz godina projektima univerzalnoga jezika kulture nadilazi granice država, kontinenata, povijesnoga konteksta te spaja ljude različitih uljudbi. Izložbama, predavanjima, radionicama i koncertima predstavljaju se autohtone baštine s ciljem očuvanja vrijednih tradicija i upoznavanja javnosti s bogatstvom različitih naslijeđa. Ove godine dva predstavljena tradicijska tekstilna rukotvorstva iskazala su sasvim posebnu svijest, vrijednosti i slikovni jezik simbola koji baštine univerzalne komunikacijske znakove koji nadilaze države i kontinente. U sklopu navedenoga projekta održavaju su i dvije izložbe pod nazivom *Utkane priče – Woven Messages,* jedna u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, do sredine ožujka te druga u Zavičajnome muzeju Konavala u Ćilipima, do sredine travnja 2018.

Uz izložbe, Hrvatsko-američko društvo organiziralo je i nekoliko stručnih predavanja i interaktivnih radionica tradicijskoga tkanja Navajo Indijanaca i konavoskoga veza, koje je vodila gošća iz SAD-a, TahNibaa Naataanii, Navajo Indijanka u petoj generaciji Navajo tkanja, vrsna predavačica i svestrana poznavateljica cijelog procesa Navajo tkanja, od uzgoja ovaca, obrade i bojenja vune, tkanja, do integralnog poduzetništva temeljenog na održivu razvoju. Uz nju, stručni dio radionica držala je i ravnateljica Muzeja i galerija Konavala, Antonija Rusković Radonić, ujedno i vrsna poznavateljica konavoskoga veza. Na prvi pogled to su dva nespojiva svijeta i dvije različite kulture, no žene iz Konavala i Navaho Indijanke povezuje univerzalna svijest da se i vezovima i tkanjem, i u njih utkanim simbolima, prenosi i čuva tradicija i vjerovanja.

Više od 400 polaznika radionica Navajo tkanja i konavoskoga veza u Zagrebu i Konavlima potvrđuje kako postoji izniman interes za tradicijske običaje, znanje i umijeće ovih dviju kultura i civilizacija.

TahNibaa Naataanii iskazala je mnogobrojnim gostima, polaznicima i mladima na svojim slikovitim predavanjima i radionicama, koji su njezina predavanja u Zagrebu i Konavlima pohodili u vrlo velikom broju, tajne očuvanja Navajo tradicijskog rukotvorstva, uputila ih u mudrosti holističkog pristupa u očuvanju vrijednosti života u lokalnim zajednicama, osnažila ih iskustvima o primjenjivosti održiva razvoja i modelima obnavljanja autohtonih vrijednosti lokalnih kultura.

Više od 400 polaznika radionica Navajo tkanja i konavoskoga veza u Zagrebu i Konavlima potvrđuje kako postoji izniman interes za tradicijske običaje, znanje i umijeće ovih dviju kultura i civilizacija. Hrvatsko-američko društvo sada djeluje na osiguravanju uvjeta da krajem 2018. izložbu *Utkane priče – Woven Messages* prenese u galerije New Yorka i Santa Fea, gdje bi i američkoj javnosti približila posebnosti i vrijednosti ovoga projekta. ■

ENG ***The Heritage Storytelling project contrasts two significant expressions of textile handicraft. One, from Croatia, tells of the artistry of Konavle embroidery, while from the United States of America we see the fabrication and holistic preservation of the lively tapestries of the Native American Navajo people.***

Povijest borbe protiv asimilacije

Naša je sudbina da smo na ovim prostorima uvijek bili izrazita manjina, osim u Subotici gdje smo dugo vremena bili izrazita većina, i da smo se morali stalno boriti za očuvanje svoje posebnosti, rekao je dr. Skenderović

Tomislav Žigmanov, Stevan Mačković, dr. sc. Robert Skenderović i dr. sc. Slaven Bačić

Tekst: **J. Dulić Bako** ***(Hrvatska riječ)***

U povodu praznika hrvatske zajednice, dan nakon blagdana sv. Josipa, 20. ožujka Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZVHV) organizirao je predstavljanje knjige dr. sc. Roberta Skenderovića *Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije*. Knjiga je predstavljena u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, a o njoj su, kao i o Skenderovićevu sveobuhvatnome znanstvenom doprinosu za ovdašnje Hrvate, govorili ravnatelj ZHVH-a Tomislav Žigmanov, pravni povjesničar i glavni i odgovorni urednik *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca* dr. sc. Slaven Bačić, ravnatelj Povijesnog arhiva Subotice Stevan Mačković, a pročitano je i pismo predstojnika Hrvatskoga instituta za povijest Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje dr. sc. Stanka Andrića. O knjizi je govorio i sam autor, znanstvenik iz Zagreba, podrijetlom iz Subotice, dr. sc. Robert Skenderović.

Knjiga je objavljena u sunakladi ZHVH-a i Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje *Hrvatskoga instituta za povijest* u Slavonskome Brodu, gdje Skenderović radi kao viši znanstveni suradnik.

Autor knjige rekao je kako ovo djelo govori o borbi podunavskih Hrvata za očuvanje vlastitog identiteta. "Naša je sudbina da smo na ovim prostorima uvijek bili izrazita manjina, osim u Subotici gdje smo dugo vremena bili izrazita većina, i da smo se morali stalno boriti za očuvanje svoje posebnosti. To je posebice bilo teško u razdoblju 19. stoljeća kada je dolazilo do oblikovanja nacionalnih identiteta te su tada i asimilacijski pritisci bili najveći."

PLURALIZAM IDENTITETA

Skenderović je mnogobrojnoj publici skrenuo pozornost i na pluralizam identiteta koji je pratio podunavske Hrvate tijekom povijesti, o čemu također ima riječi i u knjizi. "Mi, podunavski Hrvati, pojavljivali smo se u povijesnim nizovima pod različitim imenima. To je naša specifičnost. Zapisivali su nas kao Race, Katoličke Race, kao Dalmatince, Bunjevce, Šokce itd. Neka pogrešna analiza mogla bi dovesti do zaključka da su sve te grupe bile međusobno nepovezane. Međutim, želio sam u ovoj knjizi dokazati da to nije istina i za to postoje mnogobrojni povijesni dokazi", rekao je on i istaknuo kako je sve to bila posljedica uvjeta u kojima su podunavski Hr-

"Mi, podunavski Hrvati, pojavljivali smo se u povijesnim nizovima pod različitim imenima. To je naša specifičnost. Zapisivali su nas kao Race, Katoličke Race, kao Dalmatince, Bunjevce, Šokce itd."

vati živjeli te da nije do toga došlo njihovim izborom.

"Pluralizam identiteta bio je posljedica uvjeta u kojima su živjeli. Bila je to posljedica njihova manjinskog položaja i nastojanja većinske zajednice da ih asimilira. Zato je ova knjiga zapravo povijest borbe protiv asimilacije, borbe protiv asimilacijskih pritisaka koji su ovdje bili stalno prisutni", rekao je autor.

NAJVAŽNIJI NAKLADNIČKI POTHVAT

Da izvrsnosti knjige ključno pridonosi znanstvena utemeljenost naglasio je to ravnatelj ZHVH-a Tomislav Žigmanov, kao i da smatra kako ova knjiga predstavlja najvažniji nakladnički pothvat ove institucije od svih 50 nakladničkih jedinica koje su izdali od svoga osnutka, u proteklih 10 godina. Žigmanov je istaknuo i kako je ova knjiga dobro došla kada je u pitanju aktualnost teme. "Znate da je pitanje identiteta Bunjevaca više od dva desetljeća iznimno živo i prisutno u području javnosti. O tome govori svatko, a kada svi govore onda treba biti oprezan jer se često govori bilo što"«, rekao je on i dodao kako je vezano uz ovu temu u Srbiji znanost koja dolazi iz hrvatskoga kulturnog prostora bila sasvim marginalizirana, iako po njemu neosnovano jer je bilo nekoliko znanstvenih radova na ovu temu.

"Naši prinosi ostali su na margini interesa srbijanske znanosti, ali ipak smo uspjeli da u pravome trenutku vrlo jasno, nedvosmisleno, kompetentno doznačimo stajališta koja nisu ideologijski određena, nego znanstveno utemeljena. S ovom knjigom stavljena je jedna velika točka na te napore, napose kada su u pitanju procesi 19. i početka 20. stoljeća", rekao je on i dodao kako se ne može jedna nacionalna zajednica utemeljiti i dekretom proglasiti nakon 1945. godine uz napomenu da to mogu samo oni koji ne poznaju povijesne procese.

MNOŠTVO DOKAZA

Pravni povjesničar i glavni i odgovorni urednik *Leksikona* dr. sc. Slaven Bačić rekao je kako je dio istraživačkoga opusa Roberta Skenderovića odredila činjenica da vuče korijene iz Tavankuta, gdje mu je rođen otac. Također, Bačić je govoreći o Skenderovićevu znanstvenom djelovanju rekao kako se pokazuje kao sljedbenik one struje istraživača povijesti podunavskih Hrvata čiji je najznačajniji predstavnik bio akademik Ante Sekulić. To je obrazložio činjenicom da u svojim radovima, pa tako i u ovoj knjizi, Skenderović polazi od činjenice da su bački Bunjevci dio širega bunjevačkog korpusa, tj. da ne žive samo u vojvođanskom dijelu Bačke, nego i u Mađarskoj, hrvatskom primorju i da vuku podrijetlo iz Hercegovine, kao i da je korpus kojemu pripadaju dio hrvatskoga naroda. On je istaknuo i da je Skenderović tijekom višedesetljetnog istraživanja

Brojna publika na predstavljanju knjige u subotičkoj Gradskoj kući

Skenderović polazi od činjenice da su bački Bunjevci dio širega bunjevačkog korpusa, tj. da ne žive samo u vojvođanskom dijelu Bačke, nego i u Mađarskoj, hrvatskom primorju i da vuku podrijetlo iz Hercegovine.

na ovu temu pronašao mnoštvo dokaza, prije svega u razdoblju koje pokriva ova knjiga.

Bačić je zaključio da iako u knjizi nigdje izričito ne piše, osjeća se kako je ona nastala kao "svojevrsni znanstveni inat onima koji kvaziznanstvenim radovima i pukim spekulacijama žele falsificirati našu povijest dokazujući da smo u povijesti bili nekakav samostalan narod nevezan s maticom hrvatskoga naroda".

PRIVLAČI ČITALAČKU POZORNOST

Ravnatelj Povijesnog arhiva Subotice Stevan Mačković knjigu je ocijenio kao djelo koje daje opsežan, sadržajan, sintetički, cjelovit i sveobuhvatan pregled povijesti podunavskih Hrvata Bunjevaca i Šokaca. Mačković je rekao kako ga se vrlo dojmilo, uz ostalo, što je u knjizi objašnjeno odakle potječe ime Bunjevac. "Autor argumentirano iznosi tvrdnju da se ono prvi puta pojavljuje tek 1622. u Bačkoj. To je poznata činjenica, ali da je do formiranja te subetničke oznake došlo još na dinarsko-svilajskim prostorima te da je odatle preneseno u Bačku s valovima selidbe manje je poznato", rekao je on.

U pismu koje je za ovu prigodu napisao predstojnik Hrvatskoga instituta za povijest - Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje dr. sc. Stanko Andrić stoji da je knjiga u Slavonskome Brodu već počela privlačiti čitalačku pozornost koja je veća od prosječne. ■

ENG ***A holiday in the Croatian community of Vojvodina after St Joseph's on the 20th of March was the occasion for the presentation of Robert Skenderović's History of the Danube Region Croatians (Bunjevci and Šokci) from their Settlement to the Fall of the Austro-Hungarian Empire. The event was hosted by the Institute for the Culture of Vojvodina Croatians.***

‘Pasatist i modernist’

Povod za izložbu su dvije velike slikareve obljetnice - 65. obljetnica smrti i 150. obljetnica rođenja, koje su se poklopile sa 120. obljetnicom Umjetničkoga paviljona

Jasminka Poklečki Stošić i Igor Zidić

Tekst: **Uredništvo** ***(izvor Hina)*** Foto: **Hina**

Retrospektivna izložba Emanuela Vidovića, “Pasatist i modernist”, koja je sa 121 slikom prvo cjelovito predstavljanje opusa toga istaknutoga hrvatskog slikara u posljednjih trideset godina, otvorena je 23. ožujka u Umjetničkome paviljonu u Zagrebu. Povod za izložbu su dvije velike slikareve obljetnice - 65. obljetnica smrti i 150. obljetnica rođenja, koje su se poklopile sa 120. obljetnicom Umjetničkoga paviljona.

“Sama činjenica da je u 120 godina Umjetničkoga paviljona taj prvak hrvatske moderne ovdje izlagao šest puta, što nije niti jedan hrvatski slikar, pokazuje kako je to prostor koji je on volio i koji voli njega”, rekao je na otvorenju Igor Zidić, autor stručne koncepcije izložbe, izbora djela i likovnoga postava. Zidić smatra kako od Vidovića, kao provincijalca i oca devetero djece, nitko nije očekivao da će biti toliko avangardan i drzak prema konvencijama, a posljedica je bila da je ostao izvan svog vremena i živio u oskudici te početkom stoljeća nije imao nikoga kome je mogao prodati svoje slike.

“Sama činjenica da je u 120 godina Umjetničkoga paviljona taj prvak hrvatske moderne ovdje izlagao šest puta pokazuje kako je to prostor koji je on volio i koji voli njega.”

ČOVJEK KOJI ZNA ŠTO HOĆE

“Sve je ipak izdržao i dobar je primjer čovjeka koji zna što hoće, što može i čovjeka koji je cijeli život radio, svaki dan tijekom šezdeset godina. Poznato je njegovo stajalište da ne postoji nadahnuće, nego je jedino nadahnuće rad”, istaknuo je. Prema Zidićevim riječima, “Pasatist i modernist” je antologijska, ali i retrospektivna izložba jer se Vidovića može pratiti u kontinuitetu, od najranijih do posljednjih djela - najstarije je iz 1896., a najmlađe iz 1953. godine. Nije koncipirana klasično kronološki, već poveznicama među pojedinim ciklusima, a tri su najuočljivije - motiv splitske luke, koju je slikao tijekom cijeloga života, bilježeći promjene luke, ali i one u sebi samome, te interijera splitskih i trogirskih crkava, odnosno interijera njegovih atelijera u koji se sa starošću sve češće povlačio.

Među stotinjak slika, većinom ulja na platnu, su i "Ave Maria" i "Guidecca" iz 1898. godine, "Sunčani poljubac" (1903.) te jedna od najpoznatijih njegovih slika, "Angelus" iz 1906., a od onih koje su prvi put predstavljene su, primjerice, "Praskozorje u splitskoj luci" (1919./1921.) i "Ribarske barke" (1908./1912.). Izložena su djela ranijega razdoblja, od 1898. do 1921., razdoblja priprema za prijelaz na tematiku interijera i mrtvih priroda te same interijere crkava i atelijera (1936. – 1942.), kao i mrtve prirode (1938. - 1952.).

Zidić smatra kako od Vidovića, kao provincijalca i oca devetero djece, nitko nije očekivao da će biti toliko avangardan i drzak prema konvencijama.

POSUDBE PRIVATNIH VLASNIKA

"Emanuel Vidović važan je Umjetničkome paviljonu zato što nas veže duga povijest, prvu samostalnu izložbu ovdje je imao 1903. godine, nakon toga je imao još samostalnih izložbi, a važna je retrospektiva iz 1971., koju je također radio Igor Zidić", rekla je Jasminka Poklečki Stošić, ravnateljica Umjetničkoga paviljona u Zagrebu. Vidovićeve slike posuđene su iz jedanaest hrvatskih institucija i 35 privatnih zbirki. "Posebno nas veseli što su nam privatni vlasnici posudili svoje umjetnine jer su među njima i djela koja se sada premijerno pokazuju", dodala je.

Otvorenje u Umjetničkome paviljonu okupilo je niz predstavnika hrvatskoga kulturnog i javnog života, a izložbu je otvorio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić. Uz Umjetnički paviljon, gdje se može razgledati do 13. svibnja, izložbu organizira Muzej grada Splita, u čijoj će Galeriji Emanuel Vidović biti postavljena od lipnja do rujna. ■

Životopis

Emanuel Vidović (Split, 1870. - Split, 1953.) upisuje se sa sedamnaest godina na Akademiju u Veneciji, ali je napušta i slika vedute kanala, lagune i motive iz Chioggie. Nakon povratka u Split objavljivao je karikature u humorističnome listu *Duji Balavcu* i radio kao likovni pedagog. Slikao je motive iz Splita i Trogira u tamnom, sjetnom ugođaju s naglaskom na spiritualnost i poetičnost doživljaja. Na jubilarnoj izložbi 1929., uz nekoliko slika mrtve prirode u gvašu, izlazi i veliko djelo koje je značilo apsolutnu zrelost u ovome žanru: *Stara lutka* iz 1928., ujedno je mrtva i živa, naslikana u zelenkasto-smeđem tonalitetu, diskretno kao cijeli aranžman. Od 1930. do 1935. Vidović ponovno izlazi u prirodu, u Trogir, grad svojeg djetinjstva. *Trogir poslije kiše, Luka u Trogiru, Luka u sutonu* mala su remek-djela koja se odlikuju slobodom rukopisa tipičnom za Vidovićev izraz krajolika. Sljedeće razdoblje posvećeno je mrtvoj prirodi, to su predmeti koji su nekoć imali svoj život, a zatim su u neredu slikarskog atelijera dobili drugi život. Posljednjih godina radio je u postelji ili naslonjaču, slikao je sve čega se sjetio - Trogir, Split, pa i mjesto svoga školovanja Chioggie. Potkraj života naslikao je *Mrtvu prirodu sa satom*, jednu od njegovih najljepših slika. Prvog lipnja 1953. umro je stari slikar, a njegove slike ostale su kao podsjetnik na mnoga podneblja i mogući prototipovi za mnoge Vidovićeve sljedbenike.

ENG *The Art Pavilion in Zagreb is staging the Passatist & Modernist retrospective exhibition of the work of Emanuel Vidović. With 121 paintings this is the first comprehensive showing of the oeuvre of this prominent Croatian artist.*

Neumorna Ika i njezin raznovrsni aktivizam

Njezina pojačana aktivnost vezana uz hrvatsku zajednicu u Parizu počinje otkako je 1989. pariški nadbiskup Lustiger ustupio Hrvatima, za potrebe katoličke misije, crkvu sv. Ćirila i Metoda u 20. arondismanu

Ika Perica Romeo u njenoj hrvatskoj vesti

Tekst: **Hrvoje Salopek**
Foto: **Privatna zbirka; S. Radoš**

Nedavno nas je posjetila dugogodišnja pretplatnica Matice iz Francuske, gđa Ika Perica Renom Marcel. Riječ je o istaknutoj hrvatskoj aktivistici koja je posebice tijekom Domovinskoga rata bila vrlo aktivna u raznim hrvatskim udrugama u Francuskoj. Ika je rođena 1954. u selu Nečvenu, u šibenskom zaleđu, na području poznatom i kao Promina. Odrasla je u velikoj obitelji - otac Paško i majka Marija imali su čak 12-ero djece.

"Živjeli smo jako siromašno, od poljoprivrede – vinogradarstva i stoke, a otac je radio u obližnjem rudniku boksita", kaže Ika i dodaje kako je već s 13 godina napustila rodno selo i otišla u Zagreb. "U Zagrebu, na Ferenščici, živjela je moja starija sestra Marija. Imala je sinčića kojeg je trebalo čuvati pa me pozvala. Tako sam se preselila k njoj u Zagreb gdje sam završila osmoljetku, a zatim srednju građevinsku."

RAD U ALŽIRU

Ika se zaposlila u struci, a uz rad studirala je arhitekturu. Diplomirala je 1980. "Radila sam u građevinskoj tvrtki 'Tehnika' koja je, zanimljivo, imala svoj projektantski biro u zgradi Matice iseljenika, upravo ovdje u velikoj dvorani", prisjeća se Ika i odvodi nas u dvoranu i pokazuje gdje je bio njezin radni stol. "Evo, tu kraj ovog stupa sam sjedila."

S 'Tehnikom' odlazi 1981. na jedno gradilište u Alžir. Bio je to za Iku sudbonosni boravak u stranoj zemlji jer je ondje upoznala svoga budućeg muža. "Romeo Renom Marcel je Francuz katalonskih korijena. Unatoč tome što ja nisam znala francuski, a on samo slabo govorio strane jezike, razumjeli smo se bez puno riječi i ubrzo zaljubili." U ljeto iste godine Romeo je posjetio Iku u Zagrebu, zatim su zajedno otišli k njezinim roditeljima u Nečven, gdje su upriličene zaruke. Ni ondje, uz čašicu domaćeg

Hrvatsku zahvaćaju ratni sukobi - katolička misija u Parizu postaje centar za prikupljanje humanitarne pomoći, a Ika je među najaktivnijima.

Katarina i Marina Sabljak, sestre iz Vukovara kojima je otac poginuo u Vukovaru - koje je gđa Perica Romeo vodila ambasadoru Francuske u Zagreb

Ika sa sinom Ivanom, 1983. u Parizu

vina i uz slasnu janjetinu s ražnja, nije bilo problema u sporazumijevanju. Romeo je Iku zatim odveo u Francusku, koja će postati njezin novi dom. "Točno na Staru godinu 1981. vjenčali smo se u gradu Soisy-sous-Montmorency, u parišoj regiji. Iduće godine rodila sam Ivana, a Marija 1988.", priča Ika i dodaje kako je francuski brzo naučila. Zaposlila se u struci i radila za velike građevinske tvrtke.

HRVATI U PARIZU

Njezina pojačana aktivnost vezana uz hrvatsku zajednicu u Parizu počinje otkako je 1989. pariški nadbiskup Lustiger ustupio Hrvatima, za potrebe katoličke misije, crkvu sv. Ćirila i Metoda u 20. arondismanu. "Zgrada je bila u zapuštenom stanju i trebalo ju je potpuno obnoviti. Hrvati su dali sve od sebe, uložili puno truda i novca i od nje napravili pravi mali dragulj. Zamislite, čak smo za pod i oltar nabavili brački mramor kako bismo crkvi dali pečat naše domovine. Uredili smo i lijepe popratne prostorije te dvoranu za priredbe", prisjeća se Ika i spominje kako su u to vrijeme u misiji službovali svećenici Zorislav Nikolić, Božidar Nagy i mons. Zdravko Ostojić. Bilo je to vrijeme prvih slobodnih izbora u Hrvatskoj. Ika je ushićena naglim promjenama u Hrvatskoj i postaje članica HDZ-a. "Sve sam nas učlanila u HDZ, i muža i sinove." Prisjeća se i kako su tada u misiji gostovali mnogi istaknuti hrvatski političari - Žarko Domljan, Jure Radić, Stipe Mesić...

Nije dugo potrajalo i Hrvatsku zahvaćaju ratni sukobi. Katolička misija postaje centar za prikupljanje humanitarne pomoći, a Ika je među najaktivnijima. Prisjeća se mnogih aktivista iz Pariza iz tih teških, ali slavnih dana: "Jozo Radić, Petar Marinić, Ivanka i Ljubo Vrdoljak, Duško Skender, Tomislav Plazanić, Neda i Lino Žagar, Ana Perkušić, Mariza i Meli Melidonian, Lucija Mandić, Arambašin, Zlojo, Frka Petešić, Pavia i Rade Raić, Mara i Ante Vujić, Paško Dizdar, Marko Boban... teško se svih ovaj čas sjetiti."

Navodi kako ju je poznati biznismen Branko Perkov, koji je u poznatom zimovalištu Val Thorensu posjedovao nekoliko hotela, opunomoćio da u njegovo ime prikuplja pomoć i dopremi u Šibenik. "Preko Malteških vitezova organizirali smo brod koji je dopremio humanitarnu pomoć za šibensku bolnicu iz Francuske izravno u Šibenik jer je kopneni put bio vrlo nesiguran."

Ika nam priča kako je tijekom Domovinskoga rata njezin stan pretvoren u skladište humanitarne pomoći. No, nije se u Hrvatsku slala samo humanitarna pomoć. "Nekoliko puta dovozili smo oružje u Hrvatsku, skriveno u vuni za pletenje. Sjećam se kad smo s dva kombija, u kojima je bilo skriveno oružje, prelazili državne granice, a na svakoj sam umirala od straha da ga carinici ne nađu. Ali, hvala Bogu, sretno smo stigli u Zagreb."

MISE ZA HRVATSKU

"Trudili smo se i na političkome planu pomoći napadnutoj domovini. Pisala sam pisma, peticije, nosila sam u francuski parlament zastupnicima dokumente o stradanju Hrvatske. Organizirali smo mise za Hrvatsku. Htjeli smo da predsjednik Mitterrand svojim utjecajem zaustavi rat. Na žalost, Francuska je uglavnom bila prosrpski orijentirana i takvo raspoloženje vrlo teško se mijenjalo."

Ika postaje vrlo aktivna suradnica *Dore*, udruge koja je pomagala ratnoj siročadi. Kaže kako je među Francuzima pronašla čak 20 kumstava za Dorine štićenike. "Osobno sam preuzela kumstvo za dvije male Vukovarke – sestre Katarinu i Marinu Sabljak, čiji je otac nestao tijekom rata u Vukovaru", kaže Ika. Domovinski rat bio je tragičan za Iku i njezinu obitelj. "Moje selo bilo je pod srpskom okupacijom. Našu kuću Srbi su spalili i porušili. Htjeli su nam zatrti sjeme. A najteže nas je pogodila pogibija brata Milana koji je nagazio na minu. Do danas ne znamo gdje su njegovi posmrtni ostaci", suznih očiju priča Ika.

"Imam u planu osnovati udrugu 'Prijateljstvo Hrvatske i Normandije' koja bi se zalagala za bratimljenje gradova i regija, poticala bi kulturnu i gospodarsku razmjenu."

AKTIVNA ČLANICA HSK-A

Od osnutka Hrvatskoga svjetskog kongresa aktivna je članica iz Francuske. Sudjelovala je u radnoj skupini za obnovu, razvoj i demografiju. "Mnogi prijatelji iz Kongresa često su me pitali zašto se ne vratim u Hrvatsku. Naravno da sam to željela. No, suprug mi je obolio od poliartritisa, sinovi su se još školovali. Jednostavno, nisam mogla." Zbog muževljeve bolesti koja je uzrokovala invalidnost Ikina obitelj preselila se u Normandiju, u toplice Bagnoles-de-l'Orne. Gradić je udaljen oko 250 km od Pariza tako da su i Ikine aktivnosti vezane uz hrvatsku zajednicu silom prilika znatno smanjene. No, ni ondje Ika politički ne miruje. Godine 2001. kandidirala se na listi *Demokratskih liberala* za lokalne izbore.

Crkva sv. Ćirila i Metoda u 20. pariškom arondismanu

Ika Perica Romeo 1990-tih

Kampanju je sama financirala. "Nisam prošla. Bila sam neiskusna. Sad znam kako stvari stoje i kandidirat ću se ponovno na sljedećim izborima. Optimistična sam. Uz to, ovaj put izborni rezultati moraju zadovoljiti žensku kvotu..."

Ika je sad umirovljenica. Sinovi su odrasli i rade. Muž Romeo je teški invalid vezan za invalidska kolica i zahtijeva veliku skrb. "Imam u planu osnovati udrugu 'Prijateljstvo Hrvatske i Normandije' i već ima dosta zainteresiranih. Udruga bi se zalagala za bratimljenje gradova i regija, poticala bi kulturnu i gospodarsku razmjenu. Treba omogućiti da se naši proizvodi mogu kupiti u Normandiji..."

Napominje kako je nedavno pariška nadbiskupija oduzela hrvatskoj zajednici crkvu sv. Ćirila i Metoda te nudi jednu drugu za misiju. "Nećemo dati našu crkvu! Sad kad smo je prekrasno uredili tjeraju nas van. To nećemo dopustiti. Borit ćemo se dok nam našu crkvu ne vrate!" Pri odlasku Ika na leđa stavlja naprtnjaču s hrpom papira. "Nosim dokumentaciju vezanu za ostvarivanje dijela mirovine ostvarene u Hrvatskoj. Pokrenut ću sudski spor i namjeravam ga dobiti. Želim da mi vrate zaostatke. Iako je riječ o simboličnoj mirovini, neću odustati."

Jedno je sigurno – neumorna Ika nikad ne odustaje. ■

ENG ***The CHF was recently visited by French resident Ika Perica Renom Marcel, a long-standing subscriber to our Matica magazine. She is a prominent Croatian activist that took a leading role in a number of Croatian associations in France during the Homeland War for independence.***

Tekst: **Josip Humjan** Foto: **Novi iseljenik; Iseljenički muzej**

Hrvatske zemlje od kraja 19. stoljeća svjedoče masovnom iseljavanju svog stanovništva. Iseljavanje je tada, kao i danas, veliki društveni, ekonomski i politički problem. Iako su razne vlasti nakon 1918. godine tvrdile da se brinu o rješavanju tog problema, rezultati njihova rada redovito su pokazivali da je njihov angažman nedostatan. Jedan od aspekata koji simbolički govori o izostanku sustavne iseljeničke politike je nepostojanje iseljeničkoga muzeja.

Iako je krajem 2017. godine otvoren Virtualni muzej iseljeništva Dalmacije, on još uvijek nije u potpunosti dovršen.

ISELJENIČKI ZAPAD

Iako je krajem 2017. godine otvoren Virtualni muzej iseljeništva Dalmacije, on još uvijek nije u potpunosti dovršen. U trenutku realizacije tog projekta to ipak neće biti prvi iseljenički muzej u Hrvatskoj. U Kraljevini Jugoslaviji postojala su dva iseljenička muzeja, jedan u Zagrebu, otvoren 1936. i drugi u Splitu (formalno podružnica zagrebačkoga muzeja) otvoren 1937. godine.

Za razumijevanje činjenica zašto je inicijativa za otvaranje Iseljeničkoga muzeja u centraliziranoj državi poput Kraljevine Jugoslavije niknula upravo u Zagrebu i Splitu i realizirana u tim gradovima 1930-ih godina potrebno je uzeti u obzir nekoliko čimbenika. Najvažniji je činjenica što su zapadni krajevi južnoslavenske države imali dugu iseljeničku tradiciju i velik broj iseljenika, dok su istočni imali znatno manje iseljenika. Dakle, Zagreb je u novoj državi bio okružen krajevima koji su imali dugu iseljeničku tradiciju, a ujedno je bio najveći grad u zapadnome dijelu Kraljevine te stoga prikladan za Iseljenički muzej. Međutim, Zagreb je odabran i zbog činjenice što se u njemu nalazio velik broj stručnjaka koji su se brinuli o iseljeničkom pitanju i koji su mogli sudjelovati u organiziranju institucije poput Iseljeničkoga muzeja.

Inicijativa je krenula iz Iseljeničkoga komesarijata i Saveza organizacija iseljenika. Prva institucija bila je državna, a druga je bila (formalno) privatna organizacija koja je okupljala iseljenike povratnike uglavnom iz zapadnih i priobalnih krajeva Kraljevine. Obje organizacije imale su sjedište u Zagre-

Kad će Hrvatska dobiti ponovno iseljenički muzej?

Iseljenički muzej u Zagrebu otvoren je 7. travnja 1936. godine u Branimirovoj ulici 15. Za voditelja Muzeja imenovan je Milostislav Bartulica. Podružnica Muzeja otvorena je u Splitu 6. svibnja 1937.

Bartulica. Podružnica Muzeja otvorena je u Splitu 6. svibnja 1937. godine na adresi Bernardov prolaz 1. Kustos podružnice bio je Ivan Frano Lupis-Vukić.

Smisao otvaranja iseljeničkih muzeja bio je prezentirati jugoslavensko iseljeničko iskustvo te konstruirati i njegovati kolektivno sjećanje na njega, međutim, ispunjenje te zadaće nije podrazumijevalo objektivnost. Određeni segmenti iseljeničke problematike namjerno su se naglašavali, dok se druge namjerno zanemarivalo. Treba odmah spomenuti da su materijali o hrvatskom iseljeništvu činili znatan udio u oba muzejska inventara te da se suradnja Muzeja s hrvatskim iseljeničkim organizacijama u inozemstvu održavala bez ikakvih (zabilježenih) teškoća. Međutim, razlog za sumnju da je do nekih manjih manipulacija možda došlo su osobe i insti-

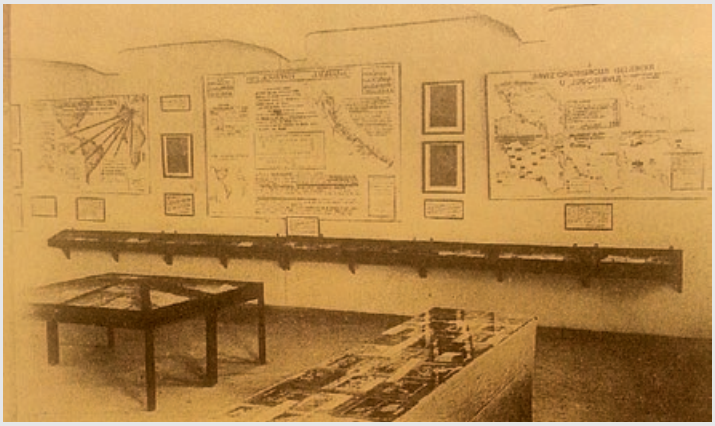
bu i bile su iznimno dobro povezane s vlastima u Beogradu, prije svega s Ministarstvom socijalne politike i narodnog zdravlja, pod čiju je ingerenciju spadala iseljenička problematika. Iseljenički muzej u Zagrebu formalno je osnovan 1933., ali nije bio otvoren sve do 1936. godine. Razlozi tako kasnog otvaranja leže u činjenici da je materijale za postav prvo trebalo skupiti, što se radilo učestalim javnim pozivima, privatnim vezama i sl. Osim toga, postojali su financijski i organizacijski problemi, kao i teškoće s pronalaskom prostora.

IVAN FRANO LUPIS-VUKIĆ

Iseljenički muzej u Zagrebu konačno je otvoren 7. travnja 1936. godine u Branimirovoj ulici 15 na drugom katu. Za voditelja Muzeja imenovan je Milostislav

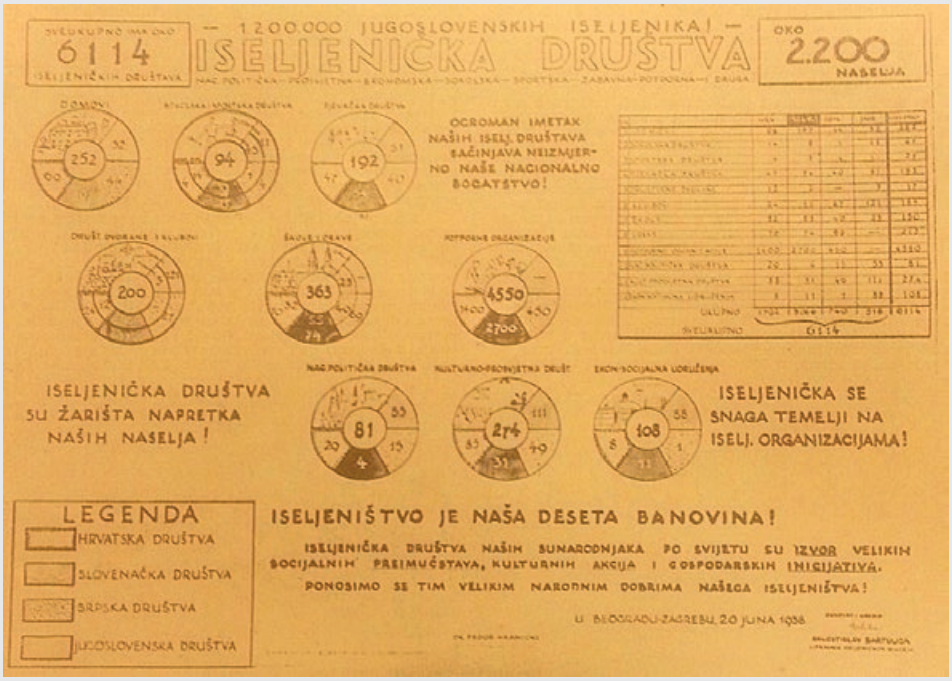
tucije zadužene za iseljeničke muzeje, a koje su, ako već nisu bile projugoslavenski orijentirane, ipak bile lišene antijugoslavenskih stajališta.

NAGLAŠAVANE ODREĐENE TEME

Treba napomenuti da je najveći dio inventara podružnice Muzeja u Splitu činilo gradivo Jugoslavenske narodne obrane. Radilo se o organizaciji koja je bila projugoslavenski orijentirana – za vrijeme Prvoga svjetskog rata okupljala je (gotovo isključivo) dalmatinske iseljenike iz Južne Amerike i organizirala ih u raznim aktivnostima s ciljem rušenja Austro-Ugarske Monarhije i stvaranja južnoslavenske države.

Iako su zbog pragmatičnih i političkih razloga određene teme bile naglašavane, treba napomenuti da se velik dio postava Muzeja nije odnosio na tu vrstu gradiva. Od ostalih izložbenih materijala treba spomenuti iseljeničko novinstvo, iseljeničke organizacije u inozemstvu, iseljeničke crkve i škole, iseljeničke doznake, zatim materijale o istaknutim iseljenicima, građu o jugoslavenskoj iseljeničkoj službi itd. Nastankom Nezavisne Države Hrvatske 1941. godine Muzeji se, izgleda, zatvaraju. Postoje dokazi o formalnom otvaranju Muzeja za vrijeme NDH u Zagrebu koji je vodio Milostislav Bartulica, ali gotovo je sigurno da taj muzej nikada nije funkcionirao.

Postoje dokazi o formalnome otvorenju Muzeja za vrijeme NDH u Zagrebu koji je vodio Milostislav Bartulica, ali gotovo je sigurno da taj muzej nikada nije funkcionirao.

NIKADA REALIZIRANO

Nakon 1945. godine postojale su vrlo ozbiljne inicijative da se takva vrsta muzeja ponovno otvori, ali to nikada nije realizirano. Prvi ozbiljniji napori u tom smjeru učinjeni su 1956. godine kada su održane tri iseljeničke izložbe (Zagreb, Rijeka i Split) koje su, prema Bartuličinu prijedlogu, trebale činiti jezgru budućega Muzeja. Izložba je kasnije kritizirana zbog nedostatka sadržaja iz "revolucionarnog" rada iseljeništva, njihova doprinosa Narodnooslobodilačkome pokretu i poslijeratnoj obnovi, što vrlo jasno govori u prilog da je nova vlast, kao i u vrijeme Kraljevine, nastojala izgraditi kolektivno sjećanje o iseljenicima. Iseljeničke izložbe očito su dobro odjeknule jer se ubrzo počelo raditi na skupljanju gradiva za novi Muzej (s posebnim obzirom na NOP), a sve je organizirala *Matica iseljenika Hrvatske.* Iako je ova inicijativa bila ozbiljna nakon 1960-ih, imamo samo rijetke spomene iseljeničkoga muzeja. Nedostatak povijesnih izvora onemogućuje nam da razaznamo razloge zašto se više nije ozbiljno raspravljalo o otvorenju takvoga muzeja. ■

ENG ***A museum of emigration was opened in Zagreb in 1936, with Milostislav Bartulica appointed to head it, followed by a branch of the museum in Split in 1937. Both museums were shut down in 1941 as the former Yugoslavia was engulfed in war.***

‘Cijela jedna Hrvatska živi izvan granica svoje zemlje’

“Želim zajedno s vama raditi na stvaranju pozitivne klime u kojoj će se svaki iseljenik osjećati dobrodošao u zemlju svojih predaka”, rekla je predsjednica Grabar-Kitarović u Buenos Airesu

Tekst: **Uredništvo** ***(izvor: Ured predsjednice)***
Foto: **Ured predsjednice; Hina**

Predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović boravila je sredinom ožujka u Južnoj Americi, u službenom posjetu Argentini i Čileu, kao i u radnome posjetu Brazilu, u dijelu svijeta u kojemu živi jedna od najbrojnijih hrvatskih zajednica. Prema podacima Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH smatra se da danas u Argentini živi oko 250.000, u Čileu oko 200.000, a u Brazilu oko 20.000 iseljenih Hrvata i njihovih potomaka.

Osim jačanja bilateralnih odnosa s ključnim državama u Južnoj Americi, upravo su susreti s hrvatskim zajednicama bili najvažniji sadržaj posjeta predsjednice Republike ovim trima državama. Podsjetimo, Argentinu je davne 1994. godine posjetio prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, a kada je riječ o Čileu zadnji je tamo bio predsjednik Stjepan Mesić 2005. godine.

Policijska akademija “Juan Vucetich“ u gradu La Plati

Luján: Hodočašće hrvatske zajednice

Službeni posjet Argentini predsjednica je započela 11. ožujka u mjestu Luján gdje se pridružila godišnjem hodočašću hrvatske zajednice. Svetu misu predvodio je fra Jozo Peranić na hrvatskome jeziku. Nakon susreta s predstavnicima hrvatske zajednice u Lujánu, predsjednica se u mjestu Cortines susrela s dijelom hrvatske zajednice, franjevcima i časnim sestrama.

ISELJENICI VAŽNA POVEZNICA

Svečanim dočekom i bilateralnim susretom s predsjednikom Republike Argentine Mauricijem Macrijem započeo je drugi dan službenoga posjeta Argentini. U razgovoru je predsjednica naglasila kako u Argentini živi veliki broj pripadnika hrvatske zajednice koji su vrlo uspješni u izgradnji argentinskoga društva na planu gospodarskih djelatnosti i kulture te čine važnu poveznicu u odnosima dviju država.

U nastavku posjeta Argentini predsjednica se susrela s potpredsjednicom Argentine i predsjednicom Senata Gabrielom Michetti, s kojom je razgovarala o hrvatskim iseljenicima u Argentini spomenuvši, uz ostalo, kako djelovanje lektorata hrvatskoga jezika na sveučilištima u Buenos Airesu i Rosariju uveliке pridonosi ne samo očuvanju hrvatskoga jezika u hrvatskim zajednicama, već i snažnijoj vidljivosti hrvatske kul-

Službeni posjet Argentini predsjednica je započela 11. ožujka u mjestu Luján gdje se pridružila godišnjem hodočašću hrvatske zajednice.

S predstavnicima hrvatske zajednice u Punta Arenasu

Svečanost uručenja odličja u pokrajini Antofagasti

ture u Argentini. U Gradskoj skupštini grada Buenos Airesa predsjednici je dodijeljena povelja "Visoko poštovane gošće Buenos Airesa", a zatim se susrela s predstavnicima hrvatske zajednice te uručila odlikovanja i priznanja RH istaknutim pojedincima, udrugama i klubovima hrvatskog iseljeništva u Argentini.

ODLIKOVANI POJEDINCI I UDRUGE

Hrvatski narod u Argentini, kao malo koji narod u svijetu, očuvao je svoj identitet, jezik i običaje unatoč svim nužnim prilagodbama koje nameće život u drugoj domovini. "Cijela jedna Hrvatska živi izvan granica svoje zemlje i to nikada ne smijemo zaboraviti. Želim zato zajedno s vama raditi na stvaranju pozitivne klime u kojoj će se svaki iseljenik osjećati dobrodošao u zemlju svojih predaka", rekla je predsjednica.

Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobite zasluge u osnivanju i djelovanju hrvatskih vjerskih središta "Alojzije Stepinac" i "Sveti Nikola Tavelić", socijalnoj skrbi za pripadnike hrvatskog iseljeništva u Argentini postumno je odlikovan fra Lino Pedišić. Za osobita postignuća u Argentini Redom hrvatskoga pletera odlikovani su dr. sc. Catalina Ines Lonac, Dražen Antun Juraga, Nikola Nakić, Josip Puches, Tomislav Pavičić i Arsen Petrošić. Redom hrvatskoga pletera za svoj rad u Urugvaju odlikovan je dr. sc. Eduardo Rodolfo Antonich, a isto odlikovanje primio je Hugo Emanuel Estigarribia Villasanti za svoj rad u Paragvaju. Povelje RH dodijeljene su mnogobrojnim hrvatskim udrugama.

OTVOREN KONZULAT U ROSARIJU

Hrvatsko izaslanstvo bilo je i u Policijskoj akademiji "Juan Vucetich" u gradu La Plati gdje je predsjednica otkrila spomen-ploču Ivanu Vučetiću, izumitelju suvremene daktiloskopije. Govoreći o tome slavnome Hrvatu predsjednica je ustvrdila da "njegovo ime danas nosi Policijska akademija u La Plati i Centar za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja hrvatske policije u Zagrebu". U nastavku posjeta predsjednica je posjetila Hrvatski klub kulture "Doc Sud" i Školu časnih sestara "Cristo Rey", a na Trgu Republike Hrvatske u Buenos Airesu položila je cvijeće pred skulpturom Majke hrvatskoga useljenika.

U gradu Rosariju predsjednica je posjetila Hrvatski kulturni centar gdje se susrela s članovima hrvatske iseljeničke zajednice te nazočila svečanosti ponovnog otvaranja Konzulata RH.

Posljednjega dana službenoga posjeta Argentini predsjednica je posjetila istaknutu hrvatsku zajednicu u gradu San Miguelu de Tucumánu. Posjet je započela u školi "Instituto República de Croacia" kojoj je uručila Povelju RH i susretom s predstavnicima hrvatske zajednice. U gradu Rosariju, u pokrajini Santa Fe, predsjednica je posjetila Hrvatski kulturni centar gdje se susrela s članovima hrvatske iseljeničke zajednice te nazočila svečanosti ponovnog otvaranja Konzulata RH te je tom prigodom izrazila zadovoljstvo što će oko deset tisuća Hrvata ponovno imati na usluzi svoju konzularnu misiju.

Službeni posjet Čileu predsjednica je započela sudjelovanjem na Gospodarskome forumu u Santiagu de Chileu. Predstavnici petnaest hrvatskih tvrtki činili su hrvatsko izaslanstvo koje je na forumu tražilo nove poslovne prilike.

PODUZETNICI HRVATSKOG PODRIJETLA

Hrvatsku predsjednicu primio je čileanski predsjednik Sebastian Piñero, nakon čega su izaslanstva dviju država održala bilateralni sastanak. Prilikom razgovora predsjednica je istaknula kako dvije države povezuje mnogobrojna i uspješna hrvatska zajednica u Čileu, dok značajan doprinos čileanskom gospodarstvu daju čileanski poduzetnici hrvatskoga

Susret Predsjednice s predstavnicima hrvatske zajednice u São Paulu

S predstavnicima hrvatske zajednice u Santiagu de Chileu

podrijetla koji predstavljaju veliki potencijal za unapređenje gospodarske suradnje. U tom kontekstu Grabar-Kitarović je navela ulaganja Lukšić Grupe u hrvatski turistički sektor.

Predsjednica se susrela 16. ožujka s predstavnicima hrvatske zajednice u Santiagu de Chileu te tom prigodom pojedincima, udrugama i klubovima uručila odlikovanja i priznanja RH. Istaknula je kako možda nigdje u svijetu kao u Čileu nema toliko Hrvata i osoba hrvatskog podrijetla prisutnih u svim slojevima društva.

'HRVATSKI' PUNTA ARENAS

Redom Ante Starčevića odlikovan je akademik Antonio Skármeta Vranicic. Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića postumno je odlikovana Lilia Justina Garafulich Yankovich, a Redom Danice hrvatske s likom Blaža Lorkovića odlikovan je mr. sc. Nicolai Dirk Baković Hudig. Redom Danice hrvatske s likom Franje Bučara odlikovan je Neven Ivan Ilić Alvarez, a Redom hrvatskoga pletera za doprinos hrvatskoj zajednici u Boliviji odlikovan je Robert Jakubek. Povelju Republike Hrvatske za izniman i dugogodišnji doprinos u promicanju hrvatske baštine, jezika, kulture i sporta te očuvanju hrvatskoga identiteta u Boliviji predsjednica je dodijelila udruzi Sociedad Croata de Beneficencia – Cochabamba – Bolivia, kao i udrugama u Čileu *Estadio Croata, Corporacion Cultural Chileno Croata* "Domovina", CPEAC i CROCHAM.

Predsjednica je tijekom posjeta Čileu posjetila grad Punta Arenas, gdje se susrela s upraviteljem pokrajine Magallanes i čileanskoga dijela Antarktike Christianom Mathesonom Villanom, predstavnicima hrvatske zajednice u Punta Arenasu te gospodarstvenicima pokrajine Magallanes. Osvrnuvši se na podatak kako danas u Punta Arenasu živi oko 50% stanovnika hrvatskog podrijetla, rekla je kako je ne čudi što ulice i trgovi nose hrvatska imena te što zajednice žena i vatrogasna društva, spomenici i natpisi svjedoče o dubokim tragovima koje su Hrvati ostavili u ovome gradu.

Za osobitu posvećenost i izniman doprinos jezičnoj edukaciji potomaka hrvatske iseljeničke zajednice predsjednica je postumno odlikovala Rubén Cvjetković Katušić Redom Danice hrvatske s likom Antuna Radića. Povelju RH predsjednica je dodijelila klubovima *Club Croata*, *Club Deportivo Sokol Croata*, klubu *Comité Social de Damas Croatas* te *Malim novinama*. U nastavku dana predsjednica je posjetila i Hrvatski klub u Punta Arenasu i susrela se s gradonačelnikom Punta Arenasa Claudijem Radonichem te obišla i druga mjesta značajna za hrvatsku zajednicu.

MASLINA U PARQUE CROACIA

Posljednjega dana službenoga boravka u Čileu predsjednica Hrvatske posjetila je Antofagastu, pokrajinu na krajnjem sjeveru Čilea, gdje se susrela s upraviteljem pokrajine Marcom Antonijem Diazom Muñozom s kojim je razgovarala o suradnji Hrvatske i pokrajine Antofagaste. Predsjednica se susrela s predstavnicima hrvatske zajednice. Postumno je Lenki Franulic Zlatar dodijelila odlikovanje Reda hrvatskoga pletera te Povelje RH udrugama *Sociedad Croata de Socorros Mutuos* i *Club de Deportes* "Hrvatski sokol". U nastavku programa predsjednica je zasadila maslinu u *Parque Croacia*, posjetila dobrovoljno vatrogasno društvo *Dalmacija*, Društvo "Hrvatski sokol" i Hrvatski klub Antofagasta.

Dvodnevni radni posjet Brazilu predsjednica je započela susretom s guvernerom države São Paulo Geraldom Alckminom. U nastavku radnoga posjeta Brazilu predsjednica se susrela s predstavnicima hrvatske zajednice koja je najbrojnija upravo u São Paulu te tom prigodom uručila povelje RH udrugama "Croatia Sacra Paulistana" i "Društvo prijatelja Dalmacije". ■

Posjet hrvatskoj zajednici u San Miguel de Tucumanu

ENG ***Croatian President Kolinda Grabar-Kitarović was in South America in mid-March on official visits to Argentina and Chile and a working visit to Brazil, a part of the world home to some of the largest ethnic Croatian communities.***

Zajedno – Insieme

Dana 29. prosinca 1993. Mirko Šikić, Marko Latinčić, Anđelko Berić zajedno s oko 400 članova i uz pomoć Veleposlanstava RH u Rimu te Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima osnivaju Hrvatsko-talijansku udrugu

Druženje članova Hrvatsko-talijanske udruge iz Rima

Svjetlana Lipanović potpredsjednica Hrvatsko-talijanske udruge iz Rima

Tekst: **Svjetlana Lipanović**

Već cijeli niz godina u Vječnome gradu postoji i djeluje Hrvatsko-talijanska udruga/*Associazione Italo-Croato,* osnovana 1993. kako bi se pomoglo Hrvatskoj u jednom od najdramatičnijih razdoblja njezine povijesti. Na samom početku Domovinskoga rata u studenome 1991. osnovana je "Rimska udruga prijatelja Hrvatske"/*Associazione Romana Amici della Croazia*. Osnivači Udruge bili su Jelena Bogdanić, Andrija Poklepović, Toni Longo, Cristina del Vicario i Ljiljana Andrijuci. Uz skupljanje pomoći u novcu, hrani, lijekovima, odjeći, Udruga je organizirala niz humanitarnih koncerata, fotoizložbi o razaranjima kulturne baštine te je sudjelovala na javnim TV-programima, prosvjedima, uz potporu Radikalne stranke u Rimu i hrvatskim prijateljem, političarom Marcom Panellom. Razvila je suradnju s talijanskim udrugama kao što su: *Amici di Dubrovnik* (Prijatelji Dubrovnika) iz Tranija i Ternija, *Italia Nostra*, *Mecenate 90* te istodobno s udrugama iz Trsta i Milana.

Akcije su bile usmjerene na obnovu spomeničke baštine u Dubrovniku te obnovu zapaljenih krovova kuća u Konavlima. Pomoć je upućena u Dubrovnik, Zadar, Split, a nakon izbijanja ratnog sukoba u Bosni i Hercegovini, i u Sarajevo. Najaktivniji članovi bili su Jelena Poklepović, Pero Hajdić i Cristina del Vicario. Nakon Oluje 1995. Udruga je rasformirana jer se smatralo da je ostvarila interese zbog kojih je bila osnovana.

TALIJANSKI PRIJATELJI

U međuvremenu, 29. prosinca 1993., Mirko Šikić, Marko Latinčić, Anđelko Berić zajedno s oko 400 članova i uz pomoć Veleposlanstava RH u Rimu te Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima osnivaju Hrvatsko-talijansku udrugu. Binomni naziv udruge izabran je da bi se angažirali i talijanski prijatelji čija je potpora bila potrebna, posebno među utjecajnim osobama u politici, kulturi i sportu. Među uglednim članovima svakako treba spomenuti veleposlanike prof. dr. Ivu Livljanića, prof. dr. Davorina Rudolfa, mons. Milana Simčića, prof. Stjepana Krasića, dr. Šimu Sandrića, mons. Antuna Benvina - rektora Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima, Antonella Cavallotta, Jerima Bogdanića Pischeddu, Ivicu i Luku Krilića, Veru Jazvić, Antonija i Zoricu Mazzetta, Ružu Vuković itd.

Flaminio Piccoli, ondašnji predsjednik povjerenstva u Zastupničko-

Akcije su bile usmjerene na obnovu spomeničke baštine u Dubrovniku te obnovu zapaljenih krovova kuća u Konavlima. Najaktivniji članovi bili su Jelena Poklepović, Pero Hajdić i Cristina del Vicario.

me domu, odgovoran za vanjsku politiku te Mario Caristo, pravnik i bivši predsjednik Kasacijskoga suda u Rimu, podržali su rad Udruge dok je novinar i književnik Enzo Bettiza sudjelovao u raznim emisijama na talijanskoj televiziji s prilozima o dramatičnim događajima na ratištu. U stalnom prikupljanju pomoći istaknuli su se navijači nogometnog kluba Lazija, potaknuti našim nogometašem Alenom Boksićem, dok je s klubom Roma osnovano 40 mjesta gdje se stalno skupljala humanitarna pomoć. Tijekom tih godina za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu otpremljena je humanitarna pomoć u vrijednosti od milijarde lira i istodobno je posvojeno oko 40-ak djece zalaganjem članova Udruge. Veliku pomoć pružio je Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u čijim se prostorijama nalazi sjedište same Udruge.

VELIKA SOLIDARNOST

Jednu od prvih akcija namijenjenu ratnoj siročadi pokrenuo je za Božić 1993. rektor Antun Benvin, a zvala se "Daj nam i ti svoju ruku". Vodila ju je časna sestra Stella Okadar i njezine susestre Kongregacije školskih sestara franjevki Krista kralja u Rimu. Akcija je doživjela izvrstan uspjeh u rimskim školama gdje su učenici mjesecima odvajali priloge za svoje napaćene vršnjake, zametene ratnim vihorom. Uslijedilo je prikupljanje pomoći u raznim drugim talijanskim gradovima, uz informativnu kampanju. Talijanski građani pokazali su veliku solidarnost iako su posebno na početku bili dosta dezorijentirani

Časopis Insieme - Zajedno

S predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović u Zavodu Sv. Jeronima

Luka Krilić, dugogodišnji predsjednik Udruge, 1998. upućuje zahtjev u Zagrebu za otvaranje Dopunske škole hrvatskoga jezika, koju otad pohađaju djeca hrvatskih državljana u Rimu.

u odnosu na područja na kojima je rat harao, kao i na stvarne razloge koji su doveli do toga. Zbog potpunijeg informiranja pokrenuto je i tiskanje dvojezičnog časopisa "Insieme/Zajedno" koji od 1993. izlazi neprekidno i jedino je glasilo hrvatskih udruga u Italiji.

Kraj ratnog sukoba promijenio je aktivnosti udruga koje su se usredotočile na promicanje hrvatske kulture i jezika. Organizirane su razne priredbe, koncerti, kongresi, prezentacije knjiga, smotre, izložbe... Na privatnoj televiziji *Tele Lazio-Rete Blu* u rujnu 1999. dva puta dnevno mogao se pratiti TV Dnevnik na hrvatskom jeziku. Luka Krilić, dugogodišnji predsjednik Udruge, 1998. uputio je zahtjev Ministarstvu prosvjete, obrazovanja i sporta u Zagrebu za otvaranje Dopunske škole hrvatskoga jezika, koju otad pohađaju djeca hrvatskih državljana u Rimu, trenutno pod vodstvom učiteljice Tine Fabijančić. Uz to, Udruga je organizirala tečajeve hrvatskoga jezika za odrasle s mnogobrojnim studentima, kojima predaje prof. Klara Barčić. Kao posljednju humanitarnu akciju ne mogu izostaviti pomoć stanovništvu u unutrašnjosti Hrvatske, posebno u mjestu Gunji za vrijeme razarajućih poplava u proljeće 2014.

Prigodom godišnjeg sastanka članova svake tri godine glasuje se za nove članove Upravnog odbora. Izabrana sam za potpredsjednicu Udruge 2015. zajedno s predsjednikom Giovannijem Orsonijem, savjetnicima Sandrom Scorzom, Annom Marijom Bošnjak, Sandrom Družić, Slađanom Krstić, Paolom Santarossa Sablichem, Jerimom Bogdanićem Pischeddom i Klarom Barčić. U ove skoro tri godine nastojala sam promovirati hrvatsku kulturu raznim manifestacijama koje sam organizirala uz pomoć ostalih članova i objavom dvojezičnog časopisa "Insieme/Zajedno", čija sam glavna urednica. Svi projekti Udruge ostvareni su financijskim doprinosom Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH i uz potporu našega Veleposlanstva, kojima zahvaljujem na dragocjenoj pomoći.

PROMOCIJA HRVATSKE

Na kraju dodajem kako je postojanje Hrvatsko-talijanske udruge već 24 godine od velike važnosti za hrvatsku zajednicu u Rimu jer predstavlja organizaciju koja radi na promociji hrvatske kulture, okuplja Hrvate prigodom raznih obljetnica, podržava odnose s hrvatskom manjinom koja je došla prije 500 godina u pokrajinu Molise, kao i suradnju s drugim hrvatskim udrugama u Padovi, Milanu, Trstu i u Hrvatskoj. ■

ENG ***The Associazione Italo-Croata (Italian-Croatian Association) has been active in Rome since 1993 when it was created to provide aid to Croatia during one of the most dramatic periods in our history.***

Zašto su Danci sretni, a Hrvati nisu

U istraživanju koje su Ujedinjeni narodi proljetos objavili u svome Globalnom izvješću o sreći, a koje je izrađeno na temelju istraživanja u 155 država, Hrvatska je zauzela 77. mjesto, što je tri mjesta niže nego 2016. i čak 15 lošije u odnosu na 2015.

Tekst: **Božo Skoko**

Jedna od najčešćih želja kojom si međusobno nešto čestitamo u sebi sadržava pojam sreće. "Sretna Nova godina", "Sretan Uskrs", "Sretna godišnjica", "Puno sreće" i sl. postale su poštapalice, koje podižu naša očekivanja i nade. Svatko od nas želi biti sretan, a recepti za sreću i očekivanja od sreće su različita. Iako sve više znanstvenika tvrdi da sreća ne dolazi slučajno, već je treba "proizvesti", odnosno stvarati okolnosti za nju i pripremati sebe da iskoristimo prilike koje nam se pružaju, Hrvatima zaista treba sreće više nego ikada. Naime, među najnesretnijim smo nacijama u Europskoj uniji. U istraživanju koje su Ujedinjeni narodi proljetos objavili u svome *Globalnom izvješću o sreći*, a koje je izrađeno na temelju istraživanja u 155 država, u sklopu inicijative *Mreža rješenja za održivi razvoj* (SDSN), Hrvatska je zauzela 77. mjesto, što je tri mjesta niže nego 2016. i čak petnaest mjesta lošije u odnosu na 2015. godinu. Na skali od 1 do 10, hrvatski građani svoju razinu sreće ocijenili su prosječnom ocjenom od 5,29.

Sretnije su one zemlje koje imaju zdravu ravnotežu između napretka, međuljudskih odnosa i povjerenja u društvo, učinkovitosti države i što manje nejednakosti među ljudima.

NAJNESRETNIJI GRCI I PORTUGALCI

Među zemljama Europske unije od Hrvatske su bili nesretniji samo Grci i Portugalci. A najsretnije nacije na svijetu su Norvežani i Danci. Iako je riječ o subjektivnom osjećaju građana i individualnoj procjeni kvalitete njihova života, ipak se uočavaju neke zakonitosti pa tako Jeffrey Sachs, ravnatelj SDSN-a, tvrdi kako su sretnije one zemlje koje imaju zdravu ravnotežu između napretka, međuljudskih odnosa i povjerenja u društvo, učinkovitosti države i povjerenja u vladu te što manje nejednakosti među ljudima.

Netko bi mogao naprečac zaključiti kako su na vrhu UN-ove ljestvice najsretnijih nacija uglavnom one koje žive u bogatim državama pa nemaju briga oko toga kako pronaći posao, skrpati kućni proračun do sljedeće plaće ili mirovine te koji nisu zatočenici loših politika i po-

litičkih podjela. Međutim, u tom pogledu nas demantira niz drugih istraživanja sreće, koja na vrh ljestvice izbacuju i daleko manje razvijene države. Tako ćemo među najsretnijim nacijama redovito vidjeti i siromašni Butan čije stanovnike sretnima čini – ne to što puno imaju, već što jako malo trebaju pa im je važnije raspoloženje nacije, nego visina BDP-a. *Gallup World Poll* uz Dansku i Singapur kao najsretnije zemlje pozicionira Kostariku, koju nipošto ne možemo nazvati bogatom državom.

FENOMEN DANACA

Međutim, posljednjih godina kao globalni fenomen posebno se istražuje sreća Danaca budući da gotovo ne silaze s različitih ljestvica najsretnijih nacija. O tome je napisano mnoštvo knjiga, a utemeljen je i Institut za istraživanje sreće, neovisno tijelo stručnjaka koji se bave aspektima blagostanja, sreće i kvalitete života u Danskoj. Jedan od čelnih ljudi instituta, čija je zadaća istraživati uzroke i posljedice ljudske sreće te raditi na poboljšanju kvalitete života, Meik Wiking, objavio je i vrlo čitanu knjigu *"Hygge – danski recept za sretan život"*, koja objašnjava danski *hygge* stil. Institut posjećuju novinari, znanstvenici i političari, koji pokušavaju danski recept prenijeti u svoju zemlju. Louisa Thomasen Brits također je objavila odličnu analizu danskoga načina života pod nazivom "*Hygge – sretan život na danski način"*. O tim temama se snimaju dokumentarci, a o danskim razlozima sreće čak se uči i na jednome britanskom sveučilištu. Nema dvojbe kako su Danci uspješno brendirali svoj način života i svoju sreću te njome kao izvoznim proizvodom osvajaju svijet.

Svi autori se slažu da Danci nisu samo najsretniji, nego i najmirniji i najspokojniji Europljani, koji se pritom najviše druže s prijateljima i obitelji, ali i te kako znaju uživati i u samoći. Slažu se i kako Danci imaju izvrstan model socijalne i uspješne države koja smanjuje rizik, nesigurnost i tjeskobu svojim građanima te da uživaju u blagostanju, ali to svakako nije razlog sreće, već samo dodatni okvir. Oni imaju svoj način života *hygge*, koji ih toliko čini sretnima. A što je to što, primjerice, Danci imaju, a nesretni Hrvati nemaju!? Ili, još bolje, zapitajmo se - što Hrvati možda imaju, a ne znaju na pravi način brendirati?

Primjerice, Danci nemaju lijepog vremena i sunca kao Hrvati, bore se s čak 179 kišnih dana u godini, mračnim i hladnim jesenima i zimama pa smišljaju načine kako stvaranjem topline i svjetlosti pobijediti prirodu, zbog čega su najveći potrošači svijeća u Europi. Oni uživaju u prirodi u svakom sunčanom trenutku, dok Hrvati i ne primjećuju ljepotu četiriju godišnjih doba. To se odrazilo i na njihovu općinjenost svjetiljkama, rasvjetom u stanovima, pa i popularni danski dizajn... Danci su društveljubivi, baš poput Hrvata. Međutim, oni su za razliku od Hrvata prilično zatvoreni prema strancima i onima koje dobro ne poznaju pa ćete se načekati dok vas ne pozovu doma. Ako vas pak pozovu na izlazak na večeru, nemojte se iznenaditi time što troškove treba podijeliti, dok će se Hrvati otimati da plate večeru ili ručak u restoranu i potpunome strancu.

DOM 'SIGURNO UTOČIŠTE'

Danci su Europljani koji najviše vremena provode doma i draže im je uživati u udobnosti "sigurnog utočišta" uz kavu, čaj i slastice te upaljeni kamin, nego u kafićima i restoranima koji se ionako – za razliku od hrvatskih, zatvaraju prilično rano. Iako u prosjeku piju više kave od Hrvata, obično to čine onako "s nogu" ili doma, dok su Hrvati jedinstveni u svome uživanju u kavi na osunčanim terasama i kafićima, uz ugodno ćaskanje po cijele dane. Iako od toga još nismo uspjeli napraviti brend, ta naša općinjenost kavama mnogim strancima sve više postaje najprivlačnija asocijacija na Hrvatsku, dok mi u tome ne vidimo ništa posebno. Dapače, to sami sebi tumačimo kao neku vrstu svakodnevne obveze.

Svi autori se slažu da Danci nisu samo najsretniji, nego i najmirniji i najspokojniji Europljani, koji se pritom najviše druže s prijateljima i obitelji, ali i te kako znaju uživati i u samoći.

Analizirajući danski način života, mogli biste se iznenaditi i shvatiti koliko je iz naše hrvatske perspektive običan i jednostavan, a onaj hrvatski možda sadržajniji, živopisniji, bogatiji... A opet nas, eto, ne čini sretnima. Imamo vremena i osjećaja za druge, znamo uživati u trenutku i veseliti se životu. Otvoreni smo i gostoljubivi, spremni pomoći... Ne radimo previše, dostupno nam je besplatno školstvo i zdravstvo. Zdravo se hranimo. Utjecaji različitih kuhinja stvorili su bogatstvo hrvatske gastronomije. Poštujemo običaje, a tradicija je toliko prožela sve segmente života da u Hrvatskoj nikome ne može biti dosadno. Ali naš način života, koji je većini stranaca privlačno zarazan, još nismo uspjeli brendirati. I što je još pogubnije, uopće nismo svjesni kako dobro i kvalitetno živimo dok nam to stranci ne kažu ili dok ne vidimo kako se živi u svijetu. Zato nam sve to skupa ne utječe na razinu sreće kao što je slučaj u Danaca i ne čini nam se da bismo na tome trebali biti posebno zahvalni. Danci su jedna od zahvalnijih nacija i u svemu prepoznaju blagodat, dok Hrvati stalno žive u iščekivanju i raskoraku iako znamo da zahvalniji ljudi žive sretnije i zdravije. Hrvati se nikada ne zadovoljavaju postignutim, dok Dance sretnima čine male stvari. Oni ne vole pokazivati luksuz jer znaju da su najbolje stvari u životu besplatne, oni se ni s kim ne uspoređuju i ne teže neostvarivom.

SLOBODNO VRIJEME

A osim zahvalnosti, kao zajedničko svim sretnim nacijama (bez obzira na njihovo bogatstvo) stručnjaci navode i uravnotežen odnos poslovnoga i privatnoga života (što Hrvatima i te kako ide u prilog kad vidimo količinu "izgaranja" na poslu i broj neradnih dana). U Danaca

nema prekovremenoga rada i jako dobro cijene svoje slobodno vrijeme. Uz to, svim sretnim nacijama jako je važna društvena potpora, odnosno povezanost s obitelji, rodbinom i prijateljima. Možemo biti i siromašni, ali ako imamo dobru potporu u svome okruženju, i te kako ćemo biti sretni. Hrvati po tom pitanju ne zaostaju za Dancima. Dapače, volimo običaje i rituale. Čak smo slični po težnji osjećaju pripadnosti. Knud Jespersen napisao je kako "Danci nisu nacija, nego pleme; to je snaga njihova zajedništva i razlog zbog kojeg osjećaju nepokolebljivo povjerenje jednih u druge".

Hrvati osjećaju zajedništvo na obiteljskoj i rodbinskoj razini, dok smo na žalost kao društvo podijeljeni. I ono što nas na poseban način čini različitima jest da oni vjeruju jedni drugima dok se u nas posljednjih petnaestak godina srozalo povjerenje i u institucije i u ljude. Doduše, u Danskoj rijetko tko to povjerenje izigra. Kod njih je normalno vidjeti ispred kafića mnoštvo dječjih kolica ili nevezanih bicikala i bezbrižne vlasnike koji se ni jednog trenutka ne boje da će ih netko pokrasti. Oni vjeruju u državu, a ona im daje potpunu slobodu i povjerenje, ne opterećuje ih mnoštvom propisa i zakona i terorom birokracije, već im daje osjećaj potpune kontrole nad vlastitim životom, dok se naši političari ponašaju kao da država postoji zbog njih, a ne zbog građana.

BRENDIRALI 'HYGGE'

Kako piše Louisa Thomasen Brits, Danci vjeruju da je život lijep. Ispunjene su im osnovne potrebe, a materijalna očekivanja su im skromna. Zemlja je u povijesnome smislu homogena i Danci imaju osjećaj da pripadaju svojoj zemlji i jedni drugima, stalno živeći u svojoj blagoj, predvidljivoj sredini, ispunjeni povjerenjem i sigurni. Okolina u njima ne izaziva nikakvu nesigurnost ili pritisak, a ograničava ih samo minimalan stupanj nužnog autoriteta. Imaju snažno razvijenu društvenu svijest, a način na koji ublažavaju društvene i ekonomske razlike pridonosi njihovoj ravnopravnosti u svakodnevnom životu. Zbog svega toga su i veliki domoljubi, a domoljublje izražavaju brigom za zajednicu. Uostalom, za danski *hygge* osjećaj važna je ležernost, udobnost, neformalnost, uživanje u trenutku, izostanak velikih očekivanja... Vrijeme je da barem to od njih naučimo ako političari nisu u stanju kopirati njihov način vladanja jer se za način života sigurno većina Hrvata ne bi mijenjala koliko god nam *hygge* zvučao "cool". A možda u procesu učenja od Danaca postanemo i sretniji s onim što imamo. ■

ENG ***Findings published by the UN early this year in its World Happiness Report, drawn from surveys conducted in 155 countries, saw Croatia take 77th spot, down three places from 2016 and fifteen down from its 2015 ranking.***

Mia Dimšić osvojila najviše Porina

Mia Dimšić

Posjetitelji Porina uživali su kada su na binu među mnogobrojnim izvođačima nastupili i Psihomodo pop, Natali Dizdar, Nina Badrić, Josipa Lisac, Parni valjak, Željko Bebek, Mile Kekin i još mnogi drugi

Tekst/foto: **Hina**

Legenda hrvatske glazbe Oliver Dragojević, hrvatski pjesnik i akademik Jakša Fiamengo te pijanistica i glasovirska pedagoginja Pavica Gvozdić dobitnici su Porina za životno djelo, koji su im 23. ožujka dodijeljeni na 25. jubilarnoj glazbenoj nagradi Porin u splitskoj Spaladium areni. Fiamengo i Gvozdić osobno su primili nagrade, dok su u ime Olivera Dragojevića Porina primili Gibonni, Petar Grašo i Siniša Škarica.

Među mnogobrojnim nagradama, koje su bile podijeljene u 35 kategorija, najviše je Porina osvojila Osječanka Mia Dimšić sa suradnicima, koja je dobila Porina za pjesmu godine za hit "Bezimeni", za album godine "Život nije siv", za najbolji album popularne duhovne glazbe "Božićno jutro" i za najbolji album pop zabavne glazbe "Život nije siv". Porin za najbolju žensku vokalnu izvedbu dobila je Josipa Lisac za pjesmu "Tebi putujem", Porin za najboljega novog izvođača osvojili su Fluentesi, album grupe Mayales "Simbol za sunce" najbolji je album rock glazbe, dok je nagradu za najbolji album zabavne glazbe dobio Željko Bebek "Ono nešto naše".

Najboljim albumom klapske glazbe proglašen je "51. festival dalmatinskih klapa Omiš 2017.", Porin za najbolji album jazz glazbe osvojili su Chui i Jazz orkestar HRT-a za "Chui i ti", a za najbolji album tamburaške glazbe Porin je dobio "12. glazbeni festival šokačke pisme Županja 2017.".

Vrhunac svega bio je kada su na kraju Porina splitski pjevači zapjevali kratki set pjesama Olivera Dragojevića, u čemu je sudjelovala i mnogobrojna publika u areni.

Posjetitelji Porina uživali su kada su na binu kružne pozornice od 600 četvornih metara među mnogobrojnim izvođačima nastupili i Psihomodo pop, Natali Dizdar, Nina Badrić, Josipa Lisac, Parni valjak, Željko Bebek, Mile Kekin i još mnogi drugi. Voditelji programa bili su Iva Šulentić i Ivan Vukušić, a sve je za publiku pred malim ekranima izravno prenosio HRT. Vrhunac svega bio je kada su na kraju Porina splitski pjevači zapjevali kratki set pjesama Olivera Dragojevića, u čemu je sudjelovala i mnogobrojna publika u areni.

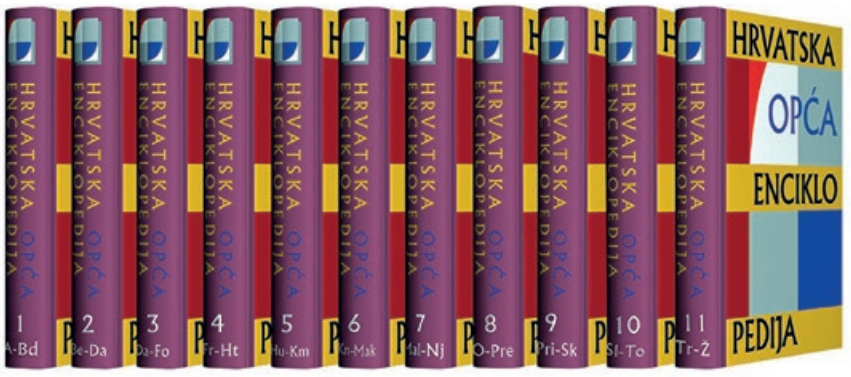

Branko Mihaljević i Željko Bebek

U Tjednu Porina u Splitu se održavao bogat kulturno-zabavni program. Započelo je s *Disko peškarijom*, koncertom *Litl sistersa*, promocijom knjige Ante Perkovića "Sedma republika" i Nikole Čelana "Baština - kako sam preživio splitske devedesete" i prvih 10 godina TBF-a, pa sve do pretpremijere dokumentarnoga filma Tonija Volarića "Pope, vrati se". U Kinoteci "Zlatna vrata" održana je predstava "Od tišine do glazbe" te predstavljanje knjige Zlatka Galla "Splitska dica - od zidića do vječnosti". Nakon dodjela nagrada u Klubu Split circus održan je "Afterparty". ■

ENG ***Osijek native Mia Dimšić and her colleagues picked up most of the many Porin Awards presented at the 25th Porin music awards ceremony, stage at the Spaladium Arena in Split.***

Hrvatska enciklopedija Y naraštaja

Piše: **Vesna Kukavica**

Mrežno izdanje *Hrvatske enciklopedije* na internetskoj adresi (http://enciklopedija.hr) čita više od 50.000 osoba mjesečno. Hrvatska je zemlja iznimno bogate leksikografske tradicije, a Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* jedina je hrvatska institucija koja se šezdeset pet godina sustavno bavi leksikografijom. Od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku, Zavod je nositelj poslova u djelatnosti leksikografije i enciklopedistike, objavivši dosad više od 250 različitih enciklopedija, rječnika, leksikona i drugih knjiga. Izdanja Leksikografskoga zavoda pokrivaju najznačajnija područja ljudskog znanja i djelovanja hrvatskoga naroda u domovini i inozemstvu, kao i opća civilizacijska postignuća. Mrežno izdanje *Hrvatske enciklopedije* temelji se na njezinu knjižnom, tiskanom izdanju, a objavljeno je u listopadu 2013. godine. U internetsko izdanje prenesen je kompletan sadržaj tiskanog izdanja objavljenog u 11 svezaka. *Hrvatska en-*

Promocija leksikografskih djela u Zagrebu

Digitalna leksikografija

Razvojem informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT) u posljednjih pola stoljeća digitalne enciklopedije sve je manje verzija tiskanih enciklopedija koje se javljaju sve više kao osebujan multimedijski proizvod u elektroničkome obliku. Petstoljetna hrvatska leksikografija dio je tog procesa. U digitalnoj epohi najčešće enciklopedije pretražujemo u kompleksnim bazama podataka ili portalima znanja, koje krasi interaktivnost, multimedijalnost u vidu istodobnog korištenja teksta, zvuka, slike i videa te hipertekstualnost čijim vezama poniremo u semantičke dubine e-sadržaja. Prva tiskana enciklopedija planetarne slave u elektroničkome obliku objavljena na Internetu *Britannica online* u mrežnom je okružju već četvrt stoljeća (http://www.eb.com), točnije od 1994. Taj internetski portal sadrži kompletan sadržaj tiskane enciklopedije, uz dodatne sadržaje razvijene za online verziju. *Britannica* je kratko objavljivala istodobno tiskani i digitalni sadržaj. No, izdavač *Encyclopædia Britannica, Inc.* donosi odluku o prestanku izdavanja tiskanoga izdanja nakon 250 godišta i nastavlja objavljivati isključivo online. *Britannica, Inc.* mijenja poslovnu politiku zbog tri razloga: konkurentnosti na rastućem tržištu multimedijskih i online enciklopedija; novih čitateljskih navika Y naraštaja te opće ekspanzije Interneta kao novoga medija, koja na mreži nudi mnoštvo portala znanja i interaktivnih online enciklopedija od kojih je većina besplatna, a među njima je najveća od njih *Wikipedia* na čak 288 jezika s više od 35 milijuna članaka. Hrvatska verzija *Wikipedije* osvanula je 16. veljače 2003. Otvorenim pristupom *Wikipedija* je izazvala promjene koje su najviše utjecale na izdavanje enciklopedijskih djela. Ta su tri fenomena navela i Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* da objavljuje mrežno izdanje *Hrvatske enciklopedije* (http://enciklopedija.hr) koje se temelji na knjižnome izdanju i u njega je upisan cjeloviti sadržaj tiskanog izdanja, počevši od 2013. Klikni: Idem doma!

Radionica digitalne transformacije leksikografije DARIAH - HR

Leksikografski zavod Miroslav Krleža – kulturno središte RH

ciklopedija je prelaskom iz tradicionalnoga u mrežno izdanje doživjela i neke bitne promjene, vezane uz digitalno okružje. U mrežnoj *Hrvatskoj enciklopediji* natuknice su podijeljene u pet područja: *Geografija, Jezik i književnost, Povijest i društvo, Priroda i tehnika* te *Umjetnost*, a područja su zatim podijeljena na struke, kojih je u enciklopediji ukupno 126. Odabirom neke od struka u pojedinom području dobiva se pregled natuknica koje se nalaze u sklopu odabrane struke toga područja. U tiskanom izdanju natuknice su bile poredane samo abecedno, dok sadržaj mrežnoga izdanja *Hrvatske enciklopedije* omogućuje pretraživanje preko osnovne tražilice na svakoj stranici enciklopedije ili pretraživanje u rubrici *Područja i struke*, a moguće je pretražiti i cijeli tekst enciklopedije. U mrežno izdanje uključene su spoznaje i znanja semantičkoga weba, a na poboljšanju algoritama i funkcionalnosti tražilice kontinuirano se radi u Zavodu, prateći svjetska postignuća u ICT sektoru. Sažeto, Zavod je izlaskom *Hrvatske enciklopedije* na Mrežu postao omiljeniji hrvatski portal znanja u domovini i dijaspori, sudeći prema interesu koji je u Torontu izazvalo predavanje zagrebačke kroatistice Vlatke Štimac Ljubas, naslovljeno "Hrvatska leksikografija", a koje je *Amca* Toronto priredila 23. III. 2018., te čitanosti Matičina *HIZ-a* u kojem djelatnice LZ *Miroslav Krleža* Irina Starčević Stančić i Cvijeta Kraus upućuju na fantastične rezultate mrežnog izdanja *Hrvatske enciklopedije*. Klikni – Idem doma! ■

Ravnatelj dr. sc. Antun Vujić

The Generation Y Croatian Encyclopaedia

The new phenomenon of digital transformation has seen the Miroslav Krleža Institute of Lexicography publish an Internet encyclopaedia (http://enciklopedija.hr) based on its *Croatian Encyclopaedia* and containing the complete content of the print edition, launched in early October 2013. Click: Going Home!

The *Croatian Encyclopaedia* is a multi-volume encyclopaedia compiled by the Miroslav Krleža Institute of Lexicography, the volumes of which were published between 1999 and 2009. Eleven print volumes were published in all. The *Croatian Encyclopaedia* is a general encyclopaedia that continues on the tradition established by Mate Ujević and Pavao Tijan, a dissident resident for decades in Spain. As its name indicates it is also a national encyclopaedia, the likes of which are published by major European countries. It is also edited following established and professional standards, meaning that the entries are authored by experts and prominent researchers, best attested to by the figures: 1,070 authors, outside associates, contributed to this encyclopaedia, with twenty to thirty lexicographic editors collaborating on each volume. The 9,272 pages, in large encyclopaedic format, include 67,077 entries and 17,000 illustrations. The chief editors were Dalibor Brozović (Volumes 1–3), August Kovačec (Volumes 4–7) and Slaven Ravlić (Volumes 8–11). The Internet edition of the *Croatian Encyclopaedia* is available at the Internet site http://enciklopedija.hr and is read by some fifty thousand persons every month from the homeland and the diaspora communities. Croatia is a land with an exceptionally rich lexicographic tradition and the Miroslav Krleža Institute of Lexicography is the only Croatian institution to have been actively engaged without interruption in lexicography for the past 65 years. Of particular interest to the Republic of Croatia, the Institute is our principal institution in the field of lexicography and encyclopaedism, have to date published over 250 encyclopaedias, dictionaries, lexicons and other books. Click: Going Home!

Hrvatska matica iseljenika i
Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u

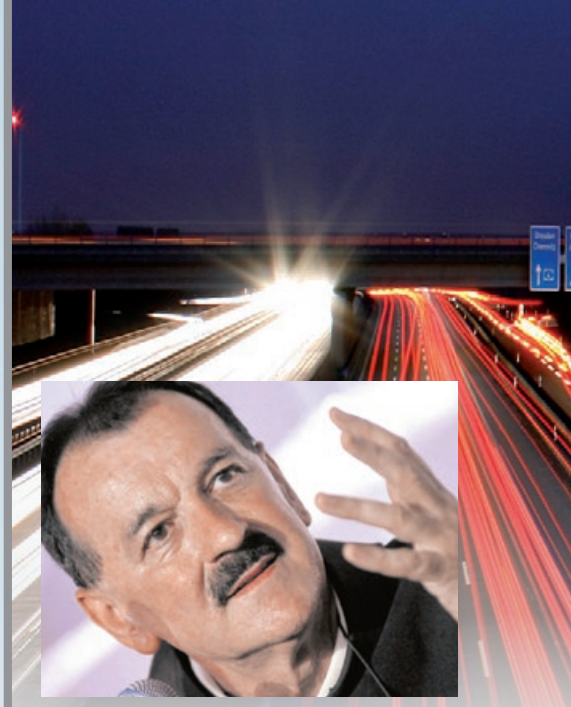
Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

30. lipnja - 27. srpnja 2018.

- program za osobe starije od 17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole, ECTS-bodovi
- prijave do 25. svibnja 2018.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na:
tel: (+385 1) 6115-116
e-mail: lada@matis.hr
(Lada Kanajet Šimić, prof.)

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić, Švicarska (sito.coric@gmx.net)**

Većini nas u našem narodu nije bilo ništa neobično kad je prošlog mjeseca predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović posjetila Hrvate i njihove potomke u Argentini i još ponegdje u Latinskoj Americi te pri tome, uz ostalo, zahvaljivala domaćinima što su "nakon Drugoga svjetskog rata mnogi Hrvati upravo u Argentini našli prostor slobode u kojem su mogli svjedočiti domoljublje i isticati opravdane zahtjeve za slobodom hrvatskoga naroda i domovine". Ali jesu nas iznenadile nazadne reakcije iz hrvatske oporbe i još nekih u domovini. Oni su osuli paljbu po predsjednici i po hrvatskome izvandomovinstvu, posebice po Hrvaticama i Hrvatima u Argentini, i to u istoj maniri u kojoj su tipovi od vlasti u onoj boljševičkoj državi u 45 godina to činili. Šapnuli su oni to i hrvatskim klevetnicima preko granice pa je njihov primjer odmah slijedio Centar Simon Wiesenthal na čelu s notornim Zuroffom. To je onaj lik, kako znamo čuti i od uglednih Židova, koji svojom neukošću i zadrtošću stvara židovske neprijatelje i nanosi više štete židovskome ugledu po svijetu nego onima koje napada, onaj što niječe bitne dimenzije zločina u Srebrenici, onaj koji nikad nije spomenuo zločince iz vlastita naroda, posebice nad Palestincima, onaj kojega se klone mnogi čestiti Židovi. I zaostalim tužibabama

Nazadne reakcije iz hrvatske oporbe i još nekih u domovini

Osuli su paljbu po predsjednici i po hrvatskom izvandomovinstvu, posebice po Hrvaticama i Hrvatima u Argentini, i to u istoj maniri u kojoj su tipovi od vlasti u onoj boljševičkoj državi u 45 godina to činili

iz oporbe i tome mutnom tipu predsjednica je odgovorila da samo zlonamjernici mogu iz njezine izjave iščitavati veličanje jednoga totalitarnog režima, dodajući Zuroffu: "Vaši ponovni pokušaji nametanja kolektivne stigme Republici Hrvatskoj, hrvatskome narodu i hrvatskom iseljeništvu, uključujući i argentinske Hrvate, krajnje su neprihvatljivi i za svaku osudu."

Ustaški režim jasno je osuđen i trajno bio osuđivan, čak i mnogobrojnim očitim lažima i podvalama, ali onaj komunistički zločinački režim koji je uslijedio ne samo da nikada nije pošteno osuđen, nego se njegovi današnji simpatizeri još uvijek koriste njegovim mjerilima. Uz to, glupo je i vrlo štetno nijekati i odbaciti sve ono što je na bilo koji način korišteno za vrijeme NDH, a protagonista te gluposti i štete još uvijek ima, uglavnom iz redova onih koji u svojoj svijesti ili podsvijesti nikako da prežale Jugoslaviju i njezine zloguke komunističke mehanizme. Pa u nas ima ljudi koji čak i sa sveučilišnih stolaca nastavljaju tim istim komunističko-jugoslavenskim duhom. Cijeli niz toga što je u jugoslavenskoj državi bilo predstavljano o NDH bilo je vezano za podvale, laži i prešućivanje onoga dobrog samo zato jer je učinjeno ili korišteno za vrijeme NDH. Bez obzira na to što je Jugoslavija završila na otpadu gotovo prije tri desetljeća, nikako da mnogi u državi Republici Hrvatskoj na svim razinama postanu toga svjesni i ne gledaju kao bedaci sve u crno-bijelim bojama.

Kao jedan od stotinu primjera, ovdje bih upro prstom u književno stvaralaštvo za vrijeme NDH, koje je do danas pravo vrednovano samo u ponekim stručnim krugovima. Na tom polju domovinskom čovjeku počeo je otvarati oči svestrani akademik Dubravko Jelčić sa svojim znanstvenim projektom o dokumentaciji o hrvatskoj književnosti od 1941. do 1945. Slijedila je treća sustavna knjiga *Krležologije* dr. Stanka Lasića "o zanemarenoj književnoj kulturi" istoga razdoblja, koja je otvarala pute drugim studijskim predstavljanjima književnosti i kulture za vrijeme NDH. A onda se pojavila iznimna knjiga u izdanju Matice hrvatske dr. Ivice Matičevića "Prostor slobode – Književna kritika u zagrebačkoj periodici od 1941. do 1945.". Opći političko-nacionalni kontekst toga vremena umnogome osvjetljava dvotomno djelo ekonomista, političara i vrsnoga publicista dr. Vjekoslava Vrančića "Branili smo državu", izdanu u Washingtonu D.C. 80-ih godina prošlog stoljeća. Dr. Vrančić već samim naslovom svoga djela stavlja naglasak na nužno razlikovanje države i režima, a što još uvijek onima površnima u nas nikako da dođe do pameti.

Svi znamo da je stotine tisuća nevinih Hrvatica i Hrvata 1945. bilo protjerano iz Hrvatske i BiH od novih jugoslavenskih vlasti ili izbjeglo pred isukanom komunističkom kamom.

A danas svi znamo da je stotine tisuća nevinih Hrvatica i Hrvata 1945. bilo protjerano iz Hrvatske i BiH od novih jugoslavenskih vlasti ili izbjeglo pred isukanom komunističkom kamom, pred Bleiburzima, križnim putovima i hudim jamama. Uz sve to, izgleda da je spomenutom duhu boljševičkog naslijeđa malo što su od 1945. do 1990. Hrvate izvan domovine klevetati, zabranjivati im povratak u domovinu, držali ih u stalnome strahu, pa i po svijetu ubijali! Eto, i DANAS ih pokušavaju lažno predstavljati umjesto zahvale što su upravo Hrvati u izvandomovinstvu, počevši od 1918., njegovali ideju i borili se za slobodnu i nezavisnu domovinu, i to dok su idejni i nasilni roditelji takvih ljevičarskih našijenaca pokušavali zatrti joj svaki trag. Uistinu, slijedeći ideju rijetko pronicavog Tihomira Dujmovića, takva perverzna stajališta mogu danas imati samo perverzni ljudi! Međutim, naš narod je izdržao i teža vremena i bezočnije ljude pa će i ovo izdržati jer ipak nezaustavljivo izumire ta vrsta komunističko-jugoslavenskoga bauka! ■

Najmlađi veći grad u Hrvatskoj

Nakon što su Turci izgnani preko Save, za obranu Austro-Ugarske osnovana je slavonska Vojna krajina, a 1748. godine donesena je odluka o gradnji budućega zapovjednog mjesta Gradiške graničarske pukovnije

Centar grada iz ptičje perspektive

Piše: **Zvonko Ranogajec** Foto: **Turistička zajednica grada Nova Gradiška**

Nova Gradiška je grad na zapadu Brodsko-posavske županije i drugi po veličini nakon županijskog središta Slavonskoga Broda. Smješten je uz glavnu hrvatsku cestovnu i željezničku prometnicu od Zagreba do Slavonskoga Broda i dalje prema Srbiji. Nalazi se na 129 metara nadmorske visine, a sastoji se od četiri naselja na površini od 50 četvornih kilometara. Omeđen je s četiri susjedne općine, na sjeveru je Cernik, na zapadu Dragalić, na jugu Vrbje i na istoku Rešetari.

Staru jezgru čine crkva sv. Terezije, zgrada suda, župna crkva Bezgrešnog začeća BDM, secesijska zgrada Gimnazije, Pučka štedionica i zgrada Uprave šuma.

ŽELJA MARIJE TEREZIJE

Područje grada Nove Gradiške smješten je u središtu Zapadne srednjoslavonske ili novogradiške Posavine na kontaktu prigorskoga pojasa Psunja i Požeške ili Babje gore. Riječ je o ocjeditim terasama višima desetak metara od aluvijalnih ravni Save. Klima je kontinentalna s izrazitim amplitudama uz količinu padalina oko tisuću milimetara, što je dostatno za razvoj ratarstva i voćarstva.

Za Novu Gradišku često se govori da je najmlađi veći grad u Hrvatskoj koji je nastao tek u drugoj polovici 18. stoljeća. Nastanak naselja posljedica je želje carice Marije Terezije (1717. - 1780.) za učvršćivanjem granice Austro-Ugarske monarhije na jugu. Nakon što su Turci izgnani preko Save, za obranu Monarhije osnovana je slavonska Vojna krajina, a 1. svibnja 1748. godine donesena je odluka o gradnji budućega zapovjednog mjesta Gradiške graničarske pukovnije. Gradnjom Nove Gradiške rukovodio je zapovjednik pukovnije potpukovnik Phillip Lewin Beck.

PODIŽU SE TVORNICE

Prvo je sagrađena crkva sv. Terezije, najstariji i najznačajniji dio materijalne baštine grada značajan po baroknome tornju, odnosno stilu kasnoga baroka karakterističnog za Slavoniju. Staru jezgru još čine zgrada suda, župna crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije iz 1811., secesijska zgrada Gimnazije iz 1896., Pučka štedionica iz 1910. i zgrada Uprave šuma iz 1913. Nakon ukidanja Vojne krajine i njezina sjedinjenja s civilnom Hrvatskom 1881., Nova Gradiška postaje središte kotara i željeznicom se 1888. povezuje sa Zagrebom. Nakon vojnih funkcija Nova Gradiška dobiva sve jači gospodarski značaj, uz koji redovito ide i razvoj kulturnih i upravnih funkcija koje mijenjaju karakter nekadašnjega vojnog središta.

Razvijaju se tada obrt, manufaktura i industrija. Godine 1873. gradi se

Crkvica sv. Terezije Avilske, najstariji i najznačajniji dio materijalne baštine grada

prva pivovara na parni pogon u Hrvatskoj, a otvaraju se i pogoni za preradu drva, izradu opekarskih proizvoda i mlinovi. Podižu se tvornice za izradu pokućstva, sirupa i likera, opeke i keramike. Nova Gradiška dobiva tiskaru već 1882. godine, 1910. asfaltiraju se ulice, a 1913. postaje šesti elektrificirani grad u Hrvatskoj. U vrijeme 2. svjetskog rata Nova Gradiška sjedište je Velike župe Livac-Zapolje, dok u razdoblju socijalističke Jugoslavije dolazi do intenzivnoga industrijskog razvoja. Oslanjajući se na vlastite sirovine, razvija se drvna industrija *Stjepan Sekulić Jucko*, prehrambena *Nektar* i PIK, metalna *Tang*, elektronska *Elting*, tekstilna *Zlata* i *Yukon*, kožna industrija *Kožara*. Sve je to izazvalo potrebu za radnom snagom pa u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata dolazi do ubrzanoga rasta grada i deagrarizacije okoline. Grade se novi stambeni blokovi u naselju Urije u stilu socrealističke arhitekture.

Tijekom Domovinskoga rata Nova Gradiška doživjela je velika materijalna razaranja od pobunjenih Srba i JNA, posebno u razdoblju od rujna 1991. pa do siječnja 1992. godine. Tada su uništeni ili oštećeni mnogobrojni stambeni objekti, kao i većina gospodarskih subjekata i javnih ustanova jer je na području Nove Gradiške bila crta bojišnice prema neprijateljskom uporištu u Okučanima, središtu pobune. Prostor Nove Gradiške oslobođen je u oslobo-

Trga kralja Tomislava

Nakon Domovinskoga rata većina tvornica je zbog ratnih razaranja ili neučinkovite pretvorbe zatvorena, no dio njih preuzeli su novi vlasnici i investitori iz inozemstva.

Župna crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije

dilačkoj vojno-redarstvenoj akciji Bljesak 1. svibnja 1995. godine. Tijekom Domovinskoga rata čak je 250 branitelja s novogradiškoga prostora izgubilo život, kao i više od 100 branitelja iz ostalih dijelova Hrvatske koji su poginuli na zapadnoslavonskom bojištu.

NAKON DOMOVINSKOGA RATA

Nakon Domovinskoga rata većina tvornica je zbog ratnih razaranja ili neučinkovite pretvorbe zatvorena, no dio njih preuzeli su novi vlasnici i investitori iz inozemstva. Veliko bogatstvo čini kvalificirana radna snaga i duga tradicija industrijske proizvodnje. Novi investitori očekuju se u Industrijskome parku. Turizam je također sve značajnija gospodarska grana zbog ponude koja se pruža od šumovitih padina Psunja pa do mirne posavske ravnice, a dobra prometna infrastruktura daje mogućnosti lakog dolaska u ovaj kraj. Posebno se ističe Novogradiško glazbeno ljeto te Sarmijada i provijada.

Područje grada Nove Gradiške imalo je prema posljednjem popisu 2011. godine 14.229 stanovnika, a samo naselje Nova Gradiška ima 11.821 stanovnika. Od najpoznatijih stanovnika Nove Gradiške ističu se pravnik i saborski zastupnik Josip Pliverić, general Đuro Horvatović, književnici Ferdo Bećić i Tito Bilopavlović, dramaturg i scenarist Ivo Štivičić, političar Ivan Krajačić Stevo te nogometaši Goran Vlaović i Milan Rapajić. ■

ENG ***Nova Gradiška is a town in the west of Brod-Posavina County and the second largest urban centre after the county capital Slavonski Brod. It lies on major road and rail lines.***

Pozivamo Vas na tradicionalne ljetne projekte Hrvatske matice iseljenika

ECO HERITAGE TASK FORCE

Prijavite se na Matičin volonterski projekt ECO HERITAGE TASK FORCE koji se održava od 22. 7. do 11. 8. 2018. Primorsko-goranska županija prepoznala je vrijednost projekta ECO HERITAGE TASK FORCE te će ovoga ljeta biti domaćin mladima hrvatskog podrijetla koji dolaze iz čitavog svijeta dobrovoljno raditi na očuvanju hrvatske prirodne i kulturne baštine.

Projekt je u ovih dvadesetak godina Hrvatska matica iseljenika realizirala gotovo u svim krajevima Hrvatske (više o projektu EHTF možete pronaći na našoj internetskoj stranici).

Boravak za sudionike je besplatan. Organiziran im je put iz Zagreba i natrag, izleti tijekom vikenda na more, tečaj hrvatskoga jezika, dramska i internetska radionica. Zauzvrat sudionici dobrovoljno obavljaju poslove prema planu domaćina. Pritom će upoznati kraj, družiti se i upoznavati međusobno, ali i s mladima Primorsko-goranske županije. Vjerujemo da će nam se i ove godine, kao i prijašnjih, priključiti mladi iz najmanje deset zemalja.

Sve obavijesti vezane uz EHTF možete i dalje pratiti na našoj internetskoj stranici www.matis.hr.

Imate li pitanja, slobodno se javite voditeljici projekta Nives Antoljak na e-mail: nives@matis.hr. Želite li se prijaviti, poslat će Vam pristupnicu.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati od 7. do 15. srpnja na Školjiću pokraj Zadra (otok Galovac).

Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.

Steknite novo znanje uz veselo druženje i rad. Ostvarite nove kontakte i razmijenite iskustva s kazališnim amaterima iz cijeloga svijeta, pod stručnim vodstvom redateljice i dramske pedagoginje Nine Kleflin. Program je podijeljen u prijepodnevni teoretski dio s audio-vizualnim materijalima i poslijepodnevni praktični dio. Seminar završavamo izvođenjem predstave domaćeg autora, kako bismo pred lokalnom publikom primijenili usvojeno znanje. Sadržaj programa obogatit će se prigodnim tematskim predavanjima te posjetom Zadru na neku od predstava koje će se prikazivati u sklopu Zadarskog ljeta.

Kazalište će se stvarati na otočiću Galovcu - Školjiću u neposrednoj blizini mjesta Preko na otoku Ugljanu, koji se nalazi nasuprot Zadru. Polaznici će biti smješteni u obnovljenome franjevačkom samostanu u dvokrevetnim sobama s kupaonicom.

Hrvatska matica iseljenika pokriva troškove seminara, a polaznici plaćaju samo smještaj (300 kn dnevno – puni pansion).

Prijave se primaju do 15. lipnja.

Naš moto je - Kazalište je teško osmisliti, ali ga nije teško stvoriti!

Informacije i prijave:

Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, 10 000 Zagreb, HR-Croatia
www.matis.hr
E-mail adresa voditeljice projekta Nives Antoljak: nives@matis.hr

Seminari i radionice hrvatskoga jezika u SAD-u

SAD - Središnji državni ured za Hrvate izvan RH organizirao je od 9. do 18. ožujka, u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje i Hrvatskom maticom iseljenika, seminare i radionice hrvatskoga jezika i kulture za učitelje i učenike u tri hrvatske škole u Chicagu te u hrvatskim školama u Milwaukeeju i Clevelandu. U vrlo uspješnu organizaciju ovoga projekta bile su uključene spomenute hrvatske škole, diplomatsko-konzularna predstavništva RH te Hrvatska katolička kustodija u Chicagu.

Članovi stručnoga tima zaduženi za pripremu i provedbu seminara i radionica bili su izv. prof. dr. sc. Lidija Cvikić s Učiteljskoga fakulteta u Zagrebu, doc. dr. sc. Tado Jurić s Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, Biljana Petljak Zekić, viša savjetnica za razrednu nastavu u Agenciji za odgoj i obrazovanje, Grozdana Lajić Horvat, dramska pedagoginja u Zagrebačkom kazalištu mladih te Milan Bošnjak, savjetnik s posebnim položajem u Središnjem državnom uredu, koordinator stručnoga tima.

Uz rad na stručnom usavršavanju učitelja usmjerenom na razvoj njihovih stručnih, metodičkih i jezično-komunikacijskih kompetencija, važna zadaća stručnoga tima bilo je dodatno motiviranje učenika i učitelja za pohađanje, odnosno provođenje nastave hrvatskoga jezika i kulture te osnaživanje njihove povezanosti s hrvatskim jezikom, kulturom i domovinom.

Učitelji i voditelji škola su, u vrednovanju radionica i seminara, naglasili vrijednost i iskoristivost metoda učenja i poučavanja hrvatskoga jezika kao drugog i nasljednog jezika, kao i to što su dobili mnoštvo novih ideja i poticaja. Roditelji učenika, župnici hrvatskih župa i drugi pripadnici hrvatskih zajednica složili su se da je ovakav oblik pružanja potpore hrvatskih institucija učiteljima u SAD-u vrlo uspješan i koristan te su izrazili nadu u njegov nastavak. *(SDU)*

Na Gold Coastu niče crkva sv. Leopolda Mandića

AUSTRALIJA - Pri kompleksu Hrvatskoga centra na Gold Coastu, a na adresi Nerang Broadbeach Rd., Cararra, niče nova zgrada hrvatske katoličke crkve sv. Leopolda Mandića. Grade je hrvatski vjernici svojim dobrovoljnim radom i uz donacije Hrvata Canberre, Geeloga, Brisbanea i Sydneya. Nakon duljeg dogovaranja između Hrvatskoga sportskog centra koji je ustupio zemljište i Crkvenog odbora sv. Leopolda Mandića, u lipnju prošle godine postavljen je kamen-temeljac. Gradnje su se rado prihvatili članovi hrvatske zajednice Gold Coasta, a do sada je već izgrađen krov i obavljaju se završni unutarnji radovi.

Ovu plemenitu akciju pozdravili su i Hrvati u ostalim australskim gradovima tako su donacije od po 3.000 AUD stigle iz Canberre i Geelonga te 30.000 AUD od Hrvatskoga kluba Rochlea iz Brisbanea.

Sredinom travnja, točnije 15. travnja, Hrvatsko-karlovačko društvo Sydney i HD "Sydney" u društvenim prostorijama HD "Sydney" organiziraju humanitarni ručak čiji sav prihod ide za izgradnju crkve na Gold Caostu. Uz to, poznata poslovna kompanija "Boka Aluminium and Doors" iz Sydneya donirala je vrata i prozore. Za svaku pohvalu je i humanost Pere Puljića, predsjednika Crkvenog odbora i njegove tvrtke, koji su glavni donatori u izgradnji ovoga velebnog zdanja. Na odaziv ljudi na radne akcije ponosna je i Senka Simić, dopredsjednica Crkvenog odbora.

Ovih dana postavljen je i strop, a predstoji još puno rada - električara, vodoinstalatera, ličilaca..., rekao je Slavko Maletić, dopredsjednik HSC-a Gold Coast. Dopredsjednik je zahvalio i fra Davoru Dominoviću koji služi svete mise i pruža moralnu potporu i blagoslov u radu. *(F. Harmat; S. Simić)*

Hrvatska matica iseljenika
u suradnji
s **Hrvatskom školom Boston**
i **Zakladom hrvatskih studija iz Sydneyja**
organizira natječaj

IGRAČKA U SRCU

O NATJEČAJU

S ciljem očuvanja hrvatskoga nacionalnoga identiteta, stjecanja novih vještina i znanja djece predškolskog i školskog uzrasta uz razvijanje jezičnih kompetencija te učenje o hrvatskoj kulturnoj i tradicijskoj baštini, Hrvatska matica iseljenika u suradnji s Hrvatskom školom Boston i Zakladom hrvatskih studija iz Sydneyja objavljuje natječaj za djecu i mlade hrvatskih korijena u dobi 5-18 godina.
Tema natječaja je ***igračka inspirirana hrvatskom tradicijskom kulturom***, s time da je unutar svake kategorije određena podtema i oblik (način) izrade.

KATEGORIJE

1. Likovni rad (pojedinačni rad i skupni rad)
2. Fotografija (pojedinačni rad)
3. Multimedija / Videospot ili film (pojedinačni i skupni rad)
4. Literarni rad (pojedinačni rad)

PRAVILA PO KATEGORIJAMA

1. Likovni rad

Tema: Edukativna igračka inspirirana hrvatskom tradicijskom kulturom

Radovi trebaju predstavljati edukativnu igračku pomoću koje dijete uči o hrvatskoj tradicijskoj kulturi (primjerice slagalica ili pamtilica s motivima hrvatske tradicijske baštine). Mogu biti napravljeni u svim tehnikama prostorno-plastičkog oblikovanja (preporučene su kiparske tehnike modeliranja kao što su glina, metal, drvo, papir, plastične mase ili tehnike plošnog oblikovanja kao što je kolaž, mozaik, freska).
Rad treba fotografirati s nekoliko strana, a fotografije treba poslati u formatu .jpg na e-adresu organizatora-koordinatora.

Fotografiju treba pratiti popratni tekst na hrvatskom jeziku (do najviše 100 riječi) koji će sadržavati:

- naslov rada
- objašnjenje što rad (tj. fotografije) prikazuje, zašto je odabran baš taj motiv
- datum (mjesec i godinu) rada
- naziv škole/misije/centra; ime, prezime i uzrast autora, tj. imena, prezimena i uzrast djece koja su izradila skupni rad te ime i prezime mentora
- e- adresu

2. Fotografija

Tema: Tradicijska igračka moje bake/moga djeda

Radovi trebaju izraziti poveznicu između bake/djeda iseljenika s djetinjstvom i zavičajem kroz tradicijsku igračku. Fotografije se šalju u formatu .jpg na e-adresu organizatora-koordinatora.

Fotografiju treba pratiti popratni tekst na hrvatskom (do najviše 100 riječi) koji će sadržavati:

- naslov rada
- objašnjenje što fotografija prikazuje
- datum (mjesec i godinu) snimanja
- naziv škole/misije/centra; ime, prezime i uzrast autora te ime i prezime mentora
- e-adresu

3. Multimedija

Tema: Edukativna igračka inspirirana hrvatskom tradicijskom kulturom

a) Radovi trebaju prikazati proces stvaranja skupnog likovnoga rada (pod 1.). Mogu biti u obliku videospota ili kratkog filma ne dužih od 4 minute.
b) Radovi trebaju predstavljati edukativnu igračku pomoću koje dijete uči o hrvatskoj tradicijskoj kulturi (primjerice slagalica ili pamtilica s motivima hrvatske tradicijske baštine) te trebaju biti napravljeni u digitalnom obliku.

Tema: Tradicijska igra moje bake/moga djeda

U ovoj kategoriji sudjeluju samo skupine (primjerice škola, dječja folklorna skupina i sl.), a tema su dječje igre starih naraštaja. Radovi mogu biti u obliku videospota ili kratkog filma ne dužih od 4 minute.
Zbog veličine, molimo da sve radove iz ove kategorije pohranite na neku od standardnih video sharing stranica (npr. YouTube), a samo poveznicu pošaljete na e-adresu organizatora-koordinatora.

Radove treba pratiti popratni tekst na hrvatskom jeziku (do najviše 100 riječi) koji će sadržavati:

- naslov rada
- datum (mjesec i godinu) rada
- naziv škole/misije/skupine; ime, prezime i uzrast autora, tj. imena, prezimena i uzrast djece koja su izradila skupni rad te ime i prezime mentora
- e-adresu

4. Literarni rad

Tema: Igra/Igračka moje bake/moga djeda

Radovi trebaju izraziti poveznicu između bake/djeda iseljenika s djetinjstvom i zavičajem kroz tradicijsku igru. Uz naslov, radovi trebaju sadržavati od 150 do 400 riječi. Mogu biti napisani u obliku razgovora (intervjua) ili u nekom drugom obliku, a šalju se u formatima .doc, .docx ili .pdf na e-adresu organizatora-koordinatora.

Ispod rada treba navesti:

- datum (mjesec i godinu) rada
- naziv škole/misije/centra, ime, prezime i uzrast autora te ime i prezime mentora
- e-adresu

PRAVILA SUDJELOVANJA

Na natječaj se mogu prijaviti djeca i mladi u dobi od 5 do 18 godina, pojedinačno ili skupno (npr. škola, hrvatska katolička misija, hrvatski kulturni centar, folklorna skupina, društvo, udruga i sl.).
Svaki pojedinac i skupina mogu poslati samo jedan rad po kategoriji. Radove treba poslati najkasnije do 1. lipnja 2018. na sljedeće e-adrese organizatora-koordinatora:

Organizator-koordinator za Australiju i Novi Zeland:
Zaklada hrvatskih studija, Sydney
croatian.teachers.au@gmail.com

Organizator-koordinator za Sjevernu Ameriku i Južnu Ameriku
Hrvatska škola Boston
natjecaj@croatianschoolofboston.org

Organizator-koordinator za Europu i Južnoafričku Republiku:
Hrvatska matica iseljenika, Zagreb
igrackausrcu@matis.hr

Radove će ocjenjivati nezavisni stručni ocjenjivači iz Hrvatske i svijeta. Slanjem radova na natječaj autori i njihovi mentori potvrđuju autentičnost i izvornost rada. Objava pobjedničkih radova bit će 3. rujna 2018. na stranicama Hrvatske matice iseljenika.

POBJEDNIČKI RADOVI

Svi će sudionici dobiti zahvalnicu. Pobjednički radovi bit će poslani u Hrvatsku, u Hrvatsku maticu iseljenika gdje će biti izloženi u sklopu ***multimedijalne izložbe hrvatskih igračaka inspiriranih tradicijskom kulturom Igračka u srcu*** koja će se održati u prosincu 2018. godine. Na toj će izložbi stručni ocjenjivači izabrati najbolje radove čiji će autori dobiti prigodne nagrade.
Na izložbi će biti izloženi i radovi partnerskih škola iz Hrvatske koje se neće natjecati, već će sudjelovati kao gosti.
Koordinatori iz Bostona i Sydneyja mogu samostalno organizirati lokalne izložbe s preostalim pristiglim radovima.

“Ja ostah kao panj žalostno jecajući”

U svoj dnevnik od nekoliko stotina gusto ispisanih stranica gotovo je danomice zapisivao dojmove i događaje iz tegobnoga života u tuđini, prvo na farmi i u šumama Zapadne Australije, zatim u rudnicima zlata oko Bouldera

Obitelj Gecan 1901. u Australiji

Tekst: **Suzana Fantov** ***(Izvor: Nenad Goll, www.matis.hr/zbornici 2004.)***

Tko bude istraživao najranije hrvatske zapise o Australiji neće moći zaobići dnevnik Grge Gecana, ispisivan u Zapadnoj Australiji prije više od sto godina. Gecan je u Australiju došao 1899. godine i tamo proveo skoro četiri godine - sve do potkraj 1903. U svoj dnevnik gotovo je danomice zapisivao dojmove i događaje iz tegobnoga života u tuđini, prvo na farmi i u šumama Zapadne Australije, zatim u rudnicima zlata oko Bouldera. Svojim zanimljivim dnevničkim zapisima ispunio je nekoliko stotina gusto ispisanih stranica u tri bilježnice, od kojih je prva na žalost izgubljena.

Obitelj Gecan 1898. godine: majka Jelica, kćer Zorica, sin Vilko i otac Grga

Osim svojom dokumentarnom vrijednošću, taj dnevnik privlači pozornost i zato što ga je pisao otac poznatoga hrvatskog slikara Vilka Gecana, koji je i sâm dio najranijega djetinjstva proveo u Australiji.

Grga Gecan je po mnogo čemu bio osebujna ličnost, čovjek živa duha i nemirne naravi zbog koje je često mijenjao zanimanje, poslodavce i mjesto boravka. Rođen je 1866. godine u Sungeru, u Gorskome kotaru, a zavičajne šume odredile su njegov životni put upravitelja pilane i šumarskog nadzornika. Služio je vojni rok u k.u.k. mornarici u Puli pa je od 1881. do 1883. proveo kao mornar na školskom brodu “Schwarzenbergu”. Iskoristio je te dvije godine na najbolji način: naučio je njemački i talijanski, a kad je kasnije svladao i engleski, imao je za samouka zavidno znanje stranih jezika. Na izmaku 19. stoljeća Gecan je radio u šumama oko Kočevja, Banove Jaruge i Požege, ali istodobno mašta o dobroj zaradi u šumama Kanade ili na nalazištima zlata u Australiji. Sve bi to ostalo samo maštarija da ga ljeti 1899. godine nije iznenadila ponuda baruna Alfreda von Carlshausena, koji je imao posjede u Hrvatskoj i Sloveniji, ali i u nekim drugim zemljama.

Osim svojom dokumentarnom vrijednošću, taj dnevnik privlači pozornost i zato što ga je pisao otac poznatoga hrvatskog slikara Vilka Gecana, koji je sâm dio djetinjstva proveo u Australiji.

SUSRET S AUSTRALIJOM

Barun je tražio poslovođu i desetak radnika za svoju farmu u Zapadnoj Australiji. Obećavao je dobru zaradu i razne druge pogodnosti pa Gecana nije bilo teško pridobiti. Odabravši desetak dobrih radnika, produžio je odmah u Veneciju na završni dogovor s barunom Carlshausenom. U Rijeku se vratio 14. rujna, a tjedan dana poslije već je bio na putu za Australiju. S 360 forinti u džepu, Grga Gecan je u veliku avanturu poveo suprugu Jelicu, sina Vilka s tek navrše-

Dnevnik Grge Gecana

Drvosječe u zapadnoj Australiji

Rudarska obitelj pred svojom kolibom nedaleko Boulderа

nih pet godina, kćerkicu Zoricu i nekolicinu privrženih radnika. Otputovali su 21. rujna 1899. iz Požege za Rijeku, gdje su im se priključila još sedmorica radnika iz Liča i 26. rujna 1899. isplovili su iz Genove na put dug 8.000 milja.

Poslije gotovo mjesec dana plovidbe, Grga Gecan je s obitelji i radnicima stigao u Australiju. U dnevniku je zabilježio da su se iskrcali 23. listopada 1899. u Fremantleu, glavnoj luci Zapadne Australije.

Pred njima je bio još dug i zamoran put jer njihov je cilj bila farma "Santa Maria", duboko u unutrašnjosti, zapadno od velike Viktorijine pustinje. Prema obećanju baruna Carlshausena, tu ih je trebao čekati dobar posao i dobra zarada. Međutim, dočekalo ih je - razočaranje. Već je njihov smještaj dao naslutiti da im se ne piše dobro: radnici su smješteni pod šatore, a Gecanovi u trošnu kolibu. Rad je bio teži od očekivanoga, nadnice znatno manje od obećanih. Razočaranju je pridonijelo i saznanje da se barun njima lažno predstavljao; on uopće nije bio vlasnik farme, nego samo upravitelj i nakupac radne snage za pravog vlasnika - obitelj Mariansky.

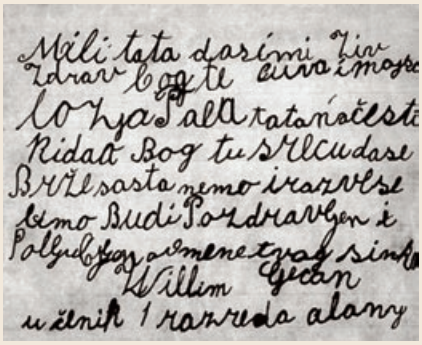
IZLAZ IZ KLOPKE

U takvoj nezavidnoj situaciji najteže je bilo Grgi Gecanu jer je trpio prijekore i svojih radnika i supruge zabrinute za djecu. Ona je bila pred skorim novim porođajem, što je dodatno otežavalo njihov položaj. Izlaz iz te klopke, u koju su upali privučeni primamljivim obećanjima baruna varalice, prvi su pokušali naći pojedini snalažljiviji radnici. Uspostavili su vezu s hrvatskim iseljenicima u okolnim naseljima pa kad bi od njih doznali za mogućnost bilo kakvog zaposlenja, oni bi jednostavno pobjegli s farme. Na taj se korak morao odlučiti

Već je njihov smještaj dao naslutiti da im se ne piše dobro: radnici su smješteni pod šatore, a Grga Gecan i njegova obitelj u trošnu kolibu.

i Grga Gecan, pogotovo nakon što se obitelj u međuvremenu povećala za još jednu djevojčicu, Zlaticu-Jelenu. Negdje sredinom svibnja 1900. godine Gecanovi su pod okriljem noći napustili farmu "Santa Maria", ne javivši se ni preostalim radnicima ni barunu. Spas su potražili u Scotchdaleu. Ovdje su im sunarodnjaci našli smještaj, a Grgi uskoro i zaposlenje - na pilani braće Millar u obližnjem Denmarku.

U jesen 1900. godine mali Vilko, budući slikar, krenuo je u prvi razred osnovne škole u Scotchdaleu u Zapadnoj Australiji. Ali Vilko nije uspio završiti prvu godinu školovanja u toj školi jer je njegov otac, slomljen teškim radom na pilani, ponovno odlučio promijeniti boravište. U dnevnik je o tome zapisao: "Nakon moje krvave i teške patnje na pilani broj 3 u Denmarku [...] pateći se krvavo samo za svakdašnji život svoj i moje mile obitelji odlučih se dne 11.

Vilkov listić ocu, što ga je napisao 1901. kao učenik 1. razreda osnovne škole u Albanyju

ožujka 1901. te podjoh sa cielom obitelji put Albany-a, sa uzdanjem u svevišnjega gospodina Boga da potražim nove radnje i sreće u nazvanoj zlatnoj zemlji, ali za mene uviek do danas nesretnoj". U Albany, gradić na krajnjem jugu Zapadne Australije, stigli su 12. ožujka 1901. - upravo na Grgin 35. rođendan. Uz pomoć "našega dalmatinskog Hrvata g. Gabelića" unajmio je stan i smjestio obitelj te produžio vlakom u potrazi za poslom.

U POTRAZI ZA SREĆOM

Pred Grgom Gecanom bilo je novo, još teže razdoblje njegove australske pustolovine. Postao je dio onog mnoštva avanturista koji su sa svih strana svijeta pohrlili na australske Zlatne poljane u potrazi za srećom. "Tuj opazih na žalost odmah da će biti žuhki život za mene kad pogledah vodu kakova se pije", napisao je u dnevnik. "Sad mi tek puče pred očima te uzdahnuh, oj Gecane, gdje je sada Kupa, Sava i ine rieke mile ti Domovine, gdje si se bojao napit iz njih!"

Luta između Kalgoorliea i Boulderа, povremeno nađe nekakav posao u rudnicima, da bi već nakon nekoliko dana opet bio na cesti. A iz Albanyja dolaze pisma supruge Jelice puna prijekora i očajanja. "Opet bez radnje, a stiže mi list od žene da neima kruha ni novaca, što da radi? Hoće li skočit u more ili će ubiti sebe i diecu", zapisat će Grga u dnevnik sredinom svibnja 1901. godine. Tračak ohrabrenja i radosti pružit će mu prvo pisamce sina Vilka, koje je ujedno i prvi poznati autograf slavnoga slikara. Nevještom dječjom rukom napisao je ocu: "Mili tata da si mi živ zdrav, bog te čuva i majka božja. Fala tata na čestitki, dao Bog tu sreću da se brže sastanemo i razveselimo. Budi pozdravljen

Radnici dočekuju lokomotivu s teretom u Albanyju

i poljubljen od mene tvog sinka. Willim Gecan, učenik 1. razreda Alany." Kad je Vilko završio prvi razred preselili su se k ocu. U Boulder su stigli 10. srpnja 1901. i smjestili se "u malenu, od lima i platna napravljenu kućicu blizu svratišta Horse Shoe Inn, nedaleko od grada Bouldera". Sada je obitelj opet bila na okupu, ali to tek djelomično olakšava njihove nevolje. Grga je i dalje uspijevao zaraditi tek za preživljavanje.

'BIJAŠE STRAŠNO TOPLO'

U jesen 1901. godine Vilko je krenuo u drugi razred u Boulderu. U neizvjesnosti i iščekivanju obitelj Gecan dočekuje kraj još jedne godine u Australiji. Grga u dnevnik zapisuje: "25/XII - Bijaše strašno toplo, poslie podne strašna vrućina te je barometar u hladu kazao 107 Farenheita. Bijaše nazdravlje Božić, eto meni i mojoj obitelji osvanuo je već treći žalostan... Na obedu bio je Tomo Miloš rodom uz Hreljina u Hrvatskoj. Imali smo siromašan obed. Nema toga da se tuj može praviti po liepim hrv. običajima, te nas dvojica odosmo u grad Boulder i nakitismo se prilično pivom."

Potkraj siječnja 1902. godine posuđenim novcem šalje svoju obitelj natrag u Hrvatsku. "Danas se žalostno dielismo ja i moja mila Supruga kao mi i mila Diečica", čitamo u Grginu dnevniku. "Oni krenuše u 3 sata po podne sa kolodvora u Kalgoorlie za put Domovine, a ja ostah kao panj žalostno jecajući i milo gledajući za vlakom..."

Grga Gecan ostat će u Australiji još skoro dvije godine. Krajem svibnja primio je dugo očekivanu vijest o sretnom povratku supruge i djece u domovinu. Supruga mu je javila i adresu njihova privremenog boravišta: Karlovac, Struga br. 4. Tu se 28. srpnja 1902. Gecanovima rodila još jedna kćerka, Marija-Elizabeta, razlog više za Grginu čežnju i želju za što skorijim povratkom kući. Da uštedi neku funtu radio je i najteže poslove u rudnicima zlata oko Bouldera, često i nekoliko stotina metara duboko pod zemljom. O tome je ostavio potresne zapise na stranicama svoga dnevnika, koji je ispisivao vrlo lijepim rukopisom. Ali kad bi ga ponijeli osjećaji, sjećanja na roditelje, obitelj, na zavičaj, tada je pisao u grču, iskrivljenim rukopisom pa je te stranice dnevnika sigurno natopila i poneka suza. Grga Gecan nije krio svoje literarne ambicije, a njegovi opisi australskih krajolika ili doživljaja za vrijeme plovidbe oceanima svjedoče kako nije bio bez spisateljskoga dara.

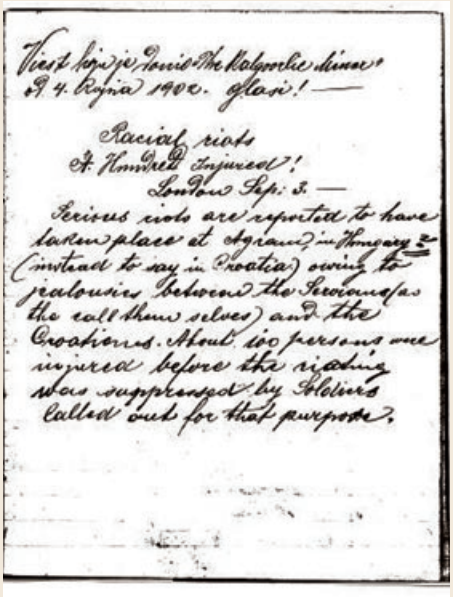
Ipak, najveća vrijednost njegovih dnevničkih zapisa jest minuciozna kronika života jedne goranske obitelji u Australiji prije stotinu godina. Pozornost će sigurno privući i mnogobrojna imena hrvatskih doseljenika koje je Gecan susretao i opisao s više ili manje pojedinosti.

RAZOČARAN I PONIŽEN

Primjerice, za jednog doseljenika iz Hrvatskoga primorja (na žalost ne navodi ime, nego samo podatak: "rodom iz Vlake, kotar Bakar") kaže da je u Australiji već više od pedeset godina, što znači da je riječ o jednom od naših pionira na tom kontinentu. Spominje poimence mnogobrojne naše doseljenike iz Lošinja, Liča, Hreljina, Mrkoplja, Račišća na Korčuli, s Pelješca itd. Zabilježio je i tragične sudbine nekolicine sunarodnjaka: Jerko Petković iz Dalmacije nađen je nasmrt pretučen u rudniku "Leonora"; Nikola Suhor s Pelješca teško je stradao u rudniku "Great Boulder"; Bokelj Marko Dabović ubio se "pošto nije mogao dobiti radnje"... Ništa manje tragična nije bila sudbina Mate Vičića iz Liča i Stjepana Drinkovića iz Dalmacije koji su završili iza rešetaka umobolnice u Perthu.

Razočaran i ponižen, zauvijek je sa sebe stresao crvenu prašinu australskih Zlatnih poljana i 29. listopada 1903. otplovio iz Australije. Napokon, 3. prosinca 1903. oko pet sati predvečer stigao je u Karlovac. Na kolodvoru ga je dočekala supruga Jelica sa sinom Vilkom. Padao je snijeg... ■

Grga Gecan i sin Vilko kao 18-godišnjak (Banja Luka, 1912.)

Dnevnički zapisi Grge Gecana

ENG *Anyone researching the earliest Croatian writings on the subject of Australia will find the diary of Grga Gecan, written in Western Australia over a hundred years ago, an essential source. Gecan moved to Australia in 1899 and spent just under four years there.*

Naša kuhinja

Vrijeme pripreme: 30 min

Divlje kuke i šparoge s jajima

Dolaskom proljeća počela je sezona berbe kuka i šparoga. Naziv kuka pojavio se zbog kukastoga izgleda, a riječ je o samoniklim jestivim biljkama. U Hrvatskoj rastu u priobalju od Istre do južne Dalmacije. Nalazimo ih u kršu, na rubovima šume, u poljima. Jako dobro im odgovaraju opožarena i raskrčena područja gdje drugi korov nije imao priliku zauzeti sav prostor. Kuke najbolje rastu nakon kišnog vremena kad doslovno bujaju. Jestivi dio je onaj mekši dio koji se nalazi pri vrhu i koji se i bere. Šparoge su ravne i u većini slučajeva tanje od kuka.

SASTOJCI: 400 g divljih kuka i šparoga • 2 jaja • maslinovo ulje • sol

PRIPREMA: Svježe ubrane kuke i šparoge lomiti na komadiće dužine 2-3 cm. Zatim ih kuhati 30-ak minuta u poklopljenoj posudi. Istodobno skuhati utvrdo dva jaja. Voda iz posude se iscijedi, a kuke i šparoge se začine maslinovim uljem i solju. Takva delicija je malo gorkastoga okusa. Ovo je ujedno najčešći recept u Dalmatinskoj zagori. Negdje se kuke i šparoge umjesto kuhanja prže u tavi.

CMC TV

TOP 30

1. **Tri mušketira** – Prijatelji zovite mi nju
2. **Colonia** – Zadnja suza
3. **Željko Bebek & Gospodari noći** – Gospodari noći
4. **Antonela Doko** – O čemu pričamo
5. **Zdravko Čolić** – Kuća puna naroda
6. **Adrijana Baković** – Zaboravi
7. **Petar Grašo** – Ako te pitaju
8. **Vojko V feat. Krešo Bengalka & T. Huljić** – Pasta italiana
9. **Igor Delač** – Budan
10. **Buđenje** – Budi moja
11. **Mia** – Kiša
12. **Kedžo** – Vojnik ljubavi
13. **Hladno Pivo feat. Josipa Lisac** – Soundtrack za život
14. **Vanna** – Najbolji ljudi
15. **Domenica** – Ljubavna limunada
16. **Bang Bang** – Papar i sol
17. **Urban&4** – Kuća sjećanja
18. **Boris Novković** – Čista ljubav
19. **Headoneast** – Svijetlimo
20. **Mladen Grdović** – Jubim dan kad san te srija
21. **Željko Bebek & Oliver Dragojević** – Ako voliš ovu ženu
22. **Zsa Zsa & Vanna** – Tragom tvojih tragova
23. **Klapa Cambi** – Najlipša si
24. **Gea** – Ti si ona koju tražim
25. **Bosutski bećari** – Moje sve
26. **Adastra** – Predajem se
27. **Nives Celzijus** – Život pogledaj
28. **Luka Basi** – Seko moja
29. **Joy** – Sve jeseni, zime
30. **Tragovi** – Ljubav za jednu noć

Potomci hrvatskih iseljenika vraćaju se u Hrvatsku

ZAGREB – U povodu primitka u hrvatsko državljanstvo u četvrtak, 22. ožujka, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas primio je nove hrvatske državljane i državljanke, stipendiste Ureda - polaznike tečaja hrvatskoga jezika Croaticum na Filozofskome fakultetu u Zagrebu.

Državljanstvo su dobili Anthony Ivan Bosnic iz Australije, završio studij ekonomije; Mariela Volterine Koljanin Vasquez iz Čilea, završila studij psihologije; Kathia Maria Rocio Marachi Gomez iz Paragvaja, završila studij turizma; Rodrigo Ignacio Romero Perez iz Čilea, završio studij novinarstva i ekonomije; Javiera Antonia Buzolic Contador iz Čilea, završila studij prava; Ivana Maria Valdivia Grubisic iz Perua, završila studij ekonomije i Fiorella Guadalupe Valdivia Grubisic iz Perua, završila studij za upravu i turizam. Svi oni izrazili su želju i spremnost za ostanak u Hrvatskoj. "Hrvatska je prije svega sigurna zemlja, prelijepa je i to je naša domovina", istaknuli su.

Čestitajući novim državljanima, državni tajnik Milas poručio je kako vjeruje da će njihovo profesionalno iskustvo, stečeno državljanstvo, ali i znanje hrvatskoga jezika pridonijeti izgradnji njihove, ali i bolje budućnosti Hrvatske. "Na tom putu će vam Ured i cijela Vlada RH pomoći kako biste se što prije i što bolje integrirali u hrvatsko društvo", rekao je državni tajnik Milas.

Da je tako svjedoči i činjenica da je ovom događaju nazočila i Renata Pernek, voditeljica Službe za državljanstva Ministarstva unutarnjih poslova RH. Ponosni na stečeno hrvatsko državljanstvo, uz pratnju tamburaškoga sastava, sestre Fiorella i Ivana Grubisic otpjevale su pjesme "Hrvatica ja sam mlada" i "Croatijo, iz duše te ljubim". *(SDU)*

Hrvatska škola u Švicarskoj pronašla svoju zvijezdu

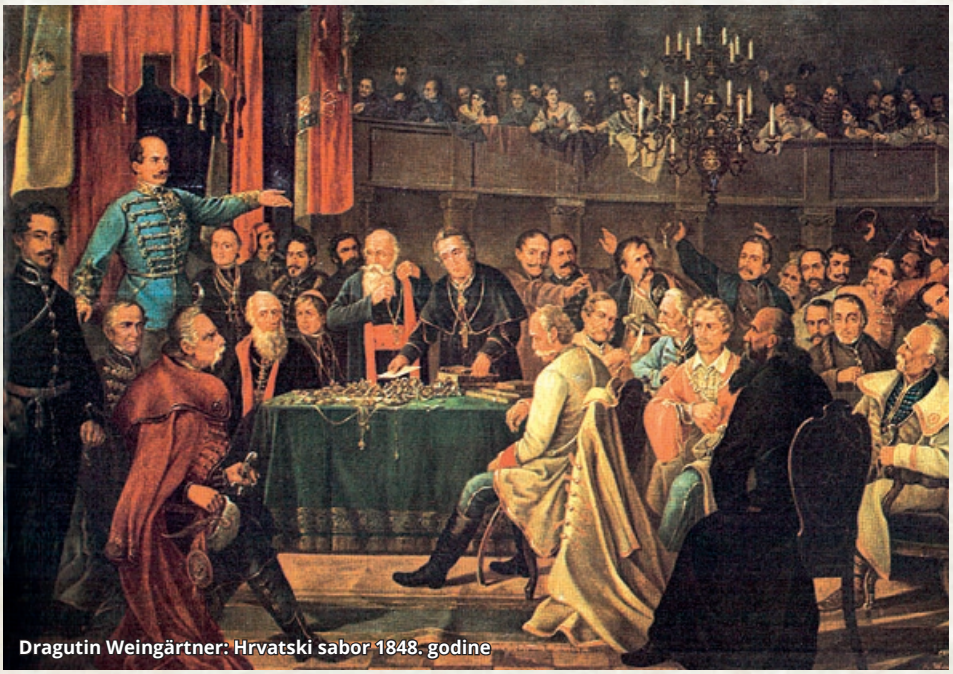
ŠVICARSKA - Dana 17. ožujka prvi put je održana manifestacija *Hrvatska škola traži zvijezdu* u Freienbachu. Manifestaciju su organizirale učiteljice hrvatske nastave i Udruga roditelja HDŠ. Na učenicima nije bio lagan zadatak, trebalo je oduševiti publiku i komisiju svojim talentom plesa, pjevanja, sviranja ili glume. Povjerenstvo su činile bivša učiteljica hrvatske škole Marina Bukovec, supruga konzula RH Kristina Mikac i učiteljica hrvatske nastave Božena Alebić. Konzul Slobodan Mikac i Vedran Konjevod iz Veleposlanstva RH u Švicarskoj izrazili su potporu našim učenicima koji su se odlučili sudjelovati na manifestaciji *Hrvatska škola traži zvijezdu* te učiteljicama i roditeljima koji su ovu manifestaciju organizirali. U četrnaest točaka publika je uživala, divila se i nasmijala. Program je oplemenjen i nastupima KUD-a Silvije Strahimir Kranjčević.

Odluku o pobjedniku donijele su članice komisije, a publika je zasebno dodijelila nagradu. Pobjedu je odnijela učenica Katarina Duvnjak iz Liestala koja je oduševila sve prisutne svirajući harfu. Drugo mjesto dijelile su Doris Vučković izvedbom suvremenoga plesa sa skupinom koju čine Mia Miljko, Martina Novak, Tea Živković i Ema Živković. Djevojke su zajedničkim snagama ujedinile ples i pjesmu u izvrsnu izvedbu. Treće mjesto dijelili su Mihael Kinderić i Ela i Klara Radoš. Učenice Mia Miljko, Martina Novak, Tea Živković i Ema Živković dobile su i nagradu publike. Nagrade za najbolje talente bile su ulaznice za Europapark, Verkehrshaus Luzern i Technorama. Svim sudionicima dodijeljene su zahvalnice i prigodni slatki paketići. Na samome kraju manifestacije pobjednici su publiku počastili još jednom izvedbom svoje točke. *(A. Šeremet; Ž. Pelc Siroglavić)*

Ban Jelačić ukida kmetstvo

Banskim pismom ukinuto je kmetstvo u Hrvatskoj, ali nisu ukinuti feudalni odnosi jer seljaci nisu dobili zemlju koja je ostala u rukama prijašnjih vlasnika. Kmetovi su banskim proglasom samo oslobođeni "tlake gospodske i svake daće urbarialske"

Dragutin Weingärtner: Hrvatski sabor 1848. godine

Piše: **Željko Holjevac**

Hrvatski ban Josip Jelačić donio je 25. travnja 1848. pismo kojim je proglasio da se ukida gospodska tlaka zajedno s materijalnim obvezama seljaka prema vlasnicima zemlje i vladajućoj eliti u skladu s dotadašnjim feudalnim propisima. Time je u Hrvatskoj prije 170 godina ukinuto stoljetno kmetstvo, što je bila pretpostavka za napuštanje srednjovjekovnoga feudalizma i izgradnju modernoga građanskog društva.

'PROLJEĆE NARODA'

Zbog liberalnih i nacionalnih pokreta, ali i zbog gospodarske krize i nestašice hrane u Europi, val revolucija u proljeće 1848. zahvatio je niz europskih zemalja. "Proljeće naroda" slikoviti je naziv za revolucije koje su tada zahvatile više europskih zemalja nego sve ranije i kasnije revolucije uopće. Posvuda su isticani zahtjevi da se ukinu feudalni odnosi i samovolja državne uprave. Nacionalni pokreti i liberalni zahtjevi doveli su do izbijanja revolucije u Beču i njezina širenja na narode u Austrijskom Carstvu. U Zagrebu se sastala Narodna skupština koja je 25. ožujka 1848. donijela "Zahtijevanja naroda" – program u 30 točaka. U tom dokumentu zahtijevalo se ujedinjenje hrvatskih zemalja u jedinstvenu državnopravnu cjelinu sa samostalnom hrvatskom vladom na čelu s banom Jelačićem. Tražilo se ukidanje kmetstva, saziv Hrvatskoga sabora, osnivanje narodne vojske, olakšice za krajiško stanovništvo, sloboda tiska, jednakost pred zakonom, utemeljenje sveučilišta itd.

Zbog liberalnih i nacionalnih pokreta, ali i zbog gospodarske krize i nestašice hrane u Europi, val revolucija u proljeće 1848. zahvatio je niz europskih zemalja.

NAPADI NA FEUDALNA IMANJA

Hrvatsko izaslanstvo podnijelo je u Beču spomenuti program vladaru na odobrenje. Međutim, kralj je odbio potvrditi te "narodne želje" jer nisu bile donesene u Hrvatskom saboru, jedinoj ustanovi koja je službeno mogla upućivati svoje zaključke vladaru. Uskoro je Ugarski sabor na zasjedanju u Požunu (danas Bratislava) donio zakone, koje je 11. travnja 1848. potvrdio kralj i kojima je ukinuto kmetstvo te uvedena jednakost pred zakonom, zajedno s općim oporezivanjem i parlamentarnim predstavništvom koje se bira ograničenim pravom glasa.

Oglas za prijevoz iseljenika u Ameriku

DOMOVNICA
od
glavnog grada Zagreba

Heimathschein
der
Hauptstadt Agram

Domovnica sluškinje u Zagrebu

Revolucionarni val zahvatio je u međuvremenu hrvatsko selo. Seoski podložnici počeli su napadati feudalna imanja i uskraćivati daće plemstvu i Crkvi. Potaknut tim događajima i potvrđenom odlukom Ugarskoga sabora o ukidanju kmetstva, ban Jelačić proglasio je 25. travnja 1848. ukidanje kmetstva u Hrvatskoj vlastitim pismom u kojem je stajalo: "Akoprem je već u kraljevinah Hàrvatskoj i Slavonii proglašeno, da je svaka urbarialska daća, tlaka i desetina càrkvena dotàrgnuta, Vi ipak sumnjati i bojati se mogli radi ove Vaše novo zadobljene pravice, iz toga uzroka, jer vàrhu toga u Vaših rukah nikakvoga pisma još dosad neimate, zato Mi, Ban hàrvatski, slavonski i dalmatinski, kano Vaš od svietloga kralja naimenovani i postavljeni vàrhovni poglavar, i Vaših pravicah branitelj, želeći Vas umiriti i osigurati, dajemo svim Vam, od hàrvatsko-slavonskoga naroda, koji ste dosada bili kmeti i gospodski podložnici ovo Naše otvoreno bansko pismo, s kojim Vam novo zadobijene Vaše pravice i slobošćine, po kojih Vi skupa sa svim Vašim pokoljenjem na vieke od tlake gospodske i svake daće urbarialske i desetine

Odnosi između bivših kmetova i bivših feudalaca ostali su neriješeni sve dok carski patent o zemljišnom rasterećenju iz 1853. nije utemeljio i zajamčio moderne posjedovne odnose.

càrkvene oslobodjeni jeste, po jakosti i krieposti Naše banske časti i oblasti osieguravamo, obećavajući da Vam nitko ove Vaše sada zakonom dane i od premilostivoga kralja potvàrdjene pravice i slobošćine nikada više do viek vieka uzeti nemore niti nesmije."

Banskim pismom ukinuto je kmetstvo u Hrvatskoj, ali nisu ukinuti feudalni odnosi jer seljaci nisu dobili zemlju koja je ostala u rukama prijašnjih vlasnika. Kmetovi su banskim proglasom samo oslobođeni "tlake gospodske i svake daće urbarialske". U težnji za zemljom seljaci su se i dalje bunili pa je Jelačić već 27. travnja 1848. bio prisiljen proglasiti prijeki sud kako bi suzbio nemire seljaka i zaštitio imovinu Crkve i plemstva. Na početku lipnja 1848. sastao se u Zagrebu prvi zastupnički Hrvatski sabor. Izabran je i sazvan kao "dèržavni sabor" Dalmacije, Hrvatske i Slavonije. Bio je to prvi izabrani i pravi narodni sabor u čijem su radu prvi put sudjelovali i izabrani zastupnici građana i krajišnika. Dotad su uglavnom samo plemići i svećenici imali pravo dolaziti na saborska zasjedanja.

PRVI IZABRANI NARODNI SABOR

Sabor je odobrio i potvrdio odluke bana Jelačića. Potvrdio je i odluku o ukidanju kmetstva u Hrvatskoj te raspravljao o uređenju odnosa između seljaka i zemljoposjednika. "Svaki dosadašnji kmet jest neograničeni vlastnik svoje urbarske zemlje, i može je u cělo ili na komade zaměniti, založiti ili prodati", zaključili su saborski zastupnici. Međutim, odluke Hrvatskoga sabora 1848. nisu nikada bile potvrđene pa se nisu mogle primjenjivati kao zakon. Stoga su odnosi između bivših kmetova i bivših feudalaca ostali neriješeni sve dok carski patent o zemljišnom rasterećenju iz 1853. nije utemeljio i zajamčio moderne posjedovne odnose. To je učinjeno tako da je polovica zemlje ostala kao cjelina u rukama bivših vlastelina. Druga polovica je podijeljena na čestice koje su postale vlasništvo bivših kmetova. Tako su nastali veliki i mali posjedi na selu.

Mnoge novosti s europskim predznakom prožimale su poslije ukidanja kmetstva 1848. i hrvatske zemlje, ali je modernizacijski preobražaj zbog političke nesamostalnosti hrvatskih zemalja i naslijeđenih društvenih struktura bio usporen, a unutarnje razlike među pojedinim krajevima vrlo velike. Uz to je hrvatsko selo zahvatio proces raspadanja kućnih zadruga, a njihova je dioba još više usitnjavala ionako male seljačke posjede. Zbog stalnog pritiska robe s velikih posjeda, velikih poreza i propadanja zadruga, seljaci su se zaduživali. Gospodarsko i šumarsko učilište u Križevcima, osnovano na početku 1860-ih godina, odigralo je kasnije značajnu ulogu u modernizaciji hrvatskoga poljodjelstva i šumarstva. Prva dalmatinsko-hrvatsko-slavonska gospodarska izložba, održana u Zagrebu sredinom 1864., pokazala je da su hrvatske zemlje, iako gospodarski nerazvijene u usporedbi s austrijskim pokrajinama i

Prva hrvatska gospodarska izložba

zapadnim europskim zemljama, u međuvremenu ipak napredovale u obradi zemlje i drugoj proizvodnji.

MI BARON
JOSIP JELAČIĆ
od Bužima,

Bansko pismo o ukidanju kmetstva

PRISILJENI NA ISELJAVANJE

U sklopu reformi "bana pučanina" Ivana Mažuranića sredinom 1870-ih godina uveden je obvezatni otkup zemlje uz jamstvo države, što je pozitivno utjecalo na uklanjanje ostataka nekadašnjega feudalnog sustava. Ipak je potkraj 19. stoljeća u hrvatskim krajevima došlo do pojave trsove uši koja je uništila mnoge vinograde i smanjila prinose. Istodobno su zbog konkurencije jeftinoga stranog žita padale cijene ostalih poljodjelskih proizvoda, a porezi su posvuda rasli pa je dolazilo i do pojava gladi. Mnogi su Hrvati bili prisiljeni na iseljavanje iz domovine. Odlazili su u prekomorske zemlje, najčešće u obje Amerike i Australiju, zatim u Južnu Afriku, na Novi Zeland i dr. U to vrijeme iselilo se iz Hrvatske i Slavonije oko pola milijuna ljudi, a iz Dalmacije oko 80.000. Među iseljenicima bilo je najviše osiromašenih seljaka. Mnogi su prodavali svoju bijednu imovinu da bi mogli platiti putne troškove. Odlazili su "privremeno" i "na zaradu", a zapravo su mnogi u novom svijetu ostali trajno. ■

ENG ***170 years ago, on the 25th of April 1848, Ban Josip Jelačić abolished serfdom in Croatia, marking the start of the transition of our country from a feudal to a civil society.***

Govorimo hrvatski

Mjesec svetoga Jurja

Mjesec se travanj u mnogim hrvatskim govorima naziva *jurjevščak*, rjeđe *đurđevščak,* a dan koji je tomu svecu posvećen također je najčešće *Jurjevo* ili *Jurjeva,* odnosno *Đurđevo*

Piše: **Sanja Vulić**

Blagdani su doba duhovnoga osvježenja, vrijeme posvećeno Bogu, obitelji i prijateljima, ali i vrijeme kada smo možda više nego inače svjesni neumoljivoga protjecanja vremena. Ovogodišnji nam je travanj počeo Uskrsom, a vrijeme koje mu je prethodilo, pa i ono korizmeno, jednostavno je proletjelo. Tako će brzo proći i tjedni koji su pred nama. Na tragu su takovih razmišljanja i različite narodne pjesme i uzrečice koje su se rabile tijekom godine, pa i u uskrsnom razdoblju. Na hrvatskom je sjeverozapadu poznata uzrečica *Pisen Vuzem prošel je, zelen Juraj došel je* (Uskrs sa šarenim jajima prošao je, sa zelenilom je došao blagdan sv. Jurja). I zaista, mjesec travanj nerijetko je u hrvatskoj tradiciji bio u znaku spomendana sv. Jurja, kada se čitava priroda pomlađuje novim zelenilom. Sveti je Juraj, kao mučenik iz Dioklecijanova doba, u cijelom kršćanskom svijetu štovan od davnine, a hrvatski narod prihvaća štovanje toga sveca zajedno s kršćanstvom. Po njegovu spomendanu, koji je u Katoličkoj crkvi 23. travnja, mjesec se travanj u mnogim hrvatskim govorima naziva *jurjevščak*, rjeđe *đurđevščak*, a dan koji je tomu svecu posvećen također je najčešće *Jurjevo* (npr. u Međimurju i Hrv. Zagorju) ili *Jurjeva* (nerijetko među čakavcima u sjevernoj Dalmaciji, na Kvarneru, u središnjoj Hrvatskoj itd.), odnosno *Đurđevo* (npr. u Podravini, Slavoniji, Baranji, Bačkoj). Nalazimo u hrvatskim govorima i druge inačice, npr. *Jurova*, *Jurjova*. U južnoj se Hrvatskoj sreću i imena *Jurevdan*, *Jurjevdan*, *Đurđevdan* i sl. Ipak, u Dalmaciji se nerijetko spomendan sv. Jurja jednostavno naziva *Sveti Jure* ili *Sveti Juraj*.

Budući da je mlada trava do Jurjeva već znatno narasla i očvrsnula, Hrvati u Novom Selu u Slovačkoj običavali su govoriti: *O Jurievoj nietješ travu ani z baticuom najzad v zemlju zatutj* (O Jurjevu nećeš travu ni štapom nazad u zemlju zatući). U žitnim se je krajevima smatralo da će žitarice dobro roditi ako su već djelomice narasle do Jurjeva, pa npr. u godišnjim kalendarima Hrvata u polutisućljetnoj dijaspori Gradišću nerijetko susrećemo zapis: *Ako je na Jurjevu jur tako visoka hrž* (raž), *da se u njoj vrana more skriti, onda će to ljeto dobra žetva biti.* Slično se govorilo i u Otoku u Slavoniji: *Ako je na Đurđevo zeleno žito toliko, da se kroz prste ne vidi zemlje, bit će obilan plod*. U zapadnoj Hercegovini pak ističu kako je za plodove zemlje dobro da toga dana padne barem malo kiše: *Ako na Jurevdan baren malo porosi, toliko da stopi volu rog, bit će rodna godina.* Također se smatralo kako je u to doba već tako toplo, da nije više potrebna obuća, npr. u austrijskom Gradišću: *Na Jurjevu se more buos bižat* (Na Jurjevo se može bos trčati). Tako se štedjela obuća za iduću zimu. Danas je teško zamisliti bosonogu djecu potkraj travnja. Materijalno smo neusporedivo bogatiji nego pred stotinjak godina, duhovno na žalost neusporedivo siromašniji, što je temeljnim izvorom većine nevolja s kojima se i kao narod i kao pojedinci suočavamo. ■

Pronašli smo u Matici za mjesece **travanj** godine...

Priprema: Hrvoje Salopek

Matičin vremeplov

ZAGREPČANIN U PUGWASHU

● *DR IVAN SUPEK: »Samo suradnja na svim područjima ljudskog rada, uz puno poštovanje slobode svakog naroda, uz čuvanje ljudskih prava – kako to stoji u povelji Ujedinjenih naroda – može nas izbaviti od sve opasnijih podjela i bijede«*

Piše: Mirjana GREBLO

Kada je prošle godine američki predsjednik Nixon posjetio rusi grad, Zagrepčani i mnogi inozemni gosti...

1971. U burnoj godini hrvatskog proljeća Matica donosi razgovor s tadašnjim rektorom Zagrebačkog sveučilišta dr. Ivanom Supekom. U podnaslovu nije slučajno istaknuta Supekova rečenica u kojoj se spominje "poštivanje slobode svakog naroda".

NIKOLA RODINA

...orkestar, koji dana... Orchestra...

Budući kr... će dosta p... Nikole Ro... životu got... danog rad...

Nijednog ... Tako je 1... buraša. Na... do 1945. g...

Ali ni tada ... burica Balk... --- »St. John... sin John. Os... Cityja. Izbij... čeni u vojsk... petogodišnje... svojih učenik... University i... nastupa sa z... Robert Pinte... buraši.

U pravilu, Ro... a kad su mlad... je on nove m... glazbe...

1976. Matica izvještava kako je 83-godišnji američki Hrvat Nikola Rodina iz Kansas Cityja primljen u Tamburašku kuću slavnih. "U životu Nikole Rodine tamburica je bila sve. Od malih nogu živio je on s tim našim tradicionalnim narodnim glazbalom, opčinjen zvucima i melodijama zavičajnog bjelovarskog kraja tamburaša."

Sveti Otac u Sarajevu

U subotu 12. travnja u 17 sati i 30 minuta poglavar Katoli... papa Ivan Pavao II. nakon trideset mjeseci iščekivanja... u sarajevskoj zračnoj luci na tlo Bosne i Hercegovine t... grumen ove napaćene zemlje koji su mu prinijeli mladić i djevo... obitelji stradale u ratu. Svetog Oca dočekali su i pozdravili crkve... dostojnici, najviši dužnosnici BiH, članovi diplomatskog kor... drugi uzvanici, među kojima i državno izaslanstvo Republike... Njima, ali i svim građanima BiH, Papa je poručio: Neka nikad... bude rata, neka nikada više ne bude mržnje i nesnošljivosti... Ne... te mora ustupiti mjesto osloboditeljskoj snazi oproštenja, koje će...

1997. Sveti otac Ivan Pavao II. posjetio je prvi put Bosnu i Hercegovinu. Tijekom dvodnevnoga boravka u Sarajevu papa je imao mnogobrojne susrete i razgovore, a predvodio je i misno slavlje na olimpijskome stadionu na Koševu pred više od 50.000 vjernika.

Prosjak Rudač

Jura nervoznim pokretom ruke pokaže skitnicu koji se s pivom u ruci polaganim, nesigurnim koracima približavao ulazu u robnu kuću. "Zašto mi pokazuješ toga odrpanca kad je takvih na tisuće u Berlinu" reče debeli Viki i glasno podrigne. "Kada bi ti znao o kome je riječ drukčije bi popeval" odbrusi debeljku danas mrzovoljni Jura. Kako bi njegova priča dobila što više na važnosti, namjerno napravi stanku nakon koje reče da mladi odrpanac nije nitko drugi nego Rudač, jedinac imućne hrvatske obitelji koja je ogromno bogatstvo stekla trgujući automobilima. "Pripovedal mi moj Pavel kak je na njih viknula Rudačeva mama Marijeta kada je čula da ga zoveju, tim, za nju, seljačkim imenom. Sva zapjenjena od bijesa rekla je da je on njezin mali Rudolf, a oni su za nju primitivci i neotesane budale. I zbilja Rudač je uvijek bio lijepo obučen, a u školu ga je, kao pravo bogataško dijete, vozila njegova privatna učiteljica, engleskoga i francuskoga jezika. Nije se, kao ostala djeca, hranio u školskoj kantini; za vrijeme velikoga odmora mirisne kolače nosila mu kuharica Ljubica. Bil je osrednji učenik, a već je u trećemu razredu osnovne škole postao glavni, zahvaljujući, prije svega, nanbudu kojega je trenirao od pete godine života. Bilo je dana kada je na nastavi surađivao i bio dobar, ali je isto tako bilo dana kada je bio nemoguć i krajnje bezobrazan. Tako je jednom prilikom razrednici rekao da ju on ustvari žali jer ima brčiće i kao takva podsjeća na muškarca. Zbog takvih i sličnih ispada u školu su sve češće bili pozvani njegovi roditelji koji nisu nikako mogli prihvatiti činjenicu da njihovome sineku fali kućni odgoj. Mislili su, da ih svi, pa i učitelji, mrze zbog njihovog bogatstva. Još veći problemi nastali su kada je Rudač, nakon svršene osnovne škole, prešao u "Realku". Tako je jednom sa svojim klanom onemogućio održavanje nastave, a upraviteljici, pred roditeljima, dobacio da laže i da se je vjerojatno ustala na lijevu nogu. Nakon takve blamaže, konačno je prekipjelo i ocu koji je razmaženoga sina premlatio i smanjio bogati džeparac na pola. Od toga dana Rudač je postao još prgaviji i agresivniji. Neredovito je dolazio na nastavu, za vrijeme odmora našli ga u zahodu kako konzumira alkohol i - travu. Od nekad urednoga i razmaženoga bogataškog sina postao je skitnica koju su polako počeli napuštati i oni kojima je prije kratkoga vremena bio "uzor". Nakon što je dvije godine, za redom, ponavljao isti razred u svojoj osamnaestoj godini biva izbačen iz "Realke". Duboko povrijeđeni i razočarani otac naredi mu da skupi svoje stvari i napusti kuću. Od toga dana Rudač provodi dane ispred robne kuće "Wertheim" gdje prosi za bocu piva i koru kruha. "Vidiš kaj su bogataška djeca koja od ljepote ne znaju kaj bi delali. Možda je to i Božja kazna njegovome ocu koji nas je uvijek s visoka gledal i govoril nek bežimo od njega jer smrdimo po luku, špeku i znoju"!

Tuđ pod tuđim nebom

U prijateljskom čavrljanju Jura skrene razgovor na dane kad smo "tiho otprli rasklimanu lesu" i s pinklecom na plećima uputili se u nepoznato. I ne znajući kako, našli smo se pod tuđim nebom, koje nije plavo kao naše, duga nakon kiše nema domovinski spektar boja, a ljetni je vjetar češće hladan nego topao. U vječitoj utrci za novcem i nemogućnosti pristojne zarade, primamljivo šuštanje plavih i zelenih novčanica privuklo je na stotine tisuća naših sunarodnjaka pod tuđe nebo i tuđe zvijezde. Kad će se vratiti pod toplo domovinsko sunce, to samo Bog zna.

Pajdaš Štef spremno se pridružio glasnom Jurinom razmišljanju pak je spomenuo one koji su ostali doma i njihovu sadašnju zavist prema nama koji, po njihovom mišljenju, dobro živimo dok oni, kako kažu, muku muče kak preživjeti od prvoga do prvoga. "Takvi sigurno misle", reče novopridošli Iva, da iseljenici imaju čelične trezore pune penez. Imaju trezore, ali u tvornicama gdje hrmbaju u tri smjene, a vrlo često i subotom i nedjeljom. "Kad se u našoj domovini buju stekle takve radne navike, onda budu i tam svega imali".

Jura podsjeća prijatelje na svojedobno "moljakanje" pojedinih hrvatskih političara da se počnemo vraćati i ulagati u privredu svoj teško zarađeni novac, što su neki i učinili, pa odnijeli, nakon propasti banaka i štedno-kreditnih zadruga,

kak se ono veli, "gaće na štapu". "Je, kak zgleda domovina, je teško je pitanje", reče Štef, "jer dobro poznam neke koji su se nakon dugogodišnjeg boravka u zemljama Južne Amerike vratili onak siromašni kak su i otišli. A vratio ih je primamljiv poziv - vraćajte se, vraćajte - samo nitko nije znao reći kak: brodom ili zrakoplovom? Sada su smješteni u nekakvim prihvatilištima, a neki od njih su se vratili odakle su i došli".

Razgovoru se pridružila piljarica Marica, koja je rekla da pozna više njih koji bi se mogli odmah vratiti doma, ali "neće i radije sjede u berlinskim parkovima s mislima na štednu knjižicu, svakodnevno provjeravaju je li svaki cent korektno upisan". Na to je Jura skočil i rekel da on ništa ne provjerava, da je sve marke i švicarske franke uložio u kuću, a ono malo što je još ostalo, čuva za svoj i Micikin sprovod, jer tko zna buju li njihova djeca imala penez da ih pospremaju doma i pokopaju u rodnom Zagorju. "Ne bi štel", veli Jura, "da nam kosti ostanu u Berlinu. Nek strunu tam gdje sam se zrodil ja i moja Micika".

Svijeće za Juliju

Zadubljen u čitanje "Večernjaka", i ne zapazih pajdaša Štefa. Čitao sam uvijek zanimljivu stranicu "Našim građanima u inozemstvu" kad me pajdaš upita znam li tko je umro. Nemajući pojma tko bi to mogao biti, Štef mi reče da je umrla naša zajednička poznanica Julija. "Za ime Boga, pa ona nema još ni pedeset", rečem snebivajući se i križajući se istodobno. Juliju sam upoznao prije dvadeset godina kad se sa svojim Tomekom zaposlila u tvrtki u kojoj sam radio, a bio sam im čak nekoliko puta i tumač. Sjećam je se kao zdrave, rumene i vesele podravske seljanke s izrazito plavim očima, u kojima su se zrcalila plodna polja, zelene šume i duboka rijeka Drava. Nekoliko godina išlo im ovdje da ne može bolje. Radili su sve što im je došlo pod ruku; nisu bili kao neki koji se nakon tvorničke smjene dobro najedu i prejdu spat. Staroj mami, koja je ostala čuvati djecu i dom, slali su mjesečno pristojnu svotu novca jer nisu htjeli da im djeca rastu u neimaštini i bijedi. S vremenom se priviknuli na gradski život pa su počeli odlaziti u kino ili nogometne utakmice jer je Tomek postao pravi navijač berlinske Herthe. Jednoga dana upita me Julijina predradnica znam li možda što se to događa s mojim "zemljacima" jer je Julija svakodnevno pod utjecajem alkohola i ne može više postići normu koju je nekad s lakoćom prebacivala. Smjesta odoh do Julije da doznam što se to događa.

Otkad je nisam vidio, strašno se promijenila. Od vitke, uredne i vesele Julije ostale su samo plave oči u kojima se nazirala tuga. Preda mnom je stajala debela, raščupana i polupijana žena koja je pokušavala izgledati normalno i veselo. Nažalost, ostalo je samo na pokušaju. Nakon što se predradnica Rozi udaljila, Julija zaplače i reče da su sretne godine braka prošle, da ju Tomek tuče i pije s drugim ženama.

Ne mogavši se pomiriti sa sudbinom, počela je i ona piti pa se često događalo da su oboje dolazili kući pijani, a bračne nesuglasice rješavali tučnjavom. Prepirali se o tomu tko će poslati staroj mami i djeci novac, a znalo se dogoditi da djeca po mjesec dana ostanu bez najpotrebnijeg. Suznih očiju, obeća mi Julija da će učiniti sve što je u njezinoj moći kako bi urazumila Tomeka da je u interesu njihove djece da počnu živjeti kako Bog zapovijeda. Od tog našeg razgovora prošlo je dosta vremena i ja sam, zaokupljen svojim poslom zaboravio na Juliju i Tomeka. Jednoga popodneva Rozi mi telefonski javi da Julija već mjesec dana neopravdano izostaje s posla i da joj je šef poslao pismeni otkaz. Kako je Tomek već prije napustio tvrtku, nisam znao gdje stanuju, ali sam od Rozi saznao da su se prije tri mjeseca rastali i podijelili ono malo novca što je još ostalo od nekad debele štedne knjižice. Julija je umrla od ciroze jetre i za koji dan bit će pokopana u rodnoj Podravini, blizu rijeke Drave. Umjesto cvijeća, zapalit ću svijeću i moliti za dušu nesretne "gastarbajterice" Julije.■

LJEPOTE HRVATSKE OKOM FOTOGRAFA

STAROGRADSKO POLJE

PHOTO: STIPE SURAĆ / TZG STAROGA GRADA

Jeste li znali da Starogradsko polje na otoku Hvaru predstavlja najbolje sačuvanu grčku parcelaciju zemljišta na cijelom Sredozemlju! Od srpnja 2008. Starogradsko polje je pridruženo UNESCO-ovoj listi svjetske baštine obzirom da su tamošnji nasadi vinograda i maslina ostali praktično nepromijenjeni od prve kolonizacije starih Grka i kao takvi su jedinstveno svjedočanstvo geometrijskog sustava podjele zemlje koje se koristilo u Antici.

‘BUDIMO ZAJEDNO – UTRKA ZA FAJTERICE’

Udruga oboljelih i liječenih žena od raka SVE za NJU obilježila je u zagrebačkome parku Zrinjevac javnozdravstvenom akcijom *Budimo zajedno - utrka za fajterice* Dan narcisa i svoju 10. godišnjicu rada. Akcija je organizirana s ciljem podizanja svijesti javnosti o važnosti ranog otkrivanja raka dojke, kao i pružanja sveobuhvatne potpore oboljelima. U humanitarnoj utrci oko parka Zrinjevca s oboljelim ženama trčali su članovi obitelji, prijatelji, medicinske sestre, onkolozi, liječnici obiteljske medicine, kao i građani koji su željeli dati potporu oboljelima.

NAGRADE ZA ŽIVOTNO DJELO U LUTKARSTVU

U sklopu *23. Vukovarskoga lutkarskog proljeća*, u Hrvatskome domu Vukovar upriličena je svečanost dodjele povelja za životno djelo zaslužnima za promicanje lutkarstva, koja nosi ime Zvonka Festinija, dugogodišnjega predsjednika hrvatskoga Centra UNIMA-e. Nagrada za životno djelo za doprinos glumačkoj umjetnosti hrvatskog lutkarstva dodijeljena je glumcu i piscu Đuri Roiću, a nagrada za životno djelo za doprinos umjetnosti hrvatskog lutkarstva Jasminki Mesarić, predsjednici hrvatskoga Centra UNIMA-e i predsjednici organizacijskog odbora Hrvatskoga lutkarskog proljeća.

ROBERT SEVER PONOVNO ODUŠEVIO

Da je revija Roberta Severa jedna od najiščekivanijih u sklopu tjedna mode Bipa FASHION.HR pokazao je dizajner čija je revija oduševila sve ljubiteljice vječne romantike. Ovog puta Sever ih je osvojio kombinacijom minimalizma i ženstvenosti te prikazao kolekciju koja najavljuje živopisno, neopterećeno, moderno i jako chic proljeće. Robert Sever poznat je po tome da svojim kolekcijama daje imena žena koje su ga inspirirale pa je tako ovu kolekciju posvetio manekenki Ivi Marušić koja je već niz godina zaštitno lice RS branda.

OSJEČKI USKRSNI DEFILE MOTO-ZEKA

Zečevi, jaja, gnijezda, slatkiši i stotine dječice dominiralo je središnjim osječkim trgom, što je uvelo grad u pravo uskrsno raspoloženje. Održan je i tradicionalni uskrsni defile moto-zeka, članova Moto kluba Osijek, koji su odjeveni u zečje kostime obišli Osijek i družili se s djecom i građanima. U suradnji s gradskim vlastima na Veliku subotu do Zekina gnijezda stigla su i djeca vrtićke i osnovnoškolske dobi sa svojim tetama i učiteljicama te pisanicama koja su morali staviti u veliko gnijezdo, a osječki skauti organizirali su potragu za pisanicama.

FESTIVAL SVJETLA ZAGREB 2018.

Kulturno-umjetnički projekt 'Festival svjetla Zagreb 2018.' održan je sredinom ožujka na 19 lokacija povijesne gradske jezgre s atraktivnim audiovizualnim instalacijama i projekcijama. Osim atrija i Galerije Klovićevih dvora, koji su lani bili okosnica cijeloga festivala, projektu su se priključili i Muzej grada Zagreba, Hrvatski institut za povijest, ali i glumci koji su uz kip Antuna Gustava Matoša recitirali njegove stihove. Na Vranicanijevoj poljani ponovno se nalazila instalacija jajeta, a sve je bilo začinjeno svjetlom i vrhunskim svjetlosnim efektima.

XI. GUMBEKOVI DANI

Dodjelom nagrada i izvedbom predstave "Famozna" Petera Quiltera u režiji Krešimira Dolenčića zatvoreni su XI. Gumbekovi dani - međunarodni festival kabareta posvećen Mladenu Crnobrnji Gumbeku. Ove godine sudjelovala su na manifestaciji kazališta iz hrvatskih gradova, njih 11, kao i 2 kazališta iz Srbije.

PRVE HRVATSKE PARAOLIMPIJSKE MEDALJE

Hrvatski sportaši s invaliditetom osvojili su na XII. zimskim paraolimpijskim igrama u južnokorejskome Pjončangu zlatnu i brončanu medalju. Zlato je osmog dana Igara u slalomu u konkurenciji sjedećih skijaša zaslužio Dino Sokolović dok je, dan ranije, Bruno Bošnjak osvojio broncu u snowboardu u disciplini banked slalom. Hrvatska je na ovim Zimskim paraolimpijskim igrama imala sedmeročlanu reprezentaciju koja se zahvaljujući dvjema odličjima našla na 19. mjestu među 26 nacija koje su imale osvajače medalja u Pjongčangu. Tako su hrvatski paraolimpijci u svome petom nastupu na igrama za sportaše s invaliditetom, nakon Salt Lake Cityja, Torina, Vancouvera i Sočija, osvojili prve hrvatske paraolimpijske medalje.

NOGOMETNA REPREZENTACIJA – PORAZ I POBJEDA

Hrvatska nogometna reprezentacija upisala je prvi poraz pod vodstvom izbornika Zlatka Dalića u pripremnoj utakmici za Svjetsko prvenstvo u Rusiji. U prijateljskom susretu u Miamiju, na Floridi, poražena je od Perua 0 - 2. Hrvatska je protiv Perua, 11. reprezentacije svijeta na FIFA-inoj rang-ljestvici, zaigrala u novoj garnituri gostujućih dresova, u crnoj garnituri, a u tom tonu je na žalost bila i igra naše reprezentacije veći dio utakmice. Zato je u drugom pripremnom susretu na američkoj turneji, nekoliko dana kasnije i u bitno izmijenjenom sastavu jer su se neki standardni igrači vratili obvezama u klubovima, hrvatska reprezentacija u Arlingtonu, predgrađu Dallasa, pobijedila Meksiko 1 - 0, a pogodak za pobjedu zabio je Ivan Rakitić iz jedanaesterca u 62. minuti.

GIMNASTIČARI ĐEREK I SRBIĆ ZLATNI

Najbolji sportaš Hrvatske u protekloj godini, gimnastičar Tin Srbić, na svome prvom natjecanju nakon osvajanja svjetskoga zlata na preči pobijedio je na Svjetskom kupu u Dohi. U kvalifikacijama je Srbić išao na sigurno, kao četvrti se plasirao u finale preče, no u borbi za medalje je, s jednom od svojih najbolji vježbi ikada i ocjenom od 14.800 bodova, potpuno deklasirao izrazito jaku konkurenciju u svome prvom nastupu nakon pet mjeseci. "Išao sam na svoju najtežu vježbu koju trenutačno izvodim, nju sam radio i na SP-u u Montrealu, ali sada sam je izveo čak još i malo bolje nego tada. Ova ocjena koju sam danas dobio najveća je u mome životu tako da ne mogu biti nezadovoljan", izjavio je Srbić. Tjedan ranije, na Svjetskome kupu u Bakuu, splitska olimpijka Ana Đerek osvojila je zlato u finalu partera dok je Anton Kovačević bio brončani na preči.

IVAN ŠARIĆ ŠAHOVSKI PRVAK EUROPE

Mladi 27-godišnji splitski šahist Ivan Šarić, član riječke "Liburnije", napravio je pravu senzaciju osvajanjem pojedinačnog Europskog prvenstva koje je održano u gruzijskom Batumiju, a na kojem su sudjelovala 302 igrača iz 34 zemlje, među kojima čak 141 velemajstor i 57 međunarodnih majstora. Nakon male krize u sredini turnira, Ivan Šarić je u finišu nanizao tri uzastopne pobjede i tako pretekao najopasnije suparnike za pola boda. U posljednjem kolu je nakon sjajne taktičke igre svladao Čeha Davida Navaru i sa 8,5 bodova iz 11 partija osvojio titulu europskog prvaka. To je nakon velikog uspjeha Zdenka Kožula 2006. godine drugi naslov europskog prvaka za hrvatski šah.

BORNI ĆORIĆU RANKING KARIJERE

Zahvaljujući plasmanu u polufinale i četvrtfinale dvaju turnira Masters 1000 serije u Indian Wellsu, odnosno Miamiju, hrvatski tenisač Borna Ćorić prvi put se probio među 30 najboljih tenisača svijeta i nalazi se na 28. mjestu pojedinačne ATP ljestvice objavljene u ponedjeljak, 2. travnja, na kojoj se Marin Čilić zadržao na trećemu mjestu. Posebno dobro Borna je odigrao u Indian Wellsu postigavši rezultat karijere plasmanom u polufinale u kojem ga je u neizvjesnome meču u tri seta porazio prvi igrač svijeta Roger Federer.

MEDVEŠČAK BEZ POLUFINALA DOIGRAVANJA EBEL LIGE

Hokejaši Medveščaka nisu uspjeli izboriti sedmu utakmicu četvrtfinala doigravanja EBEL lige protiv Black Wingsa iz Linza, u šestom dvoboju igranom u Domu sportova izgubili su rezultatom 4-5 i tako u konačnici izgubili s 2-4 u seriji. Medveščak je u šestome susretu bio ravnopravan suparnik većim dijelom utakmice, no niti tri pogotka sjajnoga Tylera Morleya nisu prevagnuli da se izbori odlučujuća sedma utakmica. Morley je pet minuta prije kraja, golom u situaciji s dva igrača više, smanjio vodstvo gostiju na samo gol razlike i vratio nadu Medveščaku, no rezultat se više nije mijenjao. Medveščak je protiv Black Wingsa poveo s 2-0 u seriji, no uslijedila su četiri uzastopna poraza i završetak sezone u EBEL-u.

CEDEVITA BEZ FINALA DOIGRAVANJA ABA LIGE

Na Uskrs su se košarkaši Cedevite oprostili od ovogodišnjeg izdanja regionalne ABA lige porazom u trećoj, odlučujućoj utakmici polufinala u Podgorici od Budućnosti rezultatom 57 : 72. Budućnost je slavila s 2 - 1 u pobjedama i u finalu će igrati s beogradskom Crvenom Zvezdom koja je u polufinalu bila bolja od Mornara iz Bara. Budućnost je prvi put u povijesti izborila finale regionalne ABA lige, a do pobjede uz silnu potporu navijača u dvorani u Podgorici došla je preokretom u završnici, nakon što je zagrebački sastav vodio veći dio susreta, najviše s deset koševa prednosti.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr
Puna života
Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.
HRVATSKA
PHOTO BY STIPE SURAĆ
PHOTO BY DEAN DUBOKOVIĆ